Азизлар, адолатли, меҳр-оқибатли бўлайлик!

Ишонч

44

1992 йил 2—8 ноябрь (83)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

АТОҚЛИ ДАВЛАТ ВА ЖАМОАТ АРБОБИ, ЁЗУВЧИ ШАРОФ РАШИДОВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИ

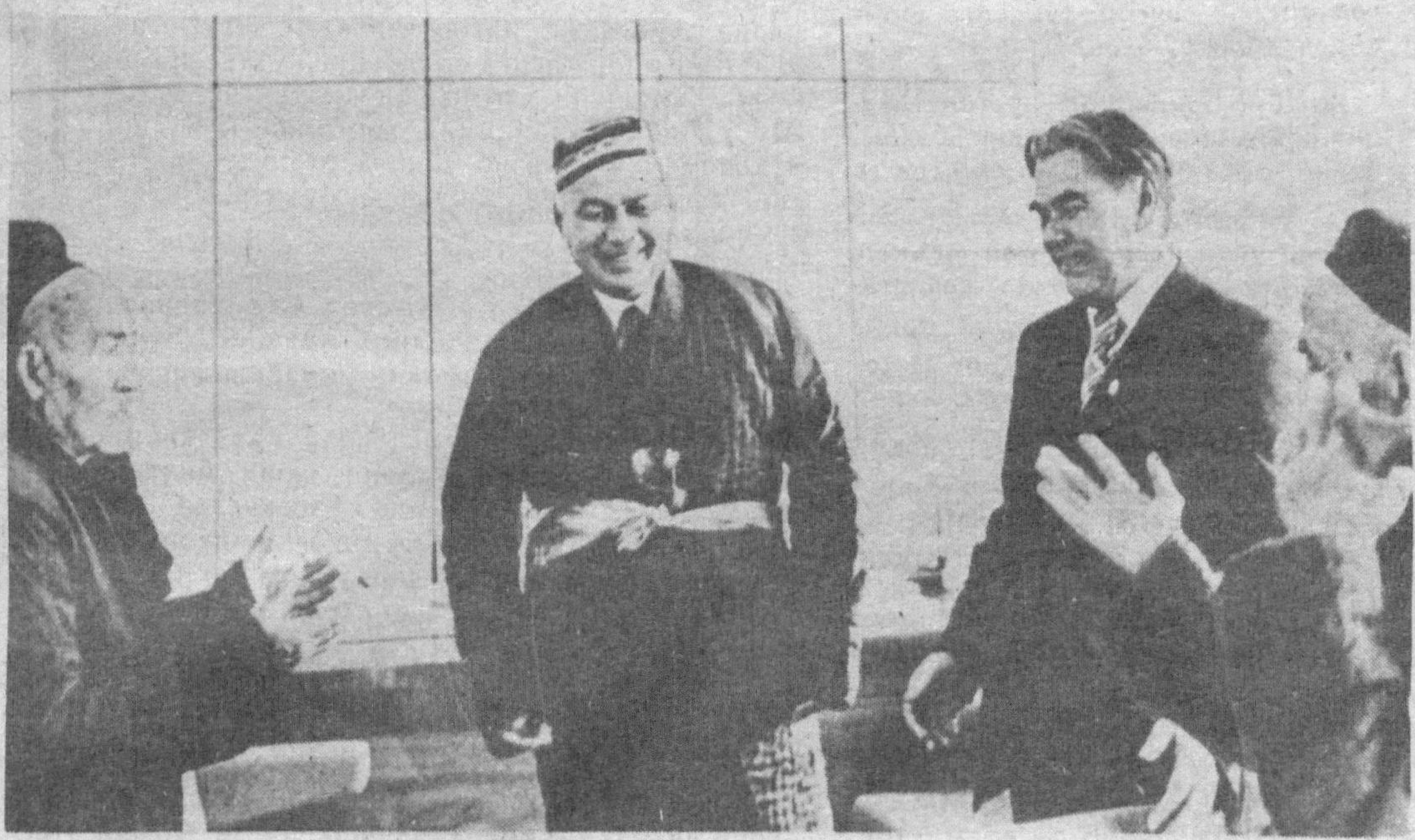

АЖАБ САОДАТ ЭРУР, ЧИҚСА ЯХШИЛИК БИРЛА ОТ

● *АТОҚЛИ ДАВЛАТ ва жамоат арбоби, ардоқли адиб Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллиги 5 ноябрь куни азим Тошкентда, 6 ноябрь куни эса у туғилиб ўсган Жиззахда кенг нишонланади. Ўша куни Жиззах шаҳрида ва Ш. Рашидов номли хўжаликда унинг ҳайкаллари очилади. Вилоят театрининг биносида юбилейга бағишланган тантанали йиғилиш бўлади.*

● *ШАРОФ РАШИДОВ таваллуд топган кун арафасида Тошкентда унинг ҳайкали тантанали суратда очилади. Ҳайкал Ш. Рашидов биринчи марта дафн этилган жойда —«Правда» газетаси кўчаси ва Шароф Рашидов шоҳ кўчаси чорраҳасидаги кўркам майдончада қад ростлайди. Ҳозирда обида тикланадиган жойнинг теварак-атрофини ободонлаштириш ишлари ниҳоясига етган.*

Ҳайкални машҳур ҳайкалтарош Яков Шапиро яратди. У Шароф Рашидов ҳаётлиги пайтида республика раҳбари билан кўп марта мулоқотда бўлган, тавсияси бўйича қатор тош асарлар яратган эди. Шу боисдан Шароф Рашидов ҳайкалини яратишдек масъулиятли вазифани у ҳеч иккиланмай ўз зиммасига олди. Ҳайкалтарош атоқли давлат арбоби ва таниқли адибни китобга нигоҳ ташлаб турган нуроний инсон қиёфасида тасвирлади.

Ҳайкал шоҳсупаси Украинадан келтирилган қизғиш мармардан тикланди. Унинг баландлиги икки метрдан ошади. Шоҳсупа устига Шароф Рашидовнинг салобатли ҳайкали ўрнатилади.

(Шароф Рашидовнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган материалларни газетамизнинг 8—9-саҳифаларида ўқийсиз).

ЙИГИТ СЎЗИ— СЎЗ

Анвар илгари бригадага етакчи эди, босиқ, вазмин йигит. Деҳқончиликнинг сир-синоатини яхши билади. Бозор иқтисоди қийин кечаяпти. Шунга қарамай, янгидан учта терим машинасини сотиб олишди. Қисмлари тарқатиб юборилган 9 та агрегат бутунлай қайта тикланди. Эндиликда ҳаво юришиб турса бўлгани. Хўжаликда ишчи кучи кам: 99 фоиз ҳосил машиналарда терилади.

— Бу йил пахтакорга роса қийин бўлаяпти,— дейди Зарбдор районидаги «Тинчлик» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Анвар Маматқулов. — Чигитни икки қайта экдик, ёз салқин келди, куз яна инжиқлик қилаяпти. Баъзан деҳқоннинг бардошига қойил қоламан. Қийинчиликларга кўникиб қолган. Ташқаридан кулиб турамизу ичдан йиғлаймиз. Ахир, бор ҳосил далада. Нонимиз ҳам, устимиздаги кийим ҳам, қозондаги ёғ ҳам пахтадан.

Унга далда бермоқчи бўлдик...

— Кўпга келган тўй дейсизлар, шуниси ёмон-да. Яхшиликни кўпга улашган маъқул. Аммо ташвишни элга раво кўрмаслик керак. Ташвишни эр йигитлар, норлар кўтарса ярашади.

Мағзи тўқ гаплар.

Терим комбайнлари уч гуруҳга бўлинган: уч-тўрттадан. Кичик гуруҳларни назорат қилиш, техник хизмат кўрсатиш ҳам ўнғай. Қўқон Халилов, Баҳодир Убайдуллаев, Норйигит Бобоев бошлиқ звеноларда терим жадал бораяпти. Улар кунига йиллик режанинг 4—5 фоизи миқдорида пахта тайёрлашаётир. Йиллик режа уддаланиш арафасида.

— Ёғингарчилик навни пасайтирди, ҳосилга қисман зарар етказди, — дейди звено бошлиғи Норйигит Бобоев. — Булар деҳқоннинг чўнтагига тушадиган қўшимча даромад эди.

Аммо механизаторлар Орол Тошев, Мурод Жўраев, Қамбар Нишонов, Раҳмат Санақуловларнинг руҳи баланд. Улар ишга чанқоқ, қадамидан ўт чақнайди. Ҳар бири кунига 10 тоннагача пахта тўкмоқда. Уларнинг интилишлари, мақсад-ўйлари битта — ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш.

Саидмурод НОРБОЕВ,
Алибой ЭРГАШЕВ,
Жиззах вилояти.

Хабарлар мағзи

● БУЮК Британиянинг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Брайн Фолл мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

● ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон давлат делегацияси Туркия Республика деб эълон қилинган куннинг 69 йиллиги муносабати билан Анқарада ўтказилган байрам тантаналарида қатнашди.

● ГОЛЛАНДИЯНИНГ «Аес» фирмаси президенти К. Аальберсни мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов қабул қилди.

● РЕСПУБЛИКАМИЗДА Малайзиянинг кино, маданият ва оммавий ахборот воситалари ходимлари делегацияси меҳмон бўлди. Тошкентда Малайзия киноҳафталиги ўтказилди.

● БУГУН республикамизда ёш ватандошларнинг Халқаро анжумани очилади. Шу муносабат билан Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси республика ёшларига Мурожаат қабул қилди.

● ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг қарори билан Сирдарё ва Сурхондарё вилоятларидаги баъзи бир район ва шаҳар посёлкаларининг номлари ўзгартирилди. Қашқадарё вилоятидаги Ульянов районининг ҳам номи Касби деб ўзгартирилди. Унинг маъмурий маркази — Ульяновск аҳоли пунктининг Муғлон деган тарихий номи тикланди.

ТАКЛИФЛАР УМУМЛАШТИРИЛМОҚДА

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Конституциясининг лойиҳаси касаба уюшмаси ташкилотларида қизғин муҳокама қилинмоқда. Андижон, Сурхондарё, Тошкент вилоятларида кимёгарлар, геологлар, агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмалари Марказий қўмиталарида бўлиб ўтган йиғилишларда лойиҳани янада такомиллаштиришга қаратилган 300 дан ортиқ таклифлар тушди. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида тузилган ишчи комиссияси уларни умумлаштириб Республика Олий кенгашига тақдим этмоқда.

Лойиҳа муҳокамасига бағишланган йиғилишлар давом этаяпти. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида бўлиб ўтган йиғилишда барча тармоқ касаба уюшмалари Марказий қўмиталари, вилоят касаба уюшмаси кенгашлари раҳбарлари, фаоллар иштирок этдилар. Улар Конституция лойиҳасининг ҳар бандини бирма-бир муҳокама этиб чиқдилар. Билдирилган аниқ таклифлар ишчи комиссияси томонидан умумлаштирилмоқда. Йиғилишни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Б. А. Алламуродов олиб борди.

Йиғилишда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг биринчи муовини Т. Х. Собитов, кенгаш раиси ўринбосарлари О. Қ. Адаманов, М. М. Тўлаганова ўртоқлар иштирок этдилар.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ МУҚАДДАС ДАСТУРИ

МУСТАҚИЛ Ўзбекистоннинг 28 боб, 127 моддадан иборат қонунлари лойиҳасини ўқиб кўзинг қувонади. Масалан: 4-моддадаги «Ўзбекистон Республикасининг Давлат тили ўзбек тилидир» дейилишидан дилинг яйрайди. Бу гап мустақилликнинг муҳим белгиси сифатида ярақлаб турибди. Шунга қарамай мен айрим моддаларга баъзи таклиф ва истакларимни ҳам билдирмоқчиман.

Жумладан, биринчи моддада шундай ёзилган: «Ўзбекистон — суверен демократик республика. Давлатнинг «Ўзбекистон Республикаси», «Ўзбекистон» деган номлари бир маънони англатади», нима учун «Ўзбекистон — суверен демократик республика» бўлиши керак? Кейинчалик қисқартириб «ЎзСДР» дейилиб, русча, ўзбекчада бир хил аталиши учунми? Бу яна собиқ СССРнинг бир қанча қолипдаги номлашларини эслатади. Шунинг учун «Ўзбекистон — мустақил демократик Давлатдир, у бир ном билан «Ўзбекистон» деб аталади ва юритилади. Уни қисқартириш мумкин эмас», деб ёзилса тўғри бўлади. Чунки Ўзбекистонни мустақил Давлат деб жаҳон тан олган. Янги уюшма ҳам «Мустақил Давлатлар ҳамдўстлиги» деб аталади. Шунинг учун республика эмас, Давлат деб юритилгани тўғридир. Шунда конституциянинг номи ҳам «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси» эмас, «Ўзбекистон Конституцияси» деб юритилади. Шунингдек, айрим қонун моддаларидаги «Ўзбекистон Республикаси» деб бошланадиган сўзлар «Ўзбекистон Давлати...» деб бошлангани маъқулдир. Энди қисқартириш ҳақида икки оғиз сўз: яқинда айрим рус газеталарида «Республика Узбекистан» ўрнига «РУ» деб ёзибди. Эртага ўзбекчада ҳам «ЎР» деб ёзишлари ҳеч гапмас. Жаҳондаги ягона ва муқаддас тарихий ватанимизнинг номи «Ўзбекистон»дир.

Худди шунингдек, 89-моддада «...бирон шахс сурункали икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикасининг Президенти бўлиши мумкин эмас» дейилган. Бу бандга ҳам ўзгартириш киритиш лозим. Негаки яхши президент халқ бахтидир. Шунинг учун халқ севган, мамлакатни ривожлантирган президентни бир муддат ўтказиб яна сайлаш керак. Шу муносабат билан юқоридаги бандни олиб ташлаб, ўрнига «Сурункасига икки муддат Ўзбекистон президентлигига сайланган ва халқнинг меҳрини қозонган, мамлакатни ривожлантирган шахс бир муддат ўтказиб яна ўз номзодини президентликка қўйиши мумкин» деб ёзиб қўйиш керак.

32-моддада митинглар, намойишлар, йиғилишлар ҳақида шундай банд бор: «...ҳокимият органлари фақат хавфсизлик нуқтаи назаридангина бундай тадбирлар ўтказилишини тўхтатиш ёки таъқиқлашга эга...» дейилади. Бу бандга ҳам жиддий тузатиш киритишга тўғри келади, чунки ҳокимият раҳбарлари янглишмаслигига ким кафолат бера олади? Шунинг учун ҳокимлар халқнинг дардини митинглар, намойишлар ва йиғилишлар орқали эшитиб турсалар фойдадан ҳоли бўлмайди.

Яна бир таклифим: бу конституция лойиҳасини доимийликка эмас, балки узоғи билан 10 йил муддатга асос сифатида такомиллаштириб бориш учун қабул қилган маъқул. Нега десангиз мустақил давлатимиз энди бир ёшдан ошди. Унинг доимий ҳаёти олдинда. Ҳаёт ўз қонунларини ҳали кўп айтади. Яққол бир мисол: уч йил аввал қабул қилган тил ҳақидаги қонунимизнинг кўп моддалари ҳозирги кунда талабга жавоб беролмай қолди.

Мустақил Ўзбекистоннинг доимий қонунлар китоби пишиқ-пухта бўлмоғи лозим.

Ҳайдар МУҲАММАД,
шоир ва драматург.

ТАКЛИФЛАР, МУЛОҲАЗАЛАР

Республикамизнинг янги Конституцияси лойиҳаси узоқни кўзлайдиган, жамият ва халқ ҳаётини ўзида ифодалайдиган, Ўзбекистонимизни дунёда энг илғор тараққий этган мамлакатлар даражасига етказишни кўзлаган Бош қонун бўлишини ҳамма чин дилдан истаяпти. Шу сабабдан халқимиз ҳаётимиз қомусини муҳокамадан ўтказиб, пишиқ ва пухталаштириш борасида ўз таклиф ва мулоҳазаларини айтмоқдалар.

Жамила Муҳиддинова,
Жиззах шаҳридаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг тикувчиси:

— XIX бобнинг 89-моддасида **«Ўзбекистон Президенти... давлат тилини яхши биладиган»...** деб ёзилган сатрлар **«Ўзбекистон Республикасининг Президенти ўзбек миллатига мансуб бўлмоғи шарт»** деган сатрлар билан алмаштирилиши керак, деб ўйлайман.

Умрзоқ Абдуназаров,
Бахмал районидаги 15-ўрта мактаб илмий бўлим мудири:

IX бобдаги 36-модданинг 2-бандида **«...Мажбурий меҳнат таъқиқланади»** дейилган. Бунинг ўрнига **«Ишсизликни камайтириш мақсадида Ўзбекистонда ҳамма ишлаши керак»**, дейилиши лозим.

Еки 40-модданинг иккинчи бандида **«Бепул умумий таълим олиш давлат томонидан кафолатланади»** деган сатрларда таълимга нисбатан бироз мавҳумлик борлиги сабабли қайтадан таҳрир қилиниши лозим.

Баҳром Бердимуродов,
Ғаллаорол районидаги ғишт заводи ишчиси:

— Лойиҳанинг 11 бобидаги 26-модданинг охирги қисми **«Ёзишмаларни ўқиши, телефондаги сўзлашувларни тинглаш таъқиқланади»**, деб ўзгартирилса, 90-моддадаги **«Президент ўз вазифасини бажариб турган даврда сиёсий партияга аъзолигини тўхтатиб туради»** деган жумлани,**«Президент ўз вазифасини бажариб турган даврда барча сиёсий партиялар ва жамоат бирлашмаларига бир хил назар билан қарашга мажбур»**, — деган тарзда таҳрир қилиниши керак, деб ўйлайман.

Пахтакор районидаги «Самарқанд» давлат хўжалигининг бригада бошлиғи Раҳмон ШЕРҚУЛОВ:

— XI бобнинг 49-моддаси якунига **«Тартиб-қоидани бузган раҳбар ёки фуқаролар қонунга мувофиқ жавобгарликка тортилади»** деб ёзилишини таклиф қиламан.

Оила тўғрисидаги XIV бобнинг 63-моддасидаги **«мажбурдир»** жумласидан сўнг **«ҳамда шариат ва жамоа олдида жавобгардир»** сўзларини киритиш мақсадга мувофиқдир.

Вилоят радиосининг катта муҳаррири Ҳасан БОТИРОВ:

— Лойиҳанинг VII бобидаги 24-модданинг **«Ҳаётга суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир»**, деб якунланган жумлага **«Инсон ҳаётига суиқасд қилишга уриниш билан боғлиқ барча хатти-ҳаракатлар, зўрлаб номусни поймол этиш ва шу каби атайлаб содир қилинадиган жиноятлар учун айбдор кимсаларга энг олий ва ошкора жазо берилади»** деган сатрлар ёзилишини таклиф этаман.

Фориш районидаги «Бағдод» давлат-наслчилик хўжалиги бош агрономи Нормуҳаммад ТОШПУЛАТОВ:

— VIII бобнинг 34-моддасидаги иккинчи жумланинг охири **«Ҳар бир раҳбар аризачига унинг хати ва таклифларига жавоб бериш муддатини аниқ айтиши шарт»** деб тугалланиши керак.

Суҳбатдош: Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ҚОНУН МУКАММАЛ БЎЛСИН

ЎЗ ТИЛИНГ, ўз фикринг, ўз қонунинг бўлгани қандай яхши. Бугун халқимиз бу қонунни атрофлича муҳокама қиляпти. Унинг тўкис, мукаммал бўлиши учун жон куйдираяпти. Мен ҳам Конституция лойиҳаси билан атрофлича танишиб чиқдим.

Бепул тиббий хизматдан фойдаланиш инсоният эришган энг мақбул ютуқ. Конституция лойиҳасининг 39-моддасида малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳақида яхши айтилган. Шу жойдаги тиббий хизматдан сўзидан кейин **«бепул»** деган жумла қўшиш керак.

XXIII бобнинг 55-моддасида давлат органлари ва жамоат бирлашмасининг бирбирларининг ишига аралашмасликлари айтилган. Агар жамоат бирлашмалари қаторига умумий қилибгина касаба уюшмаларини қўшсак нотўғри бўлади. Чунки касаба уюшмалари кишиларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилади. Бунинг учун у давлат органларига маълум даражада таъсир этиши лозим. **Шунинг учун ҳам 55-модданинг 2-хат боши 2-қисмини лойиҳадан чиқариб ташлаш керак.**

XVIII бобда Олий мажлис мутлоқ ваколатига «умумий овозга қўйиш (референдум)-ни ўтказишни белгилаш» жумлаларини қўшиш керак. Конституция лойиҳасида Олий Мажлис йиғинларининг даврийлиги, яъни чақирилиш муддатлари белгиланмаган. **Шунинг учун 76-моддадан олдин янги модда киритиб Олий мажлис йиғинларининг чақирилиш даврини белгилаш лозим.**

Касаба уюшмаларининг юқорида айтганимиздек, бошқа жамоа ташкилотларидан ўзининг мақсад ва вазифаси жиҳатидан кескин фарқ қилишини ҳисобга олиб, касаба уюшмаларининг ҳокимият учун курашмаслигини назарда тутиб, лойиҳанинг 79-моддасидаги белгиланган қонун лойиҳасини таклиф этиш ҳуқуқини касаба уюшмаларининг республика органларига бериш зарур.

Лойиҳанинг 89-моддасида **«ўттиз беш ёшдан кичик бўлмаган»** деган сўзлардан кейин **«ва олтмиш ёшдан катта бўлмаган»** деган сўзларни қўшиш керак.

90-моддада Президентнинг ўз вазифасини бажариб турганда сиёсий партияга аъзолигини эмас, балки сиёсий партияга раҳбарлигини таъқиқлаш керак. Чунки сиёсий партия курашиб, ўз аъзосининг Президент бўлишига эришади. Конституцияда эса унинг «аъзо бўлишини чеклаш» билан узоқ бир даврда эришган муваффақиятидан маҳрум қилиб қўйиши мумкин. Партияга раҳбарлик қилишни чеклаш эса Президентнинг бутун эътиборини давлат ишларига қаратишига имкон беради.

«Суд ҳокимлиги» бобида судларнинг мустақил иш юритиши белгиланган. 92-модда 2-бандида вилоят, район ва шаҳар судларининг Президент томонидан тайинланиши белгиланган. Бу эса судлар мустақиллигига путур етказади. Шунинг учун вилоят, район ва шаҳар судларини халқ депутатлари томонидан сайланиб, ишдан озод қилинишини сақлаб қолган маъқул.

Умуман лойиҳада Олий мажлис йиғинлари ўртасида раҳбарликнинг «яккаҳокимлиги» белгиланмоқда. Лойиҳада Давлат назорати қўмитаси тўғрисида ёзилмаган. Бу орган йўқотиладими, бу номаълум. Лойиҳада яна Республика Олий суди тўғрисида моддалар киритилса маъқул бўларди. Чунки бу орган судлов тизимининг асосий органи ҳисобланади.

Мирҳомид ХАИТОВ,
Андижон вилоят касаба уюшмалари бирлашмаси бош меҳнат ҳуқуқ инспектори.

МУСТАҚИЛЛИК МЕВАСИ

КОНСТИТУЦИЯ лойиҳасини ўқиб, баъзи мулоҳазалар ҳам юзага келди. Ўзбекистон Республикасининг Президенти ҳақидаги XIX бобда Президентлик лавозимига **«35 ёшдан кичик бўлмаган, давлат тилини яхши биладиган, бевосита сайловгача камида ўн йил Ўзбекистон ҳудудида муқим яшаган Ўзбекистон фуқароси сайланиши мумкин»** дейилган. Бу талаб Ўзбекистондек келажаги порлоқ, бой тарихга эга мамлакат Президенти учун жуда кам. Бўлғуси Президент мамлакат тили, дини, урф-одати, қадриятларини чуқур билибгина қолмасдан, қўшни давлатлар, айниқса Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг шарт-шароитини, тарихини билиши шарт. **Президент камида 45 ёшда бўлгани маъқул. Чунки, катта ҳаётий тажриба баъзи чигал, зиддиятли масалаларни оқилона ҳал этишда муҳим рол ўйнайди.**

Жонажон Ўзбекистонимиз Мустақиллиги меваси бўлмиш биринчи Конституция халқ истаклари ва мулоҳазалари билан тўлдирилиб, тузатилиб тезроқ қабул қилинса нур устига нур бўларди.

Раҳим ЭШИМБЕТОВ,
Амударё районидаги «Ленинизм» жамоа хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси.

ЖАМОА ШАРТНОМАСИ — МЕҲНАТ КИШИСИ ҲИМОЯЧИСИ

— ЖАМОА шартномаси меҳнаткашлар ҳуқуқларини ҳимоя қилишга кафолат берувчи ҳужжат ҳисобланади,— деди енгил саноат ходимлари касаба уюшмаси Наманган вилояти қўмитаси раиси Мирзасултон Мирзаабдуллаев мухбиримиз билан суҳбатда.— Шартномада маъмурият, корхона ходимларининг меҳнат шароити, иш вақти, маош, ижтимоий кафолатларини ҳимоя қилувчи вакили сифатида бошланғич касаба уюшмасини тан олади. Жамоа шартномасида маъмуриятнинг асосий вазифаси ва ҳуқуқлари, режалаштириш, ишлаб чиқаришни бошқариш ва назорат қилиш, хомашё ва материаллар билан таъминлаш, ишга қабул қилиш ва ишдан бўшатиш, ходимлар малакасини ошириш, меҳнат муҳофазаси ва соғломлаштириш бўйича бурчлари ҳам аниқ белгилаб қўйилади. Қасаба уюшмаси ташкилоти эса уларнинг уддаланишини назорат қилади, корхонада тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича маъмурият билан ҳамкорликда иш олиб боради. Шу йилнинг бошларида қабул қилинган жамоа шартномалари тўрт қисмдан ташкил топган боблардан иборат бўлди: умумий қоидалар, меҳнат муносабатлари, иш вақти, дам олиш ва меҳнат таътиллари, иш билан таъминлаш кафолатлари, мулкчилик шакллари ўзгарган маҳалдаги кафолатлар, ходимлар соғлигини муҳофаза қилиш, ижтимоий ривожланиш ва имтиёзлар, касаба уюшмаси қўмиталари ва улар фаолларининг фаолияти, меҳнат кафолатларини таъминлаш шулар жумласидандир.

— Яширишнинг ҳожати йўқ, бундай мазмундаги ҳужжат аввалари ҳам тузиб келинган, бугунги шакли ва мазмунидаги янгиликларни шарҳласангиз.

— Тўғри, жамоа шартномаси олдин ҳам бўлган. Лекин уларнинг бажарилишига етарли эътибор берилмаган, бунинг айбдорларига тегишли чора кўрилмаган. Бу борада касаба уюшмалари ҳам етарли фаолият кўрсатишмаган. Бу йил биз ҳаётимизда юз берган ўзгаришлар, касаба уюшмалари ҳуқуқ ва бурчлари ортганлиги, мустақиллиги кенгайганлигидан келиб чиққан ҳолда иш юритдик. Биринчи галда жаҳон миқёсидаги ривожланган мамлакатлар жамоа шартномалари тажрибаларидан фойдаландик. Чунончи, бу сафар маъмурият ва касаба уюшмалари қўмитасининг вазифалари аниқ белгилаб қўйилди. Иш ҳақи, мукофот тўлаш тизимлари, қўшимча тўловлар каби тадбирлар алоҳида инобатга олинди. Иш вақти, дам олиш ва меҳнат таътиллари юзасидан зарур тадбирлар киритилди. Масалан, меҳнат таътилларининг энг кам миқдори 18 кундан 24 кунгача қилиб кўрсатилди. Ходимларнинг оилавий шароитини эътиборга олган ҳолда иш ҳақи тўланадиган таътиллар киритилди. Оила қуриш учун бир ҳафта, тўй маросимларига бир кун, яқин кишиси вафот этганда 3 кунгача таътиллар белгиланди.

Меҳнат таътилига чиқаётганда даволаниш учун ойлик маошининг 40 фоизи миқдорида ёрдам бериш, соғломлаштириш жамғармалари ташкил қилиш ҳам кўзда тутилган. Бундан ташқари яна қатор имтиёзлар ҳам ўз ифодасини топган.

— Хабардор бўлишимча, ҳар бир саноат корхонаси бу мазмундаги ҳужжатларни тайёрлашда ўзига хос йўлдан борган экан.

— Бунинг сабаби шундаки, бу йил енгил саноат корхоналари учун анча оғир келди. Ҳанузгача айрим корхоналар хомашёни қаердан ва қанча миқдорда олиш, ускуналар учун зарур эҳтиёт қисмларини қай тарзда топишни билмайдилар. Сўзимнинг исботи учун битта мисол: шойи ишлаб чиқариш бирлашмасида лавсаннинг ҳар килоси 3 сўм 68 тийиндан олиб келинган бўлса, бугунги кунда унинг нархи янада кўтарилди. Кўрпангга қараб оёқ узат, деганларидек, шартнома тузишда ўз имкониятларини ҳисобга олмасликнинг иложи йўқ. Барибир, касаба уюшмалари ишловчи шарт-шароитини яхшилаш масаласини қаттиқ туриб талаб қилмоқда ва озми-кўпми бунга эришмоқда. Наманган тикувчилик, шойи газламалар ва нотўқима газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаларида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалаларига кўпроқ эътибор берилган. Бу ерларда нафақага чиқаётганларга 1,5 минг сўмдан 2,5 минг сўмгача қўшимча пул бериш, меҳнат таътилига кетаётганида саломатлигини тиклаш учун қўшимча маош тақдим этиш, мабода ходим қисман ёки тўла равишда корхона айби билан ҳалок бўлса, ёки биринчи гуруҳ ногиронлигига чиқса, барча қонуний тўловлардан ташқари бир йўла 10 минг сўм товон пули тўлаш, йил мобайнида касаллик варақасисиз ишлаганларга қўшимча мукофотлар белгилаш жорий этилган. Попдаги нотўқима газламалар фабрикасида жамоа шартномаси талабларидан келиб чиқиб топилган фойдани жамоа ўртасида меҳнат самарасига қараб тақсимлаш йўлга қўйилди.

— Жамоа шартномасида кўзда тутилган вазифаларнинг ижроси текшириб туриладими? Умуман шу масалалар юзасидан сизнинг талаб ва истакларингиз...

— Бу масала бошланғич касаба уюшмалари ташкилотларидан бошлаб вилоят қўмитасигача қатъий эътиборда туради. Вақти-вақти билан бу соҳада текширишлар ўтказиб борилади ва унинг якунлари касаба уюшмалари вилоят кенгаши ва тармоқ қўмитаси пленумларида, ҳайъат йиғилишларида, умумий йиғилиш ва конференцияларда кўрилади, бу мавзуга оид ҳисоботлар эшитилади. Чунончи, Наманган нотўқима газламалар бирлашмасида ишловчилар саломатлигини сақлаш бўйича шарт-шароитлар ўрганилганда ҳаводаги чанг миқдори белгиланган нормадан ортиб кетганлиги аниқланди. Шойи ва аврли газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаларидан ташқари корхоналарда парҳезли таомлар билан таъминлаш ёмон йўлга қўйилганлиги маълум бўлди. Пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмасида аёлларнинг шахсий гигиена хоналари ташкил этилмаган. Уйчи ва Тошбулоқ пойафзал фабрикаларида иссиқ сув йўқ. Уйчи, Учқўрғон, Ҳаққулобод йигирув — тўқув фабрикаларида ҳам бу борадаги аҳвол яхши эмас. Текширишларда ишчи-хизматчиларни курорт ва санаторийларга юбориб, соғломлаштириш соҳасида ҳам жиддий камчиликлар борлиги кўзга ташланиб қолди. Масалан, пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмасида йўлланмаларнинг ишлатилмасдан қолиши оқибатида 19 таси ёки 7201 сўмлиги «куйиб» кетган. Нафақа тўлашда ҳам жиддий нуқсонлар мавжуд. Вилоят саноат корхоналарида ишловчиларнинг ярмидан кўпини аёллар ташкил этишига қарамасдан улар бугунги қийин иқтисодий буҳрондан етарли даражада ижтимоий ҳимоя қилинмаяптилар. Бундай ҳол аврли газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасида. Уйчи йигирув-тўқув фабрикасида, нотўқима газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасида рўй бераяпти.

Яқинда «Тармоқ саноат корхоналари ва ташкилотларида бозор иқтисодиётига ўтиш даврида меҳнаткашларни иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоя қилиш борасида олиб борилаётган ишлар» масаласига бағишланган пленумимиз бўлди. Жумладан, унда бугунги қийин шароитда жамоа шартномалари талабларига риоя қилиш юзасидан олдинда турган вазифалар атрофлича кўриб чиқилди. Бу борада қабул қилинган қарорда таъкидлаб ўтилганидек, ходимларга тўланаётган тармоқ миқёсидаги ўртача иш ҳақини кўпайтириб бориш, ишлаб турган аёллар ва ўсмирлар меҳнатини муҳофаза қилишни тубдан яхшилаш, оғир жисмоний меҳнат талаб қиладиган иш жойларини режали равишда қисқартириб бориш, тармоқ мутахассислари, иқтисодчилари ва касаба уюшмалари фаолларининг бозор иқтисодиёти шароитида малакаларини оширишни ташкил этиш, умуман айтганда жамоа шартномалари ҳар бир бандининг бажарилишини таъминлаш касаба уюшмалари ва маъмуриятларнинг биринчи навбатдаги вазифларидир. Шундай экан, ушбу ҳужжат меҳнат кишисининг чинакамига қалқонига, унинг фуқаролик ҳуқуқларини ҳар тарафлама ҳимоя қиладиган дастурига айлансин.

Суҳбатдош Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ.

«УМИД» МАРКАЗИ: МЕҲРИНГИЗНИ ДАРИҒ ТУТМАНГ

ҲОЗИРГИ қийин шароитда ногиронлар, болалар, аёллар ва кексаларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатиш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш энг муҳим вазифалардан бири бўлиб турибди. Кейинги пайтларда республикамизда ногиронларга нисбатан давлат сиёсатини белгиловчи қатор ҳужжатлар қабул қилинди. Ўзбекистон Республикасида ногиронларни социал ҳимоялаш тўғрисидаги Қонун бу ҳужжатларнинг энг муҳими бўлди.

Ўзбекистон ногиронлар жамияти қонунда қўйилган вазифаларни бажара бориб, асосий эътиборни ногиронларга якка тартибда меҳр-шафқат кўрсатишдан уларни ҳимоялашнинг яхлит тизимини ишлаб чиқишга ўтмоқда. Шу мақсадда ногиронлар, ёшликда марказий асаб тизими касалланган болалар ва ўсмирлар учун келаси йил бошида тиббий қайта тиклаш маркази ишга туширилади. Ногиронлар бу марказга катта умид боғламоқдалар. Шу боисдан ҳам уни «Умид» деб номладик.

Республикамизда шол касаллигининг турли шаклига грифтор бўлган беморлар юз мингдан ортиқ. Бу рақам йил сайин ошиб бораяпти. Улар саломатлигини тиклаш учун махсус даволаш муассасасига эҳтиёж кучаймоқда. Ҳозирча республикамизда махсус тиббий қайта тиклаш марказларининг йўқлиги учун ҳам ота-оналар шол бўлиб қолган фарзандларини даволатиш учун Москва ва Россиянинг бошқа марказий шаҳарларига овора-ю сарсон бўлиб қатнашга мажбур бўлмоқдалар. Бунинг учун албатта катта маблағ керак. Маблағи йўқлар ёрдам сўраб республиканинг турли идораларига мурожаат қилмоқдалар. Шундай илтимосномалар бизда ҳам анча йиғилиб қолган. Лекин биз ҳаммага моддий ёрдам кўрсатиш қудратига эга эмасмиз. Шу боисдан ҳам Тошкент шаҳрининг Сирғали районида болаликдан ногирон бўлиб қолганлар учун биринчи тиббий-қайта тиклаш маркази очишга қарор қилдик. Марказ ишга тушса ота-оналар бемор фарзандларини ортмоқлаб бошқа шаҳарларга бориб юрмай шу ердан шифо топадилар.

Марказ фақат даволаш билан чекланмайди. Айни пайтда у махсус тиклаш ва кўниктириш ишларини ҳам олиб боради. Тренажерлар ва стендларда бажариладиган махсус машқлар беморга қайта ҳаёт бағишлайди, ўзини ўзи бошқаришга кўникма ҳосил қилади. Тўгаракларда эса ногиронлар ҳунар ўрганадилар. Марказ 7 ёшдан 25 ёшгача бўлган ногиронларга хизмат кўрсатишга мўлжалланаяпти.

Марказ стационар даволашдан олинадиган ҳақ ва ҳомийлар маблағи ҳисобига яшайди. 24 кун даволаниш учун стационар йўлланмалар баҳоси 6 минг сўм атрофида бўлади. Амбулатория шароитида даволанувчилар 50 сўмдан 1500 сўмгача тўлайдилар. I ва II гуруҳ ногиронларини даволаш учун йўлланма баҳосининг 50 фоизидан кечиш мўлжалланмоқда.

Албатта ҳомийларнинг ёрдамисиз ва ҳимматисиз биз бундай ихтисослашган даволаш марказини ярата олмаймиз. Ўзбекистонда ва унинг ташқарисида инсонпарвар, сахий одамлар жуда ҳам кўп. Улар ногиронларни оёққа турғазишдек савобли ишдан четда қолмайдилар. Бунга имоним комил. Ҳозироқ биз уларнинг саховатидан баҳраманд бўлмоқдамиз. «Электронмаш» заводи раҳбарияти (директор Ю. М. Ковалев, вилоят касаба уюшмаси қўмитаси раиси В. С. Куделя) марказ учун корхонанинг илгариги профилакторийсини бутун жиҳозлари билан берди. Профилакторийда даволаш бўлими, ваннахоналар, ошхона, 50 ўринли налаталар бор. Фақат улар таъмирлашга муҳтож.

Марказ «Меҳнат резервлари» спорт комплекси директори Х. Саидқуловнинг кўмаги билан ногиронларга амбулатория давоси бериладиган қулай хоналарга эга бўлаяпти. Қуёш тўсқич жиҳозлар заводи (директори П. Б. Раҳматов), республика ёшлар ташкилоти (биринчи котиби А. Орзиматов), Тошкент шаҳар пассажирлар транспорти корхоналари давлат ассоциацияси бошқаруви (раиси Р. Файзуллаев), кўпгина касаба уюшмалари кенгашлари ва қўмиталари катта миқдорда пул ёрдами кўрсатдилар. Бунинг учун биз улардан миннатдормиз.

Биз саховатли кишилар ва жамоалар сафининг янада кенгайишини истаймиз. Чунки марказ ишини тўла йўлга қўйиш учун ҳали кўп маблағ керак. Шунинг учун барча меҳнат жамоаларини, тадбиркорлар ва ҳомийларни бу савобли ишдан четда қолмасликка чақирамиз. Бу борада меҳнаткашлар манфаатларини муҳофаза этувчи бош ташкилот ҳисобланган касаба уюшмалари алоҳида ғайрат ва ташаббус кўрсатадилар, деган умиддамиз.

Биз барча билан мулоқотда бўлишга ва ҳамкорлик қилишга тайёрмиз. Ўзбекистон ногиронлар жамияти қуйидаги манзилгоҳда жойлашган: 700084, Тошкент шаҳар, Г. Мавлонов кўчаси, 28-уй, тел. 35-82-64.

Тошкент шаҳар, Саноат-қурилиш банкидаги ҳисоб варақамиз — 609632, код. 26890810, ўзга шаҳарликлар учун код 172682310,

МЕҲРИНГИЗНИ ДАРИҒ ТУТМАНГ, АЗИЗЛАР!

С. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ногиронлар жамияти раиси.

Нуқтаи назар

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ КИМГА ФОЙДАЮ КИМГА ЗИЁН?

ЎЗБЕКИСТОН Республикасида уй-жойларни хусусийлаштириш бошланиб кетди. Хусусийлаштиришга муносабат ҳар хил бўлаётир. Айрим кишилар уй-жойни хусусий мулкка айлантириш керак деса, бошқалари бунинг нима кераги бор, шундай ҳам оилам билан квартирада йигирма йилдан бери яшаб келяпман, мени ҳеч ким кўчириб юбора олмайди, дейди. Кекса бир аёл «квартирани хусусийлаштиришга мажбур этишнинг нима хожати бор?» деган гапни айтади.

Ўзаро суҳбатлашаётганларнинг бирортаси бу тадбирнинг моҳиятини аниқ тушуна олмаганлиги яққол кўриниб турибди. Мен борган уй-жой бошқармасида 300 дан ортиқ одам тўпланган, тор йўлакда ўтирадиган жой йўк, кичкинагина хонада эса икки киши ҳужжатларни расмийлаштириш билан овора. Навбатда турганларнинг мулоҳазалари эса ғоят хилма-хил.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти «Уй-жойларни хусусийлаштириш тўғрисида» фармон қабул қилди, зотан бозор муносабатларига ўтиш шароитида уй-жойларни давлат тасарруфидан чиқариш ҳаёт тақозосидир.

Яқин-яқинларгача биз квартира ҳақи бизда энг арзон, ҳаммага бепул уй-жой берилади, деб дунёга жар солар эдик. Давлат ўз навбатида бюджетдан уй-жойларни яроқли ҳолатда сақлаш учун йилига 9—12 миллиард сўмлаб пул ажратарди. Лекин уй-жойларни яроқли ҳолатда сақлаш ва қурилиш учун ажратиладиган маблағлар доимо талаб қилинганидан кам бўларди, натижада юз минглаб оилалар квартира олиш учун неча ўн йиллаб навбатда туришарди.

Квартира олганимиздан кейин кўчиб бормасдан илгари уни яроқли ҳолга келтириш учун қанчадан-қанча пул сарфлардик. Уни таъмирлаш, айвонга ром қўйиш, ишламайдиган батареяларни алмаштириш, қайта бўяш ва шу сингари юмушларнинг кети узилмасди. Давлат 15—20 йил мобайнида капитал ремонт қилишга ваъда берарди. Биз эса ҳар 7—8 йилда таъмирлаш ишларини бажариб турардик. Уй-жойимизни ўзимиз яхши сақлашга ва обод қилишга интилмасак давлатдан бирор наф кўрмасдик. Давлат ҳам ҳеч қандай кафолат бермас, ҳамиша маблағ етишмаслигини важ қилгани қилган эди.

Ҳокимият идоралари қабул қиладиган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий қарорларнинг асосий моҳияти меҳнаткашлар манфаатларига қанчалик мос келиши билан боғлиқ. Қарор қабул қилишдан аввал жаҳон тажрибаси чуқур ўрганилади, минтақанинг ўзига хос хусусиятлари, миллий анъаналар ва шароитлар таҳлил қилинади, қабул қилинадиган қарор низо келтириб чиқармаслигининг олди олинади.

Навбатда турган ёшлардан бири берган қуйидаги саволга қандай жавоб қайтариш мумкин? Эшитишимизча кўпгина бошқа республикаларда уй-жойлар бепул хусусийлаштирилаётган экан. Бизда эса бунинг учун ҳақ олинаётир. Агар бунга Ўзбекистондаги ўзига хос шароитлар сабаб бўлаётган бўлса, улар нимадан иборат? Хусусийлаштириш тўғрисидаги қарорда бу ҳусусда тушунтириш берилмаган, унда номигагина ҳақ олинади, дейилган. Бундай ҳақ олишнинг нима ҳожати бор?

Адолат билан айтганда, Президентнинг фармонига биноан фуқароларнинг аксарияти — ўқитувчилар, олимлар, илмий ходимлар, медицина, маданият ходимлари, Улуғ Ватан уруши ногиронлари ва қатнашчилари, ижодий уюшма аъзоларига квартиралар бепул берилади. Хўш, фуқароларнинг қолган қисмигачи? Ишчилар, инженерлар, ҳарбий хизматдагилар, қурилиш, транспорт ходимлари уй-жойни ўз тасарруфларига олаётганда нима учун ҳақ тўлашлари керак? Ахир бу ижтимоий адолатга зид эмасми? Озиқ-овқат, коммунал хизмат, газ, электр қувватининг нархи анча оширилган бир пайтда республикадаги иқтисодий жиҳатдан ҳимояланмаган фуқароларга бу нарса оғир тушмайдими?

Уй-жойнинг нархи жуда арзон белгиланган — 1 кв. м. саҳн 1 сўм 75 тийин туради. Квартиралар хусусийлаштирилаётганида хоналар нечанчи қаватда эканлиги, бинонинг амортизацион емирилиши, уй шаҳарнинг қайси ерида жойлашганлиги инобатга олинади. Пулни эса ўн йил давомида тўлаш имконияти берилади. Шаҳар марказида яшаётганлар кўпроқ ҳақ тўлайдилар, шаҳар четкасида яшаётганлар эса камроқ тўлайдилар. Хўш, шаҳар марказида яшовчи ишчи ёки нафақа олувчи нима учун кўпроқ ҳақ тўлаши керак? Бу қоида кичикроқ шаҳарларга нисбатан қандай татбиқ этилади? Ўз маблағлари ҳисобидан уй-жой қуриб олган завод ва фабрикалар уни ўз ишчи ва хизматчиларига бепул беришлари мумкинми?

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг лойиҳасида Ўзбекистон халқи демократия ва ижтимоий адолат ғояларига содиқ бўлиб, инсонпарвар, демократик ҳуқуқий давлат барпо этишни мақсад қилиб қўяди, деб таъкидланган. Бизнинг фикримизча, уй-жойларни хусусийлаштириш тартибини ишлаб чиққан ўртоқлар бу принципларга амал қилмаганлар, натижада уй-жойни хусусийлаштираётган шахсларнинг айримлари ҳақ тўламоқда, баъзилари эса текинга олмоқда.

Хусусийлаштириш дастлаб бошланган пайтда керакли ҳужжатлар рўйхати эълон қилинган ва кўп одамлар қимматли вақтларини сарфлаб ҳужжатларини расмийлаштиришга киришиб кетган эди. Лекин бироз вақтдан кейин ҳужжатларни қабул қилиш тўхтатиб қўйилди.

Биринчи сентябрдан хусусийлаштириш иши қайта бошланди. Аммо бу гал янги шартлар эълон қилинди. Ишхонадан гербли муҳр билан тасдиқланган маълумотнома талаб қилинди ва кирим кассасига 500 сўм тўлаш шарт қилиб қўйилди. Хўш, ишхонада гербли муҳр бўлмаса нима қилиш керак? Бундай ҳолда раҳбар маълумотномада гербли муҳр йўқлигини кўрсатиши зарур эмиш. Бу талаб кўпчиликни овораю сарсон қилиб қўйди.

Ҳужжатларни расмийлаштириш учун нима учун 300 сўм ёки 600 сўм эмас, айнан 500 сўм тўлаш лозимлиги ҳам турли мулоҳазаларни келтириб чиқармоқда. Буни ким белгилаган, тўпланган маблағ нималарга сарфланади? Ваҳоланки, уйнинг қаерда жойлашгани шундоқ ҳам маълум, пропискадан ўтганлик ҳақидаги маълумотни уй-жойлардан фойдаланиш идораларидан олиш мумкин, уйнинг саҳни ҳам ордерда кўрсатилган. Нахотки янги қарор ёзиб бериш баҳоси 500 сўм турса? Нафақа билан кун кўрувчилар, социал ҳимояланмаганлар, кўп болали оилаларга шунча пул тўлаш оғирлик қилмайдими?

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, уй-жойлардан фойдаланиш идоралари ва ҳокимиятлар бу ишга пухта тайёргарлик кўрмаганлар. Ариза бланкалари етишмаётир, кирим кассаларининг иши пухта уюштирилмаган, одамлар 2—3 соатлаб навбат кутиб туришга мажбур бўлмоқдалар. Пропискангизда бирор чалкашлик чиқиб қолса, маълумотнома олиб, уни шаҳар паспорт столида тасдиқлатишингиз керак. Унинг иш соатлари чекланган, устига устак маълумотнома учун ҳақ ҳам тўлашингиз лозим.

Уй-жойлардан фойдаланиш идораларига ҳар куни 200—300 киши келиб турибди, ҳайъат эса кунига 70—80 кишини қабул қила олади холос. Эрталаб соат 5—6 дан навбат олишга мажбур бўлинмоқда. Хусусийлаштириш ордерини олиш учун эса белгиланган кунда борганларнинг кўплари қуруқ қайтишади, чунки ордер ўз вақтида ёзиб берилмаётир. Натижада жуда кўп қимматли вақтлар зое кетмоқда.

Район, шаҳар, вилоят раҳбарлари Ўзбекистон Конституцияси лойиҳасининг 2-моддасидаги қуйидаги сўзларни яна бир бор ўқиб қўйсалар ёмон бўлмасди:

«Давлат халқ иродасини ифодалайди, халқ манфаатларига хизмат қилади. Давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар».

Элбек ҚАРИМОВ,
Тошкент давлат аграр университетининг кафедра мудири, профессор.

«РОБИЯ» — АЁЛЛАР МАДРАСАСИ

ҚАШҚАДАРЁ вилоятида ягона бўлган «Робия» аёллар мадрасаси ўтган йили вилоят ижроия қўмитасининг адлия бўлимида жамоат ташкилоти сифатида рўйхатга олинди.

— Ёшлигимда диний таълим олмаганман, — дейди. Шу мадраса мудири Тўти опа Эргашева, эскичадан мустақил савод чиқардим.

Мақсадимиз фақатгина эскича илмдан хат-савод ўргатиш эмас. Бу биринчи босқич холос. Ҳозирча ҳафтанинг душанба, чоршанба ва жума кунлари икки маҳал дарс бўлаяпти. 80 га яқин қизлар, аёллар ва 30 нафар ўн ёшгача бўлган ўғил болалар хат-савод чиқаришаяпти. Ҳозирча мадраса талабаларининг асосий қисми мактаб ўқувчилари. Улар дарсларига қараб куннинг биринчи ёки иккинчи ярмида келиб ўқишади. Режаларимизда кўп нарсани мўлжаллаганмиз. Қуйи синф қизлари араб имлосида ўқиб-ёзишни ўрганишади. Юқори синф қизлари ислом аҳлоқи билан чуқурроқ таништирилади, уларни турмушга тайёрлашга асосий эътибор берилади. Уй-рўзғор ишлари, бичиш-тикиш сирлари ўргатилади. Мадрасада тикувчилик цехи ҳам очилган. Ёшлар билан бир қаторда мадрасага ўрта ёшли аёллар ҳам қатнашмоқдалар.

— Бу машғулотларда асосий эътибор нималарга қаратилади?

— Оналар жамият аъзоларини тарбия қилувчи зот. Аёнки инсоннинг шахс сифатида ривожланиши ёшлигида олган тарбиясига боғлиқ. Шу билан бирга аёл уй-рўзғор бекаси. Бу суҳбатларда диний қоидалардан тортиб рўзғор юритишгача бўлган мавзулар қамраб олинади. Фарзанд тарбиясига бағишланган суҳбатлар алоҳида эътиборга молик. Ўтмишда ота-боболаримиз фарзанд тарбиясига, уларга фақат ҳалол йўл билан топилган таомлар едиришга қаттиқ риоя қилишган. Суҳбатларда пулни тежаб-тергаб рўзғор тебратиш, ортиқча ҳашамларга ноўрин сарфламай фарзандларнинг илм олишлари, касб ўрганишларига имкон яратиш, оилада, кўчада, йиғинларда аёлларнинг ўзини тутиш ҳақидаги қоидалар ҳам ўргатилади.

— Машғулотларни кимлар олиб бормоқда?

— Ҳозирча юқори малакали ўқитувчиларимиз йўқ. Республикамиз пойтахтидан шундай мударрисларни таклиф қилиш ниятимиз бор. Ҳозир дарс бераётган Лайло Турсунова, Малика Тоировалар Тошкентдаги Хасти Имом масжидининг бир йиллик тайёрлов курсини битиришган.

Муродулла КЕНГБОЕВ,
«ИШОНЧ» мухбири.
Қашқадарё вилояти.

ҲОСИЛДОРЛИК ОРТАДИ

БЎСТОН сув қурилиши трестига қарашли бўлинмалар Қорақалпоғистоннинг жанубий районлари учун муҳим иншоотни фойдаланишга топширдилар. Беруний коллекторининг 33 километрлик биринчи навбатини қазиш ишлари ниҳояланди. Эндиликда Беруний ва Элликқалъа районларининг 6 та давлат хўжаликларидаги ерости зах сувлари Аёзқалъа коллектори орқали Қизилқумга оқизиб юборилмоқда.

Айни кунларда Қизилқумдаги Қўрғошинқалъа атрофларида мазкур коллекторнинг узунлиги 50 километр, эни 33, чуқурлиги 20 метр бўлган иккинчи навбатини қазиш тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Барча қазув ишларини шу йил охиригача тамомлаш учун кўплаб механизмлар икки сменада ишлатиляпти. Марказдан узоқда оғир шароитларда меҳнат қилаётган 50 кишилик жамоага ҳамма шароитлар яратиб берилган.

— Беруний магистрал коллектори тўла ишга туширилгач,— дейди трест бошқарувчиси Вайсбек Алимбетов,— ерости зах сувлари насослар ёрдамисиз Қизилқумдаги Жангадарё ўзанига оқизилади. Кейинчалик ўзан Амударё ўнг қирғоқ вилоятлараро коллекторига туташтирилади. Шундай қилиб, зах сувларини чиқариб юборишда фойдаланилаётган Беруний ва Аёзқалъа электр насос станциялари хизматидан воз кечилади. Натижада кўп миқдордаги электр энергияси, ёнилғи ва маблағ тежалади.

Амударё ўнг қирғоқ магистрал коллектори қазиб битказилгач, ана шу коллектор орқали Орол денгизига ҳар йили 3 миллиард кубометр зах сувлари оқади, экологик вазият яхшиланади, Амударё сувининг тозалигига эришилади. Бухоро вилояти ва Қорақалпоғистон республикаси жанубий районларидаги ерлар ҳосилдорлиги кескин ортади.

Абдураҳмон ИСКАНДАРОВ,
«ИШОНЧ» мухбири.

ИШОНЧ
БАРАКА

Ўзбекистон Республикаси агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси ҳаётидан

МЕҲНАТГА ЯРАША ҲУРМАТ

Район касаба уюшма қўмитаси қошида 44 та жамоа ва давлат хўжаликлари, 2 та қишлоқ ҳунар-техника билим юрти мавжуд. Буларда 67146 нафар касаба уюшма аъзолари бўлиб, 36150 нафари хотин-қизлар.

Қишлоқ аҳолисини турмуш фаровонлигини ошириш ва меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг самарали кафолатлари ва касаба уюшма қўмиталарининг қишлоқ хўжалик, корхона, ташкилот маъмуриятлари билан битимлар тузиш ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида қандай бўлишлиги ҳаммамизни қизиқтирмоқда.

Бу йилги тузилган шартномалар меҳнаткашларнинг социал ҳуқуқларини ва ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилиш ишларини янада яхшилашга қаратилган. Яна шуниси ҳам эътиборлики, ҳар бир хўжалик, ташкилот ўз шароитини ҳисобга олган ҳолда ҳар бир жамоанинг, ҳар бир оиланинг социал ва моддий жиҳатдан мустаҳкамлаш ишларини ташкил этиш ва уларга амалий ёрдам бериш бўйича муҳим тадбирлар белгиланган.

Шартномалар тузишда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнатга ҳақ тўлаш, иш режими, меҳнат муҳофазаси ва хавфсизликни таъминлаш, соғломлаштириш, социал таъминот ва имтиёзлар берилиши, маданий-оқартув ишлари, спорт масалалари каби саволлар ҳисобга олинади.

Лекин жойларда жамоалараро шартномалар тузиш ва уларни бажарилишида жиддий камчиликлар ҳам мавжуд. Уларни тузиш ва шартларининг бажарилишида «Меҳнатобод» жамоа хўжалиги, «Ургут» давлат жамоа хўжалиги, «XXIV партсъезд» жамоа хўжалиги, Энгельс номли жамоа хўжалиги, ишлаб-чиқариш ва таъминлаш корхонаси касаба уюшмалари қўмиталарининг иши талаб даражасида эмас. Шартномалар аниқ бир тадбирга қаратилмаган, нуқул умумий гаплардан иборат. Иш ҳақини тартибга солиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, даромад ва буромадларни таҳлил этишлар меҳнат қонунчилигига амал қилинмаган ҳолда олиб борилади. Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизликни таъминлаш соҳасида ҳам ишлар етарли савияда эмас.

Ишчи ва хизматчиларни меҳнат таътилларига чиқаришда қонунчиликка риоя қилинмайди, иш стажлари эътиборга олинмайди. Меҳнаткашларни соғломлаштириш учун курорт ва санаторийларга юборишни уюштиришда ҳам шартнома шартларига аҳамият берилмаётир. Ишлаб чиқаришда содир бўлаётган бахтсиз ҳодисалар туфайли меҳнатга яроқсиз меҳнаткашларга ҳақ тўлаш, касаллик варақаларини таҳлил қилиш ишлари ўз вақтида бажарилмайди. Ишчиларни махсус жамокорлар билан таъминлаш, ҳимоя воситалари, заҳарли кимё моддалар билан ишлайдиганларга шароит яратиш ва уларни сут маҳсулотлари билан таъмин этишларга хўжаликлар томонидан эътибор йўқ.

Соғломлаштиришда ижтимоий суғурта маблағларидан фойдаланиш, улардаги маблағларни ўз ўрнида сарфлаш, меҳнаткашлар болаларини оромгоҳларга юбориш каби кўпгина масалаларда ҳам сусткашлик мавжуд.

Меҳнаткашлар ўртасида маданий-оқартув, физкультура ва спорт ишларини жонлантириш учун ажратилган маблағлардан фойдаланиш ҳам меъёрида эмас. Маданий ва спорт анжомлари етишмайди. Уларни сотиб олишга ажратилган маблағлар эса сарфланмай қолиб кетмоқда.

Район касаба уюшмаси бўйича 1991 йил меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлигини таъминлаш учун 701340 сўм, шундан номенклатура тадбирларига 464382 сўм, жомакорлар ва ҳимоя воситалари учун 150514 сўм, сут билан таъминлаш учун эса 154890 сўм харажат қилинган.

Район касаба уюшма бюджетининг 1991 йилги даромад қисми 1802,0 минг, буромад қисми 1476,0 минг сўмни ташкил қилган, ёҳуд даромад 1990 йилга нисбатан 678 минг сўм, буромад 368,0 сўмга кўпайган.

Касаба уюшма қўмиталари қошидаги техника мутахассиси ва унинг доимий комиссияси аъзолари ҳамкорликда жойлардаги меҳнат муҳофазаси ва хавфсизликни таъминлаш каби масалаларни тез-тез текшириб боради ва касаба уюшмаси қўмитасининг президиуми ҳамда Пленум йиғилишларида муҳокама қилиб, тегишли тадбирлар белгилайди. Тартиб бузарларга жарима солинади ва уларнинг аҳлоқи муҳокама қилинади.

Айрим ҳолларда ишлаб чиқариш меъёрини бузишлар ҳам учраб туради. Меҳнат интизомини бузган 3 кишига ишдан олинишгача чора кўрилган, 5 кишига меҳнат муҳофазаси нормаларини ва хавфсизлик тартибини бузганлиги учун жарима солинган.

Касаба уюшма қўмиталари йилнинг ҳар чорагида шартномалар шартлари қандай бажарилиши устидан назорат олиб борадилар ва қўшимча тадбирлар белгилайдилар.

Жамоа битимининг биринчи жумласи «Корхона маъмурияти касаба уюшмаси қўмитаси ишчиларга меҳнат ҳақи бериш, иш билан банд этиш, иш вақтининг узун-қисқалиги ва ишга олишнинг бошқа шартлари меҳнаткашларнинг ягона вакили сифатида тан олади» деб ёзиш билан бошланади. Бу ўз навбатида касаба уюшма бошланғич қўмитаси зиммасига қайта масъулият юклайди.

Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврининг талаби ҳам шудир. Ана шундай қилганимиздагина биз оддий жамоа аъзоси, ишчи, хизматчи, мутахассисларни ҳурматига сазовор бўлишимиз мумкин.

Ш. ҒАФФОРОВА,
Агросаноат мажмуи ходимлари Ургут район касаба уюшмаси қўмитаси раиси.

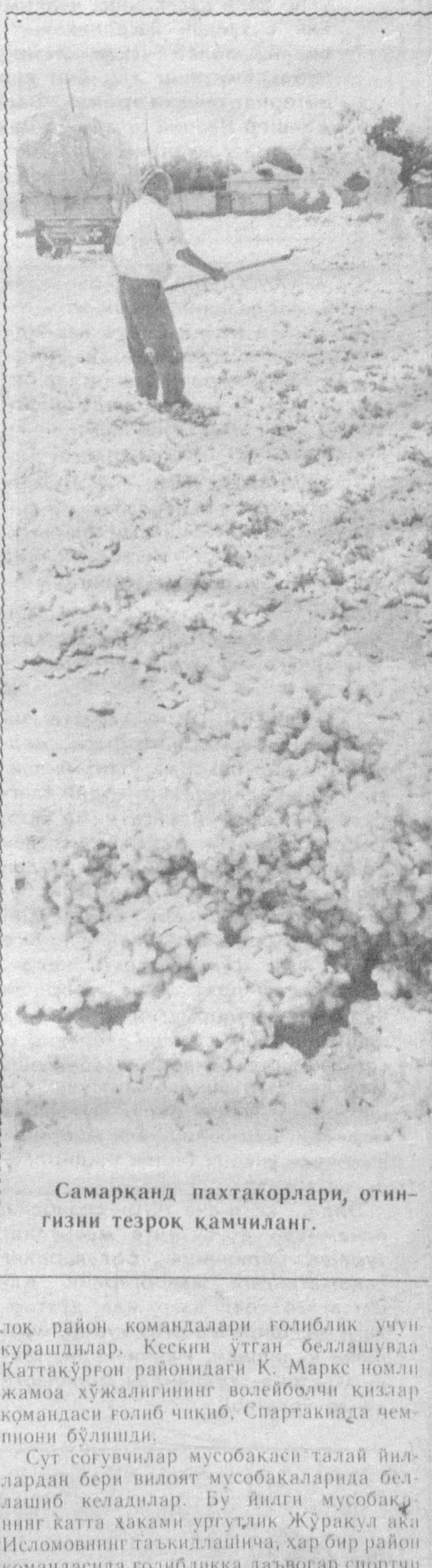

Самарқанд пахтакорлари, отингизни тезроқ қамчиланг.

***БУНДАН** беш йил муқаддам тармоқ касаба уюшмалари спорт жамиятлари ягона ташкилотга бирлашган эди. Бу ўз навбатида қишлоқда жисмоний тарбия ҳаракатини бошқаришни мураккаблаштириб қўйди. Мусобақалар, турли спорт тадбирлари ўтказиш учун ажратилган маблағлар бир неча баравар қисқарди, болалар ҳамда ўсмирлар спорт мактаблари камайди. Назаримда, бунга асосан шу жойларда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга ҳисса қўшаётган «Пахтакор» жамиятининг тугатилиши сабаб бўлган. Бунинг ўрнига жисмоний тарбия ва спорт жамияти тузилган эди. Мазкур тизимнинг моддий таъминоти муаммолигича қолаверди. Хуллас, касаба уюшмаларининг янги тузилган «Ўзбекистон» жисмоний тарбия ва спорт жамияти марказий қўмитасининг вилоят кенгашлари моддий жиҳатдан қийин ҳолда қолишган. Касаба уюшмалари ажратаётган маблағлар эса ходимларни маош билан таъминлашга етмайди. Аҳвол шундай экан, қишлоқда бирон тадбир ўтказиш тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас.*

ҚИШЛОҚ СПОРТИГА ЭЪТИБОР КЕРАК

Кейинги икки йил ичида вазият чуқур ўрганилиб, «Пахтакор» қишлоқ кўнгилли спорт жамиятини қайта тиклаш таклифи ўртага ташлана бошланди. Ниҳоят, 1990 йил август ойида агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қурултойида «Пахтакор» жамиятини тузишга қарор қилинди. Ўтган йилнинг март ойида «Пахтакор» кўнгилли қишлоқ спорт жамиятини тузиш таъсис конференцияси бўлиб, амалий тадбирлар белгиланди.

Биз орзиқиб кутган «Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида»ги Қонунда шундай жумлалар бор: «Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ва уларнинг ижроия идоралари ўз ҳуқуқ ваколатлари доирасида ўзларига қарашли ҳудудда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга раҳбарлик қиладилар, жумладан жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришни пул билан таъминлайдилар». Ана шундан келиб чиқадиган бўлсак, келажакда «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти тасарруфидаги ташкилотлар давлат таъминотига ўтиши айни муддаодир. Чунки қишлоқ меҳнаткашлари давлатга солиқлар тўлайдилар. Демак, улар давлат ғамхўрлигидан умид қилишга ҳақлидирлар.

Кейинги пайтларда вилоятдаги кўплаб хўжаликларнинг раҳбарлари бозор иқтисодиётига ўтаётганликларини рўкач қилиб, спорт мутасадди лавозимларини қисқартиришмоқда. Улар меҳнаткашлар жисмоний тарбия билан шуғулланишларига шароит яратишни ўзларига ортиқча иш деб ҳисоблашади. Ҳатто, айрим спорт ташкилотлари ўзларини маблағ билан таъминлашга ўтишсин, деб фикр билдиришмоқда. Назаримда, буларга қўшилиб бўлмайди. Вилоятимиздаги кўплаб қишлоқларда, район марказларида оддий спорт иншоотлари ҳам йўқлигини қандай баҳолаш мумкин? Шундай экан, айниқса, қишлоқда спорт ташкилоти ўз-ўзини таъминлай оладими? Шунинг учун ҳам қишлоқ спортини давлат таъминотига ўтказиш зарур, деган фикр тарафдориман. Биз қишлоқ спортига эътиборни кучайтирсак, эртага Ватан мудофаасига шайланган йигитларимиз саломатлиги мустаҳкамланади, сафларимиздан қанчадан-қанча моҳир спортчилар етишиб чиқиб, халқаро майдонларда Ўзбекистон шарафи учун курашишади.

Кўп йиллардан буён вилоят хотин-қизлари ўртасида спартакиада ўтказиш анъанага кирган. Ўтган 1991 йилда Булунғур туманида ўтказилган спартакиада таассуротлари кўплаб физкультурачи хотин-қизларнинг хотирасидан ўчгани йўқ. Ўшанда спартакиада ўзига хос кўрик вазифасини ўтаганди. Айни пайтда йўл қўйилган нуқсонлар, эътибор берилиши лозим бўлган соҳалар аниқланди. Ҳозирги кунда эса шу хил катта миқёсдаги мусобақалар ўтказиш кўплаб маблағ талаб қилмоқда. Шунинг учун ҳам вилоят жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, вилоят Ёшлар Иттифоқи, вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси, вилоят хотин-қизлар қўмитаси ҳамда «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти бирлашиб, барча маблағларни тўплаб Иштихонда шундай маросимни уюштиришга аҳд қилдик.

Уч кун давомида Иштихон районидаги Мурод Жўраев номидаги марказий маданият ва истироҳат боғи қишлоқ спортчи хотин-қизлари билан гавжум бўлди. Спортнинг олтита оммавий спорт турларидан вилоят хотин-қизларининг XVIII анъанавий Спартакиадасига киритилган спорт мусобақалари бўлиб ўтди.

Республика мусобақаларининг бир неча бор совриндори, спорт устасига номзод Мавжуда Ҳамроқулова (Самарқанд шаҳридан, шахмат) ва Бекир Осмонов (Ургутдан, шашка спорти устаси) бир йўла 10—12 спортчи билан дона сурдилар.

Волейбол мусобақаси ҳам биринчи турда қизғин ўта бошлади. 12 та район командалари майда гуруҳларга бўлинган ҳолда ўзаро куч синашди. Финалда эса Пахтачи, Каттақўрғон, Ургут ва Тайлоқ район командалари ғолиблик учун курашдилар. Кескин ўтган беллашувда Каттақўрғон районидаги К. Маркс номли жамоа хўжалигининг волейболчи қизлар командаси ғолиб чиқиб, Спартакиада чемпиони бўлишди.

Сут соғувчилар мусобақаси талай йиллардан бери вилоят мусобақаларида беллашиб келадилар. Бу йилги мусобақанинг катта ҳакami ургутлик Жўрақул ака Исломовнинг таъкидлашича, ҳар бир район командасида ғолибликка даъвогар спортчи бор. Шундай бўлсада, Самарқанд район Ф. Қосимова номидаги жамоа хўжалигига қарашли сут товар фермаси сут соғувчилари Амина Мамедова ва Гулсанам Исмоиловалар барча мусобақа шартларини яхши бажариб, ғолибликни қўлга киритдилар. Бу мусобақага 8 та оилавий команда қатнашди. Булунғурлик Мамараҳимова Қундуз қизлари Барно ва Шаҳлолар билан барча машқларни тўғри ва қисқа муддатда эпчиллик билан бажариб, мусобақа ғолиби бўлишди.

Шахмат мусобақасида булунғурлик опа-сингил Мусаевалар ғолиб бўлишди, шашкачилар беллашувида ҳам булунғурлик қизларга тенг келадиганлар бўлмади. Ф. Аҳмедова ва Л. Ерматова командаси Спартакиада чемпиони бўлдилар.

Умумкоманда ҳисобида Булунғур район командаси яна ғолибликни ўз қўлида сақлаб қолди. Ургутликлар иккинчи, Самарқанд райони командаси учинчи ўринларни эгаллашди.

Мусобақа ғолиблари, совриндорларига совға ва I—II—III-даражали дипломлар топширилди.

Вилоят Спартакиадасини ўтказишга яхши тайёргарлик кўриб, яқиндан ёрдам берганликлари учун Иштихон район ҳокимияти ва шу тадбирга дахлдор барча ташкилотларга ташкилий қўмита номидан миннатдорчилик билдирамиз.

Н. САИДОВ,
Республикада хизмат кўрсатган мураббий, «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти Самарқанд вилоят кенгашининг раиси.

Соғлигинг - Бойлигинг

ЯШИРИБ қаёққа ҳам бордик. Республикамиз аҳолиси ўртасида афсуски, сил касалликлари билан оғриган беморлар бор. Улар албатта махсус шифохоналарда даволанаяптилар, ҳамиша табобат назоратида бўладилар, жуда кўпчилиги соғайиб, меҳнат фаолиятини давом эттиради.

Шуни айтиш керакки, булар ҳам оилалик, бола-чақалик. Масала — буларнинг фарзандларини соғу саломат вояга етказиш, улар ҳали касалликка чалинмасларидан аввал олдини олишдан ёки бутунлай касалликнинг бошланғич белгилари кўриниши билан даволаб буткул соғайтиришдан иборат. Шу мақсадда республикамизнинг ҳар бир вилоятида биттадан махсус мактаб-интернат ташкил этилган. Фарғона вилоятининг Қува районидаги Алишер Навоий номли 84-махсус мактаб-интернат мудири, ёш, забардаст муаллим Турдиали УММАТҚУЛОВ билан бўлган суҳбатимиз ана шу болажонларнинг саломатлигини яхшилаш ҳақида.

БОЛАНИНГ ИЛИГИ ТЎҚ БЎЛСИН

С. МАҲМУДОВА:— Дарвозадан кириб озодаликни, саранжом-сариштаtotal ликни кўрдим. Хув нарёқда мевали боғ кўзга ташланди. Синфхоналардаги яхши имкониятлар билан танишдим. Бир қарашда шифохонага ҳам, мактабга ҳам, кичик корхонага ҳам ўхшайди.

Т. УММАТҚУЛОВ:— «ИШОНЧ» газетаси номидан йўқлаб келганингиз учун раҳмат. Бизга деярли мухбирлар келган эмасди. Биз «ИШОНЧ»ни оламиз. Менга маъқул бу газета.

С. МАҲМУДОВА:— Демак, «Ишонч»га яна обуна бўларкансизлар-да?

Т. УММАТҚУЛОВ:— Албатта. Энди мактаб-интернатимизга келсак, шу йил баҳорда ўттиз йиллигини нишонладик. Иқтисодий танглик вақтида юбилейга нима бор, дерсиз. Сарфу харажат асосан ўзимизнинг ёрдамчи хўжаликдан чиқди. Вилоят халқ маорифи бўлими мутасаддилари ёрдам беришди. Қарангки, бизнинг тўйга 70-80 минг сўмлик совға келди. Масалан, вилоят халқ маорифи бўлимидан видеомагнитафон, Қува ҳокимлигидан рангли телевизор совға қилинди. Вилоят касаба уюшмасидан ўқитувчиларимиз учун санаторийга иккита бепул йўлланма берилди. Беш киши халқ маорифи аълочиси унвони билан тақдирланди ва ҳоказо.

Энди... ҳали сиз тўғри сезибсиз, елкамизда доим учта масъулият туради. Биринчидан, болаларнинг саломатлигига жавобгарлик. Албатта, 24 соат давомида дўхтирлару ҳамширалар огоҳ туриб, муолижа қилишади. Иккинчидан, таълим-тарбия. Учинчидан, болаларга ҳунар ўргатиш.

Гапнинг рости, 1983 йил мен бу ерга келганимда аҳвол оғир эди. Район халқ маорифи бўлимида ишлардим, шу ерга ишга юборишди. Ўшанда мана ҳисобчимиз Тоир ака Жамолов гувоҳ, маориф бўлимидан беш минг сўм қарз олиб, қўй-сигир харид қилдик. Ўқитувчилар ўзимиз ишдан кейин далада ўт ўриб келардик. Ҳозир пулимиз кўпайиб қолган. Чорвадор ва боғбонимиз бор. Кейин ер олиб, боғ яратдик. Қолаверса, болалар янги соғилган сут ичса, тез-тез музланмаган янги қўй гўшти истеъмол қилса илиги тўқ бўлади-да. Ҳозир махсус ҳисоб варақамизда 50 минг сўм жамғармамиз бор.

С. МАҲМУДОВА:— Демак, ҳадеса давлатдан инъом-эҳсон кутиб ўтирмай, ўзларингиз ҳам ҳаракат қиласиз. Мактаб-интернатни асосан қайси ташкилот маблағ билан таъминлайди?

Т. УММАТҚУЛОВ:— Вилоят халқ маорифи бўлими мисоли ота-онамиз. Болаларнинг кийим-кечаги, ош-овқати, ўқитиш, даволаш, маош... дегандай, ҳаммасини таъминлайди. Лекин биз ҳам қараб турмаймиз. Қишга ўз боғимиздан олма-анор, картошка, сабзи-пиёз ғамлаб қўйдик. Соғин сигир ва 40 та қўйимиз бор. Гўштдан тахчиллик сезсак, қўй сўямиз. Қува адрларидан беш гектар ер олиб, кузги буғдой экдик. Дони нон бўлса, сомони чорвага ем бўлади.

С. МАҲМУДОВА:— Шунча ишни адо этишнинг ўзи бўлмас. Буғдойни йиғиб-териб олишга техника керак бўлгандир?

Т. УММАТҚУЛОВ:— Районимиздаги хўжаликларда Мусожон тоға Шербўтаевга ўхшаган, Тўланбой ака Каримов ва Рустам ака Хотамовга ўхшаган мард раислар, раҳбарлар бор. Қандай ёрдам сўраб борсак, йўқ дейишмайди.

С. МАҲМУДОВА:— Сезиб турибман, қилинаётган ишларнинг жобати фидойиликдан. Қаловини топган, қорни ёндиради. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида имконият излаш керак. Бунинг устига сизларда болаларга кучайтирилган тартибда овқат бериладиа?

Т. УММАТҚУЛОВ: — Нимасини айтасиз. Жамоамиз аъзолари болаларнинг эртанги кунини ўйлаб иш тутаяпти. Болалар дастурхони ҳеч қачон тахчил бўлиб қолмасин, деймиз. Бизда битта болага ҳар куни 350 гр. нон, 215 гр. гўшт, 100 гр. балиқ, 1 дона тухум, 55 гр. сарёғ, 200 гр. сут, 150 гр. мева, хуллас беш маҳал овқат берилади. Ҳаммаси ҳисоб-китобли ва қатъий. Гапнинг очиғи, ҳисобчимиз Тоирхон ака бирор тийинни беҳуда сарфламайди. Ўттиз йилдан бери шу ерда ишлайди. Ошпазимиз Абдувахоб ака Сатторов ҳам ҳалол одам. Қўли ширин. Кўпдан бери ишлайди.

С. МАҲМУДОВА:— Ўқитувчилар, дўхтирлар-чи? Нега уларни тилга олмаяпсиз?

Т. УММАТҚУЛОВ:— Мана энди мавриди келди. Ҳар бир ўқитувчи ўз синфхонасини ўқув кўргазмалари билан нечоғлик меҳр қўйиб безатганини кўрдингиз. Ҳатто, Қува мебель комбинатидан уста чақириб, махсус жовонлар ясаттирганмиз. Халқ таълими аълочиси Мўътабархон опа Қосимова 29 йилдан бери шу ерда ишлайдилар. Болаларга ўз фарзандларидек меҳрибон, ғамхўр. Роҳатой Саидазимова, Дилбар Машрабова, Фавзия опа Мазитова... Булар катта-ю кичикнинг меҳрини қозонган муаллимлар. Бош врачимиз Соня Сапсирина, даволовчи врач Матлуба Омонова, тиббиёт ходими Эрали Шералиев ҳам кеча-кундуз болалар хизматида. Бу ердаги шарт-шароит, дармонли озиқ-овқат туфайли, ҳар йили 50-60 фоиз бола тўла соғайиб, ўз мактабига қайтади.

С. МАҲМУДОВА:— Синфда, ҳовлида болаларнинг ўзини тута билишига, одобига, салом-алигига, ҳатто кийимларининг озодалигига эътибор бердим. Ҳавас қиладиган даражада. Бу ҳол доимийми ё «комиссия» келганидами?

Т. УММАТҚУЛОВ:—Тартиб-интизом доимо эътиборимизда. Бизнинг қўлимиздан болаларини қабул қилиб олган ота-оналар уларнинг тўлишиб, соғайиб кетганига бир бор хурсанд бўлишса, одобу ахлоқи бутунлай ижобий томонга ўзгарганидан, маълум бир ҳунар ўрганганидан икки бор хурсанд бўладилар. Болалар вақтида дам олишади, даволанишади. Саёҳатларга олиб чиқамиз. Устахона бор, тикувчилик цехи бор. Ҳаваскорлик тўгараги, телеқурилма. Уларнинг ўзлари телевизор эшиттиришларини олиб боришади. Мактаб-интернат мулкини эҳтиётлаб асрай билишга ўргатганмиз. Ҳар бир боланинг синфдаги ва ётоқхонадаги ўз жойи тайинланган. Жойни саришта ўқувчилар рағбатлантириб борилади.

Хуллас, биз болаларнинг ҳар томонлама эркин камол топиши, даволаниши, чуқур билим олиб, ўсиб-улғайиши учун барча чора-тадбирларни ишга солаяпмиз.

С. МАҲМУДОВА:— Эзгу ишларингизда ривож тилаймиз..

● ТОШКЕНТ шаҳар социал таъминот бошқармасига қарашли 2-болалар уйида иқтидорли тарбиячилар, қўли енгил врачлар 500 нафар болаларнинг сиҳат-саломатликларини муҳофаза қилмоқдалар.

Суратда: Бош врач Маҳфуза Ғофурова, тарбиячи Равшаной Раҳимбоева ҳамшира Ҳикоят Мирзаевалар билан суҳбатлашмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ИМКОНИЯТ ЕТАРЛИ-Ю...

ҲОЗИРГИ мураккаб шароитда меҳнаткашларнинг марказий курорт ва санаторийларга бориб келиши анча қийин бўлиб қолди. Шу боис маҳаллий дам олиш ва шифо масканларига бўлган талаб ошиб бормоқда.

— Ўтган йили 32 нафар, бу йилнинг биринчи ярмида 14 нафар жамоамиз аъзолари дам олишиб, даволанишди. Ўшаларнинг кўпчилиги Элликқалъа районидаги А. Навоий номли санаторийда бўлишди. Уларнинг ҳаммаси шифокорлар хизматидан мамнун. Қанийди, бизнинг районда ҳам шундай шифо маскани бўлса,— дейди Амударё районидаги «Ленинизм» жамоа хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси Раҳим Эшимбетов.

Дарҳақиқат, мазкур райондаги бошқа колхоз-совхозлар, ташкилоту корхоналар меҳнаткашлари ўзларига яқинроқ жойлардаги шифо масканларига боришни хоҳлайди. Аммо, 130 минг аҳоли истиқомат қиладиган йирик Амударё районида санаторий-профилакторийлар йўқ. Тўрткўл районида битта, Беруний ва Элликқалъа районларида иккитадан санаторий-профилакторийлар муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Элликқалъа ва Беруний районларида яна иккита ана шундай шифо маскани бунёд этилаяпти.

Хўш, Амударё районида бунинг имконияти йўқми?

— Ҳамма имкониятлар бор,— дейди биз билан суҳбатда район тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Башир Кенжаев.— Масалан, райондаги Қиличбой қишлоқ участка касалхонаси яқинида 500 метр чуқурликдан шифобахш сув отилиб чиқди. Семашко номли илмий-текшириш институтида бу сувдан анализ олиниб, фойдаланишга рухсат берилди. Шунгаям салкам етти йил бўлаяпти.

Масаланинг муҳим томони — санаторийни қуриш, зарур асбоб-ускуналар билан таъминлашни ҳеч қайси ташкилот ўз зиммасига олмаяпти. Биз Қорақалпоғистон республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига, район раҳбарларига бу борада кўп марта мурожаат қилиб, амалий ёрдам сўрадик. Пахта тозалаш заводи маъмуриятидан маблағ ажратишни илтимос қилдик. Сабаби, бу корхонада санаторий-профилакторийни ташкил этиш учун етарли имкониятлар бор. Энг асосийси, маблағ етарли. Аммо, ҳануз натижа йўқ.

Шу кунларда Қиличбой қишлоқ касалхонаси биноси қурилиши якунланаяпти. Мазкур шифохонанинг эски биноси эса ҳали ишга яроқли. Ана шу иморатга санаторий-профилакторийни жойлаштириш мумкин. Шифобахш сув ҳам худди шу ерда. Энг муҳими, иморат қуришдек оғир ва машаққатли ишга зарурат қолмайди.

Хулоса қилиб айтганда, Қорақалпоғистондаги йирик Амударё районида меҳнаткашларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш учун мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланилмаяпти. Бу масалага район раҳбарлари етарли эътибор берадилар, деб умид қиламиз.

Абдураҳмон ИСКАНДАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Биздан сўрабсиз

???

1. Тракторга тиркалган кавшарлаш аппаратида ишлаб, ҳам тракторни бошқарганлигим учун 15 фоиз қўшимча ҳақ оламан. Пайвандлашга 800 сўм. Жами маошим 920 сўм. Шу тўғрими?

2. Электр пайвандловчи касби заҳарли ҳисобланадими? Агар заҳарли бўлса, неча фоиз қўшимча ҳақ берилади?

3. Ҳозир ёшим 47 да. 12 йил узлуксиз пайвандчи бўлиб ишладим. Яна неча йил ишласам енгиллик берилади? Нафақага ва ҳоказоларга...

4. Жамоа хўжалигида бозор кунлари ҳам ишлаймиз, иш кўп, лекин иш ҳақи тўланмайди. Бозор кунлар учун ҳам иш ҳақи олиш мумкинми? Оиламда 10 кишимиз, бир ўзим ишлайман.

Бахриддин ҲАСАНОВ,
Самарқанд вилояти,
Пахтачи райони,
Калинин жамоаси.

Ушбу саволларга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг бўлим мудири Х. Пиримкулов жавоб беради.

Сизнинг биринчи саволингиз яъни, асосий вазифадан озод этилмасдан иккинчи бир вазифани ҳам бажарганлик учун қўшимча иш ҳақи тўлаш масаласи меҳнат қонунлари ҳақидаги мажмуанинг 115-моддасида кўрсатилган бўлиб,унда юқорида қайд этилган ҳолат содир бўлса оширилган миқдорда ҳақ тўланади дейилган. Бу дегани — тўла хўжалик ҳисобида бўлмаган корхоналарда касаба уюшмаси қўмитаси билан келишилган ҳолда, бир вақтда ўриндошлик касби ёки лавозими бўйича ишлаётган ишчиларга асосий касбининг маошидан 50 фоизгача, инженер-техник ходим ва хизматчиларга эса 30 фоизгача қўшимча ҳақ тўланади. Тўла хўжалик ҳисобидаги корхоналарга, шу жумладан,жамоа хўжаликларига ҳам миқдорнинг чегараси йўқ, яъни улар неча фоиз қўшимча иш ҳақи тўлашликни ўз имкониятларидан келиб чиқиб белгилайдилар.

Электр пайвандловчи касби имтиёзли шароитда нафақага чиқиш ҳуқуқини берувчи касбларнинг 2-рўйхатида қайд этилган. Бундай касбда ишлаётганлар учун маъмурият собиқ КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1986 йил 17 сентябрдаги қарорига биноан касаба уюшмаси қўмитаси билан келишилган ҳолда 12 фоизгача қўшимча ҳақ тўлаш ҳуқуқига эгадир.

Электр пайвандлаш ишида банд бўлган умумий меҳнат стажи 25 йиллик 55 ёшдаги эркаклар кексалик нафақасига чиқишлари мумкин.

Тракторчи машинистлар ҳам электр пайвандловчи каби юқоридаги имтиёзга эга эканликлари рўйхатда кўрсатилгандир.

Иш кунининг давомийлиги ва унинг тартиби, дам олиш кунини бериш, ҳақ тўлаш (шу жумладан, дам олиш кунлари бажарилган ишлар учун ҳам) тартиблари жамоа хўжалигининг ички қоида тартибларида кўрсатилган.

???

Курсдошларим билан Тошкентдаги Алишер Навоий номли адабиёт музейига бордик. Менга машҳур рассом Чингиз Аҳмаровнинг Навоий лирикасига ишлаган суратлари маъқул бўлди. Чингиз Аҳмаров ҳақида, унинг бошқа асарлари ҳақида қисқача маълумот беришингизни сўрайман.

Т. Усмонов,
ТошДУ талабаси.

Табаррук саксон ёшга бориб қолган халқ рассоми, бир қанча мукофотлар совриндори Чингиз Аҳмаров Тошкентда яшайдилар ва у киши ижод билан машғул. Гўзал, нафосатли асарларини республикамизнинг деярли барча маданият ва санъат масканларида учратишингиз мумкин. Жумладан, Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри фойеси деворига ишланган расмлар, Санъатшунослик ва Шарқшунослик институти, Сочи, Ангрен, Қозон ва Самарқнд шаҳарларида яратилган тасвирлар, атоқли шоира Зулфия ҳамда машҳур санъаткорлар Мукаррама Турғунбоева, Лутфихоним Саримсоқова, Ҳалима Носирова, раққоса Қизлархон Дўстмуҳамедоваларнинг сувратлари Ўзбекистон тасвирий санъатининг бебаҳо бойлигидир. Чингиз Аҳмаров яратган аёллар сиймоси уларнинг нозик кечинмаларга тўлиқ қалбини, оташин муҳаббати-ю олижаноб меҳрини, садоқатини ифода эта олгани билан ниҳоятда таъсирли ва жозибалидир. Айтишларича, Чингиз Аҳмаров бир умрлик ижоди давомида 1000 та аёлнинг сувратини чизган.

???

Ёшим йигирма тўққизда, 1984 йилдан буён Совет Армиясининг II гуруҳ ногирониман. Иқтисодий қийинчилик туфайли савдо ташкилотларидан бирида, касбим бўйича бир йилдан бери ишлаяпман. Мен уйланиш ва баъзи бир харажатлар туфайли 20 минг сўм қарз (ҳар ойда ногиронлик нафақасидан тўлаб туриш шарти билан) олмоқчи эдим. Кимга ва қаерга мурожаат қилсам бўлади?

Х. РЎЗИЕВ,
Қарши шаҳри,
Пахтазор микрорайони,
65-уй.

Сиз назарда тутган қарз пулини ўзингиз меҳнат қилаётган корхонадан (агар унинг имконияти бўлса) олишингиз мумкин. Бунинг учун маъмуриятга мурожаат этиш лозим. Маъмурият ўз навбатида амалдаги меҳнат қонунлари ҳақидаги мажмуанинг 6-моддасига биноан, касаба уюшмаси ташкилоти ва корхона кенгаши билан келишилган ҳолда қарор қабул қилади.

Ундан ташқари, 30 ёшгача бўлган эр-хотинга, агар камида 1 та боласи бўлса, 8 йилда тўлаш муддати билан 5000 сўм миқдорида қарз бериш мумкин. Бу суммадан, шу ёш оилада кейинги фарзанд туғилса 300 сўм, ундан кейинги яна бир фарзанд учун 200 сўм (жами 500 сўм) чегириб ташланади.

???

Ҳурматли «Ишонч», менинг орзуим яхши артист бўлиб етишиш. Ниятимга етишиш учун нима қилишим керак?

Шавкат ҲАМДАМОВ,
Қашқадарё вилояти, Китоб районидаги
Алишер Навоий номли мактабнинг
8-синф ўқувчиси.

Мактабингиздаги бадиий ҳаваскорлик тўгарагига қатнашиб, ўзингизда истеъдод борйўқлигини синаб кўришингиз мумкин. Артист бўлиш учун асосан туғма истеъдод, ширали овозга, ўта зийрак, таъсирчан ҳамда кузатувчанлик хислатларига эга бўлиш зарур. Ўзингизда шундай фазилатлар борлигини ҳис этсангиз, ўрта мактабни яхши баҳолар билан тамомлагач М. Уйғур номидаги Тошкент давлат театр санъати институтига киришингиз учун омад тилаймиз.

???

1. Мусулмонларнинг ҳар йили туғилган кунларини нишонлаши тўғрими?

2. 63 ёшга тўлиш — Пайғамбар ёшини белгилашдан бошқа кунни белгилаш шариат қонун-қоидаларига мос келадими?

3. Мусулмонлар вафот этган, яъни ерга қўйилган кунни ёд қилиб, маросим ўтказиб юрадилар. Шу тўғрими?

4. Газета ва журналларда, радио-телевидениеда мусулмонларнинг туғилган кунлари билан қутлов уюштириш учун пул тўлаш керак. Шу тўғрими?

Абдулло БЕКЧОНОВ,
Қорақалпоғистонда
хизмат кўрсатган
журналист, Тўрткўл шаҳри.

Ушбу саволларга Мовароуннаҳр диний идорасининг ходимлари Машраб Ҳақберди ўғли ва Комилжон Собиржон ўғли жавоб берадилар.

1. Туғилган кунларни нишонлаш шариатда йўқ, бундайин маросим бидъат ҳисобланади. Қадимдан ота-боболаримиз ҳам бундайин қоидани расм қилмаганлар.

2. 63 ёшга тўлганда Пайғамбар ёшига етдим, дея тантаналар ўтказиш асоссиз ва далилсиз келиб чиққан маросимдир. Шариат қонун-қоидаларида бундайин кўрсатма йўқ. Шу ёшга етган одам фақат муҳтожларгагина ўз имконияти даражасида хайр-садақа қилиши мумкин.

3. Ерга қўйилган кунни ёд қилиб маросим ўтказиш ҳақида ҳам шариатда айтилмаган. Марҳумни хотирлаб, фақат муҳтожларгагина камтарона хайр-садақа қилиш, оила даврасида кичик маросим ўтказиш мумкин.

4. Туғилган кунларни нишонлаш шариатда йўқ экан, демак масаланинг бу томони ҳам ҳар кимнинг ўз имон-эътиқодига боғлиқ.

Саҳифани маънавият, табобат ва табиат бўлими тайёрлаган.

АЖАБ САОДАТ ЭРУР, ЧИҚСА ЯХШИЛИК БИРЛА ОТ

АТОКЛИ ДАВЛАТ ВА ЖАМОАТ АРБОБИ, ЁЗУВЧИ ШАРОФ РАШИДОВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИ

ЯХШИНИ ЭЛ УНУТМАС

Асил Рашидов 1930 йилда Жиззах шаҳрида туғилган. 1949 йили Жиззах Педагогика билим юртини, 1954 йили ТошДУнинг журналистика бўлимини битирган. Қатор рисолалар ва монографиялар муаллифи, Чингиз Айтматовнинг деярли ҳамма асарларини ўзбек тилига таржима қилган. Филология фанлари номзоди, Ҳамза номидаги Ўзбекистон Давлат мукофотининг совриндори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Тошкент Давлат Педагогика институти доценти.

Мазкур мулоқот унинг акаси, атоқли арбоб Шароф Рашидовнинг табаррук хотираси мавзусидадир.

— Асилжон, ҳақиқат эгилади-ю аммо синмайди, деган нақл ҳаклиги яна бир бор исботланди. Шароф Рашидов қадрияти қайта тикланиб, бутун республикамиз бўйлаб у кишининг таваллудини тантанали нишонлаш тараддуди, айниқса, шу кеча-кундузда қизғин. Шароф ака туғилган кун ҳақиқий халқ байрами тусини олмоқда. Бундан сиз ҳам, Шароф аканинг бутун оила аъзолари ҳам мамнундир, албатта?

— Бор гапни айтдингиз. Бу кунларни орзиқиб кутган эдик. Ниҳоят унга эришдик. Акамнинг ғанимлари кичкина одамлар эмасди, ҳар жабҳада сўзини ўтказадиган одамлар эди. Шунинг учун ҳам акамнинг номи тикланишига яқин-яқингача тиш-тирноғи билан қарши турганлар бўлди. Бироқ, ўз вақтида меҳнат аҳли қалбига йўл топа олган, унинг меҳри-муҳаббатини қозонган Шароф Рашидовни билганлар ҳам оз эмас эди. Улар оддий фуқаро, «об-ҳаво»га қараб турланмайдиган, тўғри сўз, холис фикрли эл-улус эди. Халқнинг таклифига қулоқ солиб, уни қўллаб-қувватлаш билан бизларга рўшнолик ато қилган муҳтарам Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовдир. Энг оғир вазиятда кўпчилик талаб қилган ҳақиқат томонда турди, уни қўллади. Биз Шароф Рашидовнинг оила аъзолари чексиз миннатдорчилик изҳор қиламиз у кишига. Илоҳим биз кўрган кунлар ҳеч кимнинг бошига тушмасин. Бундан буён кўпдан орзу қилган яхши кунларнигина яқинлаштириш учун яшайлик, шукрона меҳнат қилайлик.

— Шароф Рашидовнинг ўғил-қизлари нечта?

— Биргина ўғиллари бор — Илҳомжон. Тўртта қизлари — Сайёра, Дилором, Гулнора, Светлана. Уларнинг ҳаммаси бола-чақали, осойишта турмуш кечиришади, давлат олдидаги бурчларини ҳалол, пок адо этиб келишади.

— Асилжон, айбга буюрмасангиз, диққатингизни талабалик йилларимизга бургим келиб қолди. Эсингизда бўлса, бир куни дарсга кўзингиз қизариброқ келганингизни кўриб, «Асилжон, кечаси уйқуга тўймадингизми, маъюсроқ ўтирибсиз», деб сўрадим. Шунда «Э, нимасини айтасиз, акам янги роман бошлаганлар. У кишининг ижоди аксари хизматдан келганларидан кейин, тунда бошланади. Ёзишга шунчалик шўнғиб кетадиларки, ҳатто кўпинча тонг отганини ҳам билмай қоладилар. Бунақа пайтда ёлғиз ташлаб, ўрнимга чиқиб, ётиб олишга хижолат тортаман. Шунинг учун дарс тайёрлаш баҳона, аҳён-аҳёнда чой дамлаб бериб, олдиларидан жилмай, бирга тонг отдиришга тўғри келади», дедингиз. Шуни эслаб, оёғи қолиб, оғзи билан юрадиган баъзилар тарқатган «У кишининг асарларини бировлар ёзиб беради», деган иғво-туҳматларини эшитганимда қаттиқ ранжиганлигимни билсангиз эди. Сизнинг ҳам қай аҳволга тушганлигингизни тасаввур қиламан. Ахир, ҳар бир ота-она учун фарзанд қанчалик азиз ва ардоқли бўлса, ҳақиқий адибнинг яратаётган асари ҳам ўзи учун шунчалик азиз ва мўътабар-ку. Ота-она боласини еру кўкка ишонмаганидай, адиб ҳам асари тақдирини ҳеч кимга ишониб топшира олмайди. Шунинг учун ҳалиги иғвогарларга жавобан Шароф аканинг дастхатлари акс этган айрим қўлёзма саҳифалари суратини газеталарда чоп этиш ниятингиз йўқми? Ҳали улар ҳақида кўплаб мақолалар, илмий ишлар ёзилиши турган гап. Балки шу боисдан муҳтарам устоз қўлёзмаларини кўз қорачўғидай асраётгандирсиз? Улар эртанги маданият арбоблари учун асқотади. Келгуси авлод адабиётшунос олимлар учун ҳам бебаҳо хазинадир. Шундай эмасми?

— Акамнинг дастхати акс этган қўлёзмаларни янгам Хурсаной опа кўз қорачўғидай асрамоқда. Вақти келиб, уларга албатта қайтамиз ҳали. Сиз айтгандай, айримларини матбуот орқали шунга қизиққан адабиётшунос, мунаққидлар, қолаверса, барча адабиёт ихлосмандлари учун эълон қилишга тўғри келар балки. Ҳарқалай, бу ишлар эртанги куннинг вазифаси. Энг муҳими, ҳозир акамнинг номи оқланиб, ҳақиқат ғалаба қилди. Шунисига минг қатла шукур, деймиз.

— Айтишларича, Шароф аканинг қайсидир асарларини нашр қилиш олдидан атоқли адиблардан бири лаганбардорлик юзасиданми, таҳрир пайтида ўзидан бир ярим саҳифача қўшиб юборган экан, буни билиб қолган Шароф ака «ушбуни ўзингизнинг асарингизга ишлатарсиз», деб қўлёзма ичидан ўша бир ярим саҳифани суғириб, қайтариб берган экан, шу ҳақиқатми?

— Бундай воқеалар кўп бўлган, чунки Шароф ака ҳар бир жумла, ҳар бир ибора, ҳар бир сўз учун қайишардилар. Кимки таҳрир қилмасин, орқасидан ўзлари синчиклаб ўқиб чиқиб, маъқул тушмаганига қўшила олмасликларини яширмасдилар ҳеч қачон. Аммо, ҳеч кимнинг кўнглини чўктирмай, эҳтиёткорлик билан жавоб қилардилар доим. Бундай ҳолларнинг кўпига гувоҳ бўлганман. У кишининг қайси асарлари қандай дунёга келганини батафсил айтиб бера оламан. Юқорида айтганимдай, ҳар бир жумла учун қанчалик меҳнат сарфланмасин, тўғри ва адолат билан айтилган фикрларни қабул қилардилар, синчковлик билан узоқ муддат мулоҳаза юритиб, кейин қайта ишлаш билан ҳеч эринмай бутун бошли саҳифалардан воз кечиб, пақкос бошқатдан ёзишга киришиб кетардилар. Ҳатто, бутун-бутун боблар ҳам янгитдан ёзилиб, қайта кўчирилган пайтлар кўп бўлган. Бир сафар «Бўрондан кучли» романининг муҳаррири ўзини билағон қилиб кўрсатиш учунми ёхуд янгилик киритгиси келганиданми бир эмас, олти бобни қисқартириб, асарни бузиб қўйгандики, бундан акам қаттиқ ранжиб, ўзларини қаерга қўйишни билмай қолдилар. Ниҳоятда изтироб чекканлари ҳали-ҳали кўз олдимда. Кейин орадан маълум муддат ўтказиб, тинч йўл билан ҳаммасини ҳал қилдилар шекилли, олти боб қайта тикланиб, кўнгиллари ўрнига тушди.

Яна бир жиҳати шунда эдики, асар таҳририни ҳаммага ҳам ишонавермасдилар. Ҳаммадан кўра Раҳмат Файзийнинг таҳрири кўпроқ у кишига маъқул тушарди. Чунки Раҳмат ака эҳтиёткор, шунингдек, ўзига талабчан, ўта масъулият ҳис қилиб ёндашарди ишига. Бунинг устига улар ўша пайтларда «Қизил Ўзбекистон» газетасида узоқ вақт бирга ишлашган, шунингдек, ёзма услублари ҳам бир-бирларига яқин, уларнинг асарларида публицистик эҳтирос алоҳида барқ уриб турарди. Қисқаси, бир-бирларини жуда яхши тушунишарди. Ахир ким асарини ёмон бўлишини истайди. Унинг кўз ўнгида сон-саноқсиз китобхонлари туришини бир дақиқа ҳам унутмайди-ку. Акам ҳам эл-улусни ўйлаб, юртни ўйлаб иш қилардилар доим. Шунинг учун нимаики яхши ишлар қилган бўлсалар, барини элга қолдириб кетдилар.

— Тўғри айтасиз. Эл ҳам яхшини, яхшиликларни унутмайди, ҳеч қачон. У кишининг юбилей тантаналарига бўлган қизғин тараддудлар ҳам шу боисдандир.

Яна бир савол, Асилжон, яқинда «Акам ҳақида» номли китобчангиз нашрдан чиқди ва тез тарқаб кетди. Ҳамма қатори мен ҳам ҳузур қилиб ўқидим. Мужассам далиллар билан жуда ҳаққоний ва эҳтиросли ёзилган. Лекин, тўғрисини айтай, назаримда китобча ниҳоятда қисқа ва ўта камтарона ёзилгандай туюлди менга. Шу жиҳатдан «тўймагандай» бўлдим. Балки, бу — муҳтарам зот сиймоси ўз аксини янада тўлароқ топадиган, ажойиб воқеаларга бой, сермазмун умри, фаолиятлари ҳақида батафсилроқ ёзишга мўлжалланган асарингиз дебочасидир?

— Тўғри топдингиз. Ҳақиқатдан ҳам «Акам ҳақида»ги китобча жуда қисқа муддат ичида ёзилди. Шу сабабдан, сизни қониқтирмагани табиийдир. Асосий гаплар олдинда ҳали. Қўлимда шунчалик кўп материаллар борки, уларни тартибга солиб олиш учун талай муддат керак. Улар хизмат ишларимдан қўлим бўшашини кутмоқда. Ўзим ҳам ўша кунларни бесабр ва орзиқиб кутмоқдаман. Муддат етиб ана шу дамларга эришсам, «Ажойиб кишилар ҳаёти» туркумида китоб ёзишни мақсад қилиб қўйганман. Дарҳақиқат, «Акам ҳақида»ги китобча ана шу ёзиладиган катта китобнинг дебочасидир.

— Мазмунли мулоқот учун сизга раҳмат. Ижодий режаларингиз тезроқ амалга ошишини тилайман.

Суҳбатдош: Жонрид **АБДУЛЛАХОНОВ,**

УЛУҒВОР СИЙМО

БИЗ Тошкент Давлат Аграр университети ходимлари Шароф Рашидовнинг улуғвор сиймосини ҳеч қачон унута олмасак керак. У университетимизга икки марта келиб, бизлар билан суҳбат ўтказган, ҳар биримизнинг ва оила аъзоларимизнинг ҳол-аҳволини суриштирган, хизмат ишимиз учун нимаики зарур бўлса, амалий ёрдам беришлигини айтган эди. У ваъдасига амал ҳам қилган.

Шунингдек, республикамизда қишлоқ хўжалигини кўнгилдагидек ривожлантирмай туриб, халқ турмушини юксак даражага олиб чиқиш мумкин эмаслигини ҳам уқдирган эди. Дарвоқе, у ҳақ экан. Ҳозирги кунда айниқса, мустақилликка эришилган бир даврда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришисиз моддий ва иқтисодий тўкинсочинликка эришиш, танқисликларга бархам бериш енгил эмаслиги яққол исботини топди.

Шароф Рашидовнинг бевосита раҳбарлиги билан юртимиз обод бўлди. Ажойиб ер ости қасрларига бой метро қурилиши амалга ошди.

Шароф Рашидович бетакрор илм эгаси, ажойиб давлат арбоби эди.

Н. Никитина,
Г. Лозгачева.

ТАБАРРУК ДАСТХАТ

МАЪЛУМКИ, Шароф Рашидовнинг сўнгги кунлари Хоразм тупроғида кечган. Бу тасодифми ёки миллатпарвар буюк шахс қалбининг буюрганимикан? Насибамикан? Билмадим. Ҳар қалай, Хоразм тупроғи Шароф Рашидов учун севимли гўша бўлган, одамларини эса энг яқин ва ишонган оғайнилари санаган. Вилоятдаги бир қатор меҳнат жамоаларига у ҳар сафар келганида, албатта, ташриф буюрган. Оддий пахтакорлар, механизаторлар билан мулоқотда бўлган. Боғот районидаги Искандар Дўсов номли (собиқ Меҳнат Қизил Байроқ нишонли Наримонов номли) жамоа хўжалигининг ҳар бир кўчасини, ҳар бир даласини, фидойи деҳқонларини Шароф Рашидов жуда яхши билган.

Шароф Рашидов ҳаётининг сўнгги кунларида ҳам бу хўжаликда бўлган, шон-шуҳрат музейи ва Искандар Дўсов ҳайкали очилишига бағишланган тантаналарда қатнашган. Хўжалик далаларида бўлиб, Зариф Қурбонов бошлиқ пахтачилик бригадаси иши билан танишган. Шуниси диққатга сазоворки, янги очилган музей хотира дафтарига ўз таассуротини ёзиб қолдирган. Унда шундай дейилади:

«Искандар Дўсов музейи билан қайта қизиқиш ила танишдим. Музейнинг моҳирона танланган кўргазмалари бу ажойиб инсоннинг қайноқ фаолияти ҳақида тўла ва ишонарли ҳикоя қилади, бу инсоннинг тенгсиз қобилияти ва катта тажрибаси бутун ҳаётига бағишлангандир. Уруш ва тинч меҳнат қаҳрамони Искандар Дўсов қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантириш учун кўп ишлар қилди. Унинг номи ва ишлари Ўзбекистон тарихига зарҳал ҳарфлар билан битилгандир. Барча янгиликлар, илғор тажрибаларнинг фаол тарғиботчиси, у ҳар доим халқ ҳаётининг ичида бўлди, одамларнинг манфаатлари ва ташвишлари билан яшади.

Ҳозир... хўжаликни Искандар Дўсовнинг шогирдлари бошқармоқдалар. Улар ўзларининг ажойиб раҳбари анъаналари, ишларини шараф билан давом эттиряптилар, хўжаликнинг шон-шуҳратини оширяптилар. Хўжалик олдинги йиллардагидек, режа ва мажбуриятларни ошиғи билан уддаламоқда, пахта майдонлари ҳосилдорлигини оширяпти, чорвачиликнинг юксак самарадорлигига эришмоқда. Колхозчиларнинг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги ютуқлари Искандар Дўсовнинг ёрқин хотираси учун энг яхши ёдгорлик ҳисобланади. Колхоз меҳнаткашларига, музейни томоша қилувчиларга чин кўнглимдан мустаҳкам сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, аъло кайфият, кўп шодликлар, меҳнатда ва ўқишда катта муваффақиятлар тилайман.

24.10.83 йил. Имзо.

Ш. РАШИДОВ».

Дарвоке, ушбу сатрлар Шароф Рашидов ёзган сўнгги дастхат бўлса ажаб эмас. Искандар Дўсов номли хўжалик меҳнаткашлари Шароф Рашидовнинг табаррук васиятлари, тилакларини бажаришни қалб амри деб билмоқдалар.

Шихназар **АҲМЕДОВ,**
«Ишонч» мухбири.

БИР УМР...

МЕН ШАРОФ РАШИДОВНИ яқиндан кўрмаганман. Фақат у кишининг ажойиб фазилатлари тўғрисида кўрганлардан эшитиб юраман. Биласиз, киши мактабда ўқиб юрган чоғларида китобга ўч бўлади. Кўп ўқир эдим. Шу қаторда Шароф Рашидовнинг китобларини ҳам. «Ғолиблар», «Бўрондан кучли» номли романлари менда чуқур таассурот қолдиргани ҳамон эсимда. Айниқса, урушдан кейинги оғир даврларни жуда ишонарли қилиб тасвирлаганлар. Қаҳрамон халқимизнинг ҳаётни қайтадан қуриш, сувсиз ерларга сув чиқариб, обод қилиш, электр станциялар қуриб, қишлоқларимизни чароғон этиш, деҳқонлар меҳнатини енгиллаштириш учун курашган олов қалбли кишиларнинг тўлақонли образини моҳирона чизиб берганлар. У киши яратган ички дунёси беқиёс, орзу-ният, олий фазилатларга бой теран фикрловчи, ҳақиқий ташаббускорлар сиймоси кўз олдимдан кетмайди, доим. Қизларимиз «Ғолиблар»даги Ойқизга, йигитларимиз «Бўрондан кучли»даги Пўлатжонга ўхшашларини истайман. Ўзимни ҳам ўшалар қаторида кўргим келади.

Ким нима деса, деяверсин, лекин мен Шароф Рашидовнинг умрини афсонага тенг кўраман. Шароф Рашидовдай алломаларнинг ҳам хотираси дунё тургунча яшайди. Бир умр тилларда достон бўлади.

Иброҳим МУҲАММАД ўғли ЭРКАЕВ,
Тошкент Давлат Чет тиллар университети талабаси

АКАМ ҲАҚИДА

(китобдан парча)

БУГУН қадриятларимиз тикланиб, атак-чечак қилаётган мустақиллигимиз нашидаларидан эндигина баҳраманд бўлаётган кунларда, қолаверса, акам хотирасига нисбатан, унинг таваллудига 75 йил тўлиши олдидан адл-инсофни тиклаш сари қилинаётган барча саъй-ҳаракатлар халқимизга таскин ва манзур бўлаётган бир пайтда бу ботиний илиқлик, ҳаётбахш баҳорий шабада мени ҳам қўлимга қалам олишга ундади.

Жумлайи жаҳон, унинг сон-саноқсиз дўстлари, узоқ хориждаги турли-туман миллатларга мансуб жамоатчилик Шароф Рашидовга нисбатан бўлаётган бўҳтонлардан ҳайратланиб, «Наҳотки шундоқ одам шунақа бўлиб чиқса!» дея ёқа ушлади. Ўша мудҳиш кунларда соф ниятли хорижий фуқаролар бундай уйдирмаларга ишонмай, уни Оллоҳдан сўраб, қалбдан қувватлаб турса-ю ўзимизникилар нима қилишди? Қайнаса қони қўшилмайдиган муртад шахслар-ку ўз йўлига. Даставвал, унинг қўл остида ишлаб кўзи тириклигида қўйнига сув пуркаб келган Усмонхўжаев, Нишонов, Осетров ва бошқа бебурдлар нима қилдилар? Уларнинг орқасидан қуюшқондан чиққан иккиюзламачи, ғаразгўй қаламкашлар эса сафсатабозликни авжига миндирдилар.

Бунга таажжубланмаса ҳам бўлади, албатта. Чунки бу биз учун янгилик эмас. Оқибатсизлик... Жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг, зулм ва зўравонликка асосланган ёвуз салтанатнинг яшаш тарзи, иш усули ўзи шундай. Худди шу иллат туфайли ўз киндик қони тўкилган она юртидан этак силтаб, бош олиб чиқиб кетган сон-саноқсиз ватандошларимиздан бирининг сўзларига қулоқ солайлик:

«...Бир золим, бир диктатор ўлгандан сўнг, унинг ерини ишғол қилган меросхўр ўз мавқеини мустаҳкамлаш, мавжуд иқтисодий-сиёсий қийинчиликларга важ кўрсатиш учун турли чораларга бош уради. Тарихда кам рослаган мустабид ҳукмрон Сталиннинг ўрнини эгаллаган Хрушчев орадан кўп вақт ўтмай, «шахсга сиғинишнинг зарарлари» деяроқ ўз устозига қарши чиқиб, уни қоралади ва халқлар қотили сифатида уни тақдим этди. Хрушчев мавқеини эгаллашга эришган Брежнев сафдоши Хрушчевни «чидамсизлик» ва «ўзбошимчаликда» айблади. Горбачев эса собиқ Совет Иттифоқидаги иқтисодий кризис ва чалкаш-чулкашликларга Брежнев жорий қилган сиёсат ва унинг фаолиятини сабаб қилиб кўрсатган эди».

Мен «акамнинг укаси» бўлганим учун эмас, балки оқни оқ, қорани қора деб тарбияланганимдан ўзим билган гапларни айтмоқчиман. Чунки узоқ йиллар мобайнида у кишининг қутлуғ даргоҳида яшаб, қай йўсинда ишлашини, одамларга нисбатан қандай муносабатда бўлганини билар эдим.

Шу топда мени зил-замбил бир андиша қаттиқ эзиб турибди. Шароф Рашидовдан кейин унинг собиқ «аъёну аҳкомларидан» кўпчилиги ўз бошини сақлаб қолиш учун акамнинг шаънига ўта бўлмағур гапларни айтишди. Энди бўлса, улар Ўзбекистоннинг бугунги биринчи қонуний сайланган оқсоқоли бу инсон ҳақида илиқ сўзлар айтганидан кейин, кўча-кўйларда ёки марҳумнинг маросимларида, ҳеч нарса кўрмагандай, яна бетларини шапатилаб қизартириб юришибди. Менинг, айниқса, «ҳазрат» Бузрукхўжа ўғли Усмонхўжаевга алоҳида айтадиган» «икки оғиз сўзим» бор.

Муштарийлар каминани тўғри тушунишсин. Мен ҳеч кимга: «Ҳорманглар, энди! Ҳолларинг қалай? Худога беадад шукр. Ҳақиқат рўёбга чиқадиган кун ҳам келар экан-ку!» — дея таъна тошларини отмоқчи эмасман. Биламанки, парвардигорга ҳам, бандасига ҳам ёқмайди бундай шаккоклик. Бунинг устига, уларнинг ўзлари ҳам сувдан қуруқ чиқишмади. Ўз туҳмату маломатларининг «мукофотини» рўзи маҳшарни ҳам кутиб ўтирмай, шу ёруғ дунёнинг ўзида олишди. Қисқаси, бу ерда тилга олинган номларнинг эгалари мендан хафа бўлишмасин. Унутмасинларки, биз ҳам — Шароф Рашидовлар хонадони — улардан кам яқинларимизни йўқотмадик, улардан кам хўрликлар кўрмадик.

Шароф акам халқни, ватанни чексиз севиб ардоқлади, мудом эл-юрт ташвишида юрди. Шу мушфиқ халқ, эл-юрт манфаатларини, шу манфаатлар йўлида курашишни ҳар нарсадан устун қўйди. Азалдан маълумки, ватанпарварлик, меҳнатсеварлик инсон қадр-қимматини белгиловчи, уни улуғловчи мезонлардан бўлиб келган. Шароф Рашидовни улуғлаб эъзозлаган, ҳурматини жойига қўйган, қўйингки, уни мўр-малаҳдек ёпирилиб келган бало-қазолардан халос этган ҳам севимли халқи ҳамда ватани йўлидаги жасоратли меҳнати деб ўйлайман. Ана шу тинимсиз, мўъжизакор меҳнат у кишига сўнмас илоҳий бир куч ато этган. Дарвоқе, шоирнинг ўзи бир шеърида шундай ёзган эди:

Сен билан очдим кўзимни, сен билан бўлдим азиз,
Сен билан кулди диёрим, сен билан турмуш лазиз,
Сен билан олам ёруғ, оламда сен бўлдинг азиз,
Ҳам ғуруриим, ҳам сурурим, ҳам ҳузурим меҳнатим.

Янги ерларни ўзлаштириш учун олиб борилган мислсиз курашлар, жумҳуриятимизда бунёд этилган сон-саноқсиз боғи эрамлар, даҳшатли зилзиладан тутдай тўкилган Тошкентдек азим шаҳарнинг қайта қад кўтариши, қанчадан-қанча ер остию ер усти кошоналари, маданиятимиз, адабиёт ва санъатимиз равнақи йўлидаги жонбозликлар, қолаверса, ўзбек халқини, унинг маданиятини хорижий мамлакатлар халқларига танитишу халқлар ўртасидаги дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашдаги чексиз фаолияти... Эҳ-ҳе, яхшидан боғ қолади деганларидек, бу табаррук инсоннинг халққа қилган хизмати, қолдирган мероси ҳақида ҳар қанча гапирса оз.

Хўш, у кишининг фаолиятида нуқсонлар ҳам бўлганми? Беайб парвардигор, дейишади. Тўғри, ҳар бир инсонда, у ким бўлиши, қайси лавозимда ишлашидан қатъи назар, ўзига хос камчиликлар бўлиши турган гап. Қатрада қуёш акс этганидек, жумҳурият ҳаётида, ҳатто собиқ Иттифоқ ҳаётида юз бераётган мураккаб ўзгаришлар Ш. Рашидов нигоҳида қанчалик ўз ифодасини топган бўлмасин, барибир, икки кўз ҳаммасини кўра олмади. Кўра олмас ҳам эди. Қолаверса, у одамларга ҳаддан ташқари ишонар эди. Акамнинг фаолиятида ҳам муайян нуқсон ва қусурлар содир бўлганлиги маълум. Улар ҳақида матбуот саҳифаларида ошириб-тошириб гапиришди, анжуманларда оғиз кўпиртириб сўзлашди ҳам. Гарчи Шароф Рашидов фаолиятидаги хатолар ҳар қанча танқиду дашномларга озуқ берган бўлмасин, барибир, вақт ўтиши билан, унинг «заминни елкасида кўтариб турган» донишмандлардан бири эканлиги маълум бўлиб қолди.

«Биз одамлардаги кўпдан-кўп қусурларни илғамаймиз, аммо яхши фазилатларини ҳам камдан-кам эътироф этамиз» /«Донолар бисотидан»/. Шуниси юрак-бағримни тирнайдики, ёруғ ниятли бир инсон, қирқ йилдан зиёд давр мобайнида халқим, ватаним деб, бутун ақл-идрокини, қалб қўрини сарфлаб, тиним билмай, жонини жабборга бериб, ҳатто фарзандларининг ҳам дийдорига тўймай, вақти келганда уйқу ҳисобига тинимсиз меҳнат қилган бўлса-ю вафот этганидан сўнг... тавқи лаънатга учраса! Пахта яккаҳокимлиги ҳам, Орол фожиаси ҳам, жумҳуриятда ўрис тилини ўрганишга даъват ҳам, ўртамиёна асарларнинг урчиб кетиши ҳам, қўйингки, қушларимизнинг тури камайганию чувалчангларга қирон келиши ҳам биргина инсон номи билан боғлиқ бўлса! Наҳотки, акамнинг барча қилган ишлари бесамар бўлиб чиққан бўлса! Шуми инсоф, шуми диёнат?

Далилнинг тоши оғир, дейдилар. Ш. Рашидов шаънига айтилган танқидий фикрларни сарҳисоб қилиш мавриди ҳам келди. Бир куни собиқ Марказий Қўмитанинг дала ҳовлисида Шароф акам билан Усмонхўжаев Бузрукхўжанинг суҳбатини чой қуйиб тинглаб ўтирибман. «Болам Шарофжон, ўғлимни Сизга, Сизни эса худога топширдим. Раҳнамолик қилсангиз. Бир умр Сизни алқаб, миннатдор бўлиб юраман, худойим мартабангизни янада зиёда қилсин», — деди у. Шароф акам падари бузрукворнинг сўзини ерда қолдирмади. Чунки Шароф акам Усмонхўжаев Бузрукхўжани эъзозларди. Унга ҳайкал ўрнатишга ҳам бошчилик қилганди. Берган ваъдасига содиқ қолиб, унинг фарзанди Иномжоннинг юқори мартабаларга кўтарилишига раҳнамолик қилди...

Асил **РАШИДОВ.**

ЁДГОРЛИК МУЗЕЙИ

ЖИЗЗАХ шаҳрида Шароф Рашидовнинг ёдгорлик музейини барпо этиш ниҳоясига етмоқда. Тошкент шаҳридаги Ойбек уй-музейи ходимлари ва мусаввирлари томонидан жиҳозланаётган музейда ҳозиргача 1,5 минг экспонат тайёрланди. Шароф Рашидов ёдгорлик музейи ўн тўртта бўлимдан иборат бўлиб, ранг-баранг мавзуларни қамраб олган.

РАШИДОВ ХИЁБОНИ

ЖИЗЗАХ районидаги Ш. Рашидов номли хўжаликда Ш. Рашидов хиёбони ташкил этилмоқда. Ёдгорлик обидаси мармардан ясалди. Ш. Рашидовнинг мисдан ясалган бюстини бундан бир ой муқаддам ўрнатишди. Хиёбон ҳам, бюст ҳам тантанали кунларда очилади.

— Яхшиларнинг руҳи тирикларга ибратдир,— дейди Шаҳобиддин ака Иброҳимов.— Хўжалигимизга Шароф Рашидовнинг назари тушган эди. У кишининг ниятлари буюк эди. Афсуски, у бошлаган ишларнинг кўпи тўхтаб қолган эди. Энди у кишининг таваллуди муносабати билан қурилишларга жон кирди. Хўжалигимизда 12 квартирали уй фойдаланишга топширилди. 23 километр жойдан газ, ичимлик суви келтирилди.

Хиёбонга туташ майдонда маданият саройи, 1200 ўринли мактаб спорт зали ишга туширилиш арафасида.

«Ишонч» мухбири.

МАҲАЛЛАНГ — ОТАНГ, ОНАНГ...

ҲОКИМЛИК ҲИСОБИДАН

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президентининг Фармонига биноан ташкил этилган «Маҳалла» хайрия жамғармаси сиз билан биз истиқомат қилаётган жойларни янада равнақ топдиришга хизмат қилади. Ҳозирнинг ўзида жамғарма ҳисобига 50 миллион сўмдан ортиқ маблағ ўтказилди. Бу маблағлар маҳаллалардаги кам таъминланган оилаларни социал жиҳатдан қўллаб-қувватлашга, қадриятларимизни тиклашга, ободонлаштириш ишларини амалга оширишга сарфланмоқда. Ҳозир жойларда Президентимиз Фармонини амалга ошириш юзасидан қўшимча чоралар кўрилмоқда.

* * *

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Яккасарой районида 118 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилаяпти. Улар 50та маҳаллага бирлашган. Маҳаллаларнинг 15 таси шахсий уйларда истиқомат қилаётган аҳолидан ташкил топган бўлса, 35 тасида кўпқаватли иморатларда истиқомат қилаётган аҳоли яшаяпти.

— Икки йилдирки, ҳокимиятда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш бўлими фаолият кўрсатиб келаяпти,— дейди бўлим референти Н. Куршева.— У маҳаллалардаги мавжуд муаммоларни ўрганиш ва ҳал этиш, аҳолини жипслаштириш ва миллий урф-одатларни қайта тиклаш ишлари билан шуғулланмоқда. Президентимизнинг янги Фармони бу соҳадаги ишларни яна ҳам ривожлантиришга хизмат қилади.

Ҳар бир маҳалла ўз ҳисоб-китоб варақасига, муҳри ва штампига эга. Тузилган тафтиш комиссиялари сарф-харажатлар устидан назорат қилиб боради, аҳоли талаби ва маҳалла муаммоларидан ҳокимиятни хабардор қилади. Ҳокимият эса талаб ва муаммоларни бажариш юзасидан назорат варақаси очган. Ҳар душанбада бўладиган аппарат йиғилишида варақага кирган вазифаларнинг қайси бири бажарилди, қайси бири бажарилмади — шу хусусда ижрочилар ҳисоботи тинглаб борилади.

Ўтган ойларда маҳаллалар бўйича бажарилиши лозим бўлган 203 та тадбир назорат варақасига киритилган эди. Ҳозиргача шулардан 154 таси бажарилди. Йил охиригача қолганлари ҳам амалга оширилади.

Маҳаллаларда бажарилган энг муҳим ишлардан бири уларни зарур жиҳозлар билан таъминлаш бўлди. Бу ишга Яккасарой райони ҳокимлиги бош-қош бўлди. Ҳокимликнинг ташаббуси билан ҳар бир маҳаллага бир йўла юз киши овқатланадиган йиғма стол-стул тайёрлаб берилди. Бу вазифани ёғочни қайта ишлаш заводи билан тажриба-механика заводи жамоаси амалга оширди. Тошкент тўқимачилик комбинати эса дастурхон учун 1500 метр сурп берди. Буларнинг ҳаммаси маҳаллаларга бепул тарқатилди.

Маҳаллаларни идиш-товоқ билан таъминлашда ҳам шундай йўл тутилди. Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи жамоаси маҳаллалар учун катта қозонлар тайёрлаб беришни зиммага олди. Уларнинг сиғими 180—200 литрдан кам эмас. Бундай қозонларнинг ҳар бири заводга 16 минг сўмга тушди. Лекин жамоа ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб ярим баҳосидан кечди. Ҳар бир маҳалла дошқозонли бўлиб олди. Маҳаллаларга қозон билан бирга 100 тадан коса, 50 тадан лаган, чойнак-пиёла ҳам етказиб берилди. Тула заводи эса райондан 50 та самовар учун буюртма олди. Уларнинг ҳар бири 100 литрли сиғимга эга бўлади.

«Маҳалла» жамғармаси очилиши билан райондаги корхона ва ташкилотлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, унга баҳоли қудрат пул ўтказа бошладилар. Тошкент тўқимачилик комбинати, «Садаф» фурнитура заводи, умумий овқатланиш акционерлик бирлашмаси жамоалари бу соҳада катта ҳиммат кўрсатмоқдалар.

Жасур НОСИРОВ,
«Ишонч» мухбири.

АҲИЛЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

РЕСПУБЛИКАМИЗ Президентининг «Маҳалла» хайрия жамғармасини тузиш ҳақидаги Фармони халқнинг кўнглидагидек иш бўлди. Маҳалланинг ўзига хос муаммолари жуда кўп. Буни мен ўз фаолиятимдан яхши биламан.

Мен 1961 йилдан бери маҳалла қўмитаси раиси бўлиб ишлаб келаяпман. Шу йиллар давомида маҳалланинг кўпгина муаммоларини ҳал этишга тўғри келди. Раис этиб сайланганимдан сўнг ишни маҳалла айланишдан бошлаган эдим. Одамларнинг яшаш шароитини пухта ўрганганимдан сўнг ўзимча режалар тузиб олдим. Шу режа асосида одамларнинг бошини қовуштириб чойхона қурдик, кўчаларни ободонлаштирдик, мевали дарахт кўчатлари ўтқаздик.

Давр ўтиши билан одамларда газ, канализация, ичимлик сувга бўлган эҳтиёж орта борди. Қанчадан қанча ташкилотларга қатнаб, бу муаммоларни ҳам ҳал этдим. Ҳатто кўпгина хонадонлар телефонлашди ҳам.

Маҳаллада нимаики қилаётган бўлсак, фаоллар билан бамаслаҳат, кўплашиб амалга ошираяпмиз. Ҳашар йўли билан уруш қурбонлари хотирасига ёдгорлик ўрнатдик, ёритиш тизимини янгиладик...

Кейинги пайтларда рўй бераётган иқтисодий танглик бир қатор режаларимизнинг рўёбга чиқишига тўсқинлик қилаяпти. «Маҳалла» жамғармасининг ташкил этилганлиги молиялаш билан боғлиқ юмушларни ҳал этишга кўмаклашади деб ўйлайман. Хайрия жамғармасини бойитишга ҳар бир меҳнат жамоаси, ҳар бир фуқаро ҳисса қўшиши керак. Тўпланган маблағ яна ўзимизга қайтиб келади. Истиқомат қилаётган жойларимиз обод ва кўркам бўлади. Етим-есирлар меҳр-мурувватдан баҳраманд бўлади.

Яқинда Тошкентда «Маҳалла» хайрия жамғармасининг таъсис конференцияси бўлиб ўтганлигини эшитиб, ғоят мамнун бўлдим. Бундан буён маҳаллалар истиқболи яна ҳам порлоқ бўлишига шак-шубҳа йўқ.

Носиржон АБДУРАЗЗОҚОВ,
Миробод районидаги 11-Сариқ кўл маҳалла қўмитасининг раиси.

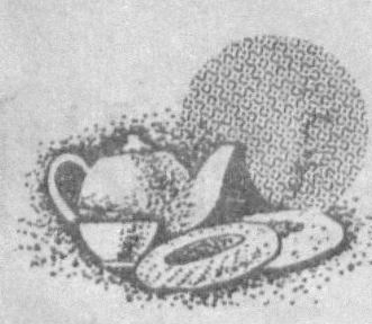

МИНГ БИР МАСЛАҲАТ

ЧОЙ ҚАНДАЙ САҚЛАНАДИ ВА...

Аввало, чой қандай навли бўлишидан қатъий назар уни яхши сақлай билиш лозим.

Чой сақланадиган қутича шундай беркитилиши керакки, ундан ҳаво, нам ва бошқа ҳидлар ўтмасин. Қуруқ чой чинни ва шиша идишда жуда яхши сақланади, идишнинг қопқоғи бўлиши керак. Шунда чойнинг таъми бузилмайди. Металл ва пластмасса идишларда чой асраманг. Оддий қоғоз ёки латта халтачаларда асло чой сақламанг, қоғозда сульфит моддаси бор.

Чой хуш таъмининг бузилмаслиги ҳароратга ҳам боғлиқ. Чой идишни иссиқ (жудаям эмас), қуруқ, тоза, шамоллатиб туриладиган жойга қўйиш керак. Нотўғри сақланган чой бир кунда ҳидини йўқотиши мумкин. Нормал шароитда яхши сақланса бир неча ой, ҳатто йиллар давомида ҳам чойнинг сифати бузилмайди.

ЧОЙ ДАМЛАШ учун сувни оқ металли ва сирли идишларда қайнатиш лозим. Идишнинг ичидаги чўкмани тозалаш керак эмас. Агар чўкма қалинлашмасин десангиз, чойгумни оловдан вақтида олинг, сув қайнаб — буғланиб кетмасин.

Сирланган чойгумда сув тез қайнайди. Чойни яхшиси, чинни чойнакка дамланг (металл идишга эмас). Шиша идиш (стакан) ноқулай.

Чой дамлашнинг бир неча усуллари бор:

Чинни чойнакни яхшилаб 3—4 марта қайноқ сувга чайиб олинг.

Олдин ярим чойнак дамланг. Сўнг чойнакнинг устига сочиқ ёпинг. (Сочиқ жўмракни беркитиши шарт) 3—4 минут шундай турсин. Бу вақтда чойнинг нозик ҳиди тарқалиб кетмайди.

Чой дамланиб бўлгандан сўнг — кўпиги борми-йўқми шунга эътибор беринг. Агар кўпик бўлса, демак, чой яхши дамланган.

* * *

БИЛИБ ҚЎЙИНГ: 25 та папирос тутуни таркибида 125 миллиграмм никотин, 40 грамм аммиак, 0,8—1 грамм цианид кислота, 0,5 грамм ис гази ва бошқа кўпгина заҳарли моддалар бор. Шулар ичида энг хавфлиси никотин. Масалан, 5 дона папиросдан олинган никотин каламушни, юзтасидан олингани отни ўлдиради. Сигаретнинг чекилаётган охирги учдан бир қисмида хавфли ўсмалар пайдо қиладиган моддалар уч ҳисса кўп бўлар экан. Тагигача чекканда нафас йўлларига тамакининг ёниш маҳсулоти жуда кўп тушади. Бу ҳолда ўпка раки билан оғриш хавфи туғилади.

Тананинг барча аъзо ва системалари ичида нерв системаси тамаки таъсирига жуда сезгир бўлади, бунда бош айланади, тамаки таъсиридан бош мия томирлари торайди, нерв ҳужайраларининг озиқланиши ёмонлашади. Чекувчиларнинг кўзи тез хиралашади. Тамаки таъсирида мия томир атеросклерози ўн марта тез пайдо бўлади ва ҳатто шол бўлиб қолишгача бориб етади.

Маълумотларга кўра, чекадиган одамлар чекмайдиган одамларга қараганда стенокардия — нафас қисиш ва миокард инфаркти билан ўн икки-ўн уч марта ортиқроқ касалланадилар.

«ПОКЛАНИШ МУСТАҚИЛЛИК КУНИДАН [illegible]ШЛАНДИ» МАҚОЛАСИНИ ЎҚИБ...

ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

ПОКЛАНИШ нафақат инсоннинг ички дунёсида, балки макро ва микро тизимлар доирасида доимий равишда иштирок этадиган ишлаб чиқариш ва иқтисодий муносабатларда ҳам улкан аҳамиятга эгадир. Ушбу муносабатлар доирасида поклик, ҳалоллик, меҳнатсеварлик, ўзаро ишонч, ҳурмат ва ёрдам, шахсий жавобгарлик ва масъулият ҳисси каби умуминсоний қадриятларни юксакликка кўтарувчи хислатлар бўлмас экан, жамият ривожланиши ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Асосий масалаларнинг собиқ иттифоқ миқёсида содир бўлган социал ва иқтисодий инқироздан келиб чиққанлиги диққатга сазовордир. Зотан, шу инқироздан чиқишнинг энг муҳим ва зарур йўналишларини, уни келтириб чиқарган асосий сабаблар ва механизмларни ўрганиш асосида белгилаш жоиздир. Шу ўринда «Ишонч» газетасида босилган «Покланиш мустақилликдан бошланади» номли мақолада Турғун Қўчқорович Мадиёров таъкидлаб ўтган фикрларга қўшилмасдан илож йўқ. Чунки, ҳақиқатдан ҳам марказ ва унинг бошқарув органлари томонидан жамиятимизда олиб борилган иқтисодий, сиёсий, маънавий-ахлоқий ва бошқа сиёсатларнинг оқибати ўлароқ барча собиқ иттифоқдош республикалар ташқи оламдан ажралган ҳолда ушлаб турилдилар. Ишлаб чиқариш кучларини, оғир саноат, машинасозлик, қайта ишлаш саноати корхоналарини жойлаштириш ва бошқа шунга ўхшаш муҳим йўналишлар фақатгина бир томонлама манфаатлар асосида амалга оширилади. Натижада кўпгина республикалар, айниқса Ўзбекистонимиз хом ашё минтақасига айлантирилди, қишлоқ аҳли эса ҳаттоки мардикорлар аҳволига тушиб қолдилар. Бундай салбий оқибатлардан кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Ҳа, жондан азиз Ватанимиз — Ўзбекистон дея аталмиш буюк давлатимиз ўзининг бир йиллик Мустақиллик тўйини тантанали ўтказди. Лекин Т. Мадиёров ёзганидек мустақилликни эълон қилиш ва тан олдиришдан ҳам уни сақлаш, мустаҳкамлаш мураккаб ва оғирдир. Шу фикрга таянган ҳолда Ўзбекистоннинг сиёсати ва иқтисодиёти жаҳон бозор тизимига кириш ва унга уйғунлашиб кетиш даврида қандай бўлиши ҳақидаги масалаларга суҳбатда кенг ўрин берилган. Бу тўғри ва қонунийдир. Чунки биргина аграр шўъбанинг ўзидаёқ босқичма-босқич, лекин зудлик билан ҳал қилиниши лозим бўлган чуқур ва кўп қиррали муаммолар етарлидир. Бу муаммоларнинг пойдевори сифатида ҳақиқатда ҳам мулкий муносабатларни, мулкларни ўз эгаларига — халққа қайтариш масаласини илмий, диалектик асосда тўғри ҳал қилиш ётади. Шу ўринда давлат корхоналарини унинг тасарруфидан чиқариш, мулкни хусусийлаштириш, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришни ташкил қилиш шаклларини қайта такомиллаштириш зарурлиги, қишлоқда ижара жамоаларини, деҳқон ва шахсий томорқа хўжаликларини қандай тузиш ва юритиш, шахсий қизиқиш ва манфаатларни тўла қондириш ҳамда уларни жамоа ва ижтимоий қизиқишлар билан уйғунлаштириш ва бошқа йўналишлар борасида тўғри таклиф ва тавсияларнинг борлиги ушбу мақоланинг катта амалий аҳамиятга молик эканлигини исбот этди.

Халқимизга хос тадбиркорлик, ишбилармонлик, меҳнатсеварлик, тижорат бобида етуклик каби хислатларни таъкидлаб Турғунбой ака тўғри айтадиларки, агар кишиларнинг шу фаолиятларида поклик, ҳалоллик, эркинлик, мустақиллик ва ниҳоят, давлат ёрдами билан узвий боғланиш бўлмаса, ҳозирги инқироз ҳолатидан чи[illegible]нинг мушкул кечади. Шунинг [illegible] мустаҳкам [illegible]ҳам ўз қобиғига [illegible]алиб олган, бюрократлашган, [illegible]йруқбоз маъмурият тазйиқида[illegible]анчалик тез қутилиб, ишла[illegible] чиқаришни иқтисодий усуллар, таклиф ва талаб доирасида ташкил этсаккина сурункали ва тўхтовсиз ривожланиш суръатини таъминлаймиз ҳамда жаҳон бозор тизимида ўзимизнинг сўзимиз ва ўрнимизга эга бўламиз.

Шу ўринда мақолада таъкидланган хорижий давлатлар тажрибаларига алоҳида эътибор берилгани, ҳар хил фирма ва корпорациялар фаолиятининг чуқур таҳлил этилганлиги ва Ким Пен Хва корпорацияси мисолида бозор иқтисодиёти талаб ва қонунларига жавоб берувчи хўжалик юритиш шаклларию услубларини тадбиқ қилиш тўғрисидаги тавсиялари мақтовга лойиқдир.

Ким Пен Хва номли корпорацияда Т. Мадиёров раҳбарлигида аввалги колхоз ва совхозлар таркибини қайта тузиш, ишлаб чиқариш ва иқтисодий муносабатларни такомиллаштириш ва бошқа соҳаларда олиб борилаётган ишлар билан ўқувчи танишар экан, унда чуқур таассурот қолиш билан бирга шу масалалар юзасидан зарурий билимларга ҳам эга бўладилар. Энг муҳими ютуқлардан бири корпорация таркибидаги фирмалар, кичик корхона[illegible], кооперативлар ва бошқа м[illegible]ҳнат жамоаларининг мулкни а[illegible]лаш ёрдамида хусусийлаштири[illegible] асосида эришган эканлиги ва мустақиллигидир. Умуман, ушбу корпорация таркиби ва фаолияти бозор иқтисодиётига ўтиш талабларига жавоб берадиган энг мақбул усул сифатида қабул қилиниши мақсадга мувофиқдир. Чунки ушбу корпорация доирасида қишлоқ хўжалиги тармоқларининг ривожланиши ишлаб чиқариш ва социал инфраструктуралар билан узвий боғлангандир. Бу ўз навбатида аҳолини иш билан таъминлаш, маҳсулотлар нобудгарчилигига чек қўйиш, уларнинг сифатини яхшилаш, истеъмолчига тайёр маҳсулотлар етказиш, иқтисодий ва социал ҳимоялаш каби қатор муаммоларни ҳал қилишда катта рол ўйнайди. Қолаверса, иқтисодий бақувват ва хўжалик юритишда Ким Пен Хва номли корпорациядек мустақил хўжаликларгина келгусида чет эл тадбиркорлари билан қўшма корхоналар тузишга, ишлаб чиқарган тайёр сифатли товарларни импорт қилишга ва шу асосда жаҳон иқтисодий тизимига кириб боришга қодирдирлар.

Ф. ҚАЮМОВ,
Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти илмий тадқиқот институтининг директори, профессор,
Қ. ЧОРИЕВ,
иқтисод фанлари номзоди.

Ҳозир деҳқончилик-саноат ишлаб чиқаришида содир бўлаётган ҳар бир янгилик алоҳида эътиборга лойиқдир. Тошкент вилоятидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигида кўп йиллардан бери олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳот натижалари хусусида «Ишонч» газетасининг шу хўжалик раҳбари Т. Мадиёров билан бевосита мулоқоти кўпчиликнинг диққатини ўзига жалб этмоқда.

Ушбу мақолада жамоа хўжалигида ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг корпорация моделига ўтиш билан боғлиқ самаралари ҳақида фикр юритилади.

ҚИШЛОҚДАГИ КОРПОРАЦИЯ

ХЎЖАЛИКДА ўтказилган ислоҳот тажрибаларининг биринчи босқичи 1988 йилда, деҳқончиликда бригада пудратини жорий этишдан бошланган эди. Кейинчалик пудратдаги бригадалар ўрнига, оилавий ширкатлар ташкил этилди. Хўжалик ишлаб чиқаришида ва агросервис хизмати кўрсатиш соҳаларида ҳаммаси бўлиб 22 та ширкат тузилиб, улар ширкатчилар ассоциациясига бирлаштирилди. Ширкатларга ер ва асосий фондлар тўла ижарага берилиб, уларнинг хўжалик ҳисоб-китоблари ички ҳисоб-баҳолари ва келишилган меёрлар асосида олиб борила бошланди.

Эришилган дастлабки натижалар хўжаликда бошланган янги ишлаб чиқариш муносабатларининг ҳаётий эканлигидан далолат берарди. Ижтимоий-иқтисодий соҳаларда қўлга киритилган ютуқлар ислоҳотнинг кейинги босқичига ўтиш учун асос бўлиб хизмат қилди. Кези келганда шуни айтиб ўтиш лозимки, ҳозир республикада ислоҳот йўлидан бораётган жуда кўп хўжаликлар айнан Ким Пен Хва номли жамоа босиб ўтган биринчи босқичдан нарига силжимаяпти. Бизнинг фикримизча, бундай ҳолатнинг асосий сабабларидан бири, (суҳбатларда бунга кенг ўрин берилган) мулкчиликка бўлган муносабатдир. Хўш: хўжалик юритишда бундай тизимнинг янгиликлари нимада?

Биринчидан — кичик ҳудудда қишлоқ хўжалик ва саноат ишлаб чиқаришини мустақил корхоналар негизида бир-бири билан боғлиқ ҳолда ташкил этиш. Буни бир янгича усул десак бўлади. Чунки ҳозиргача қишлоқда етиштирилаётган маҳсулотларнинг фақат бир қисмигина жойларда қайта ишланиб, хом ашё ёки тайёр маҳсулот сифатида сотиб келинмоқда. Ким Пен Хва номли хўжаликда эса пахта, пилла ва бошқа маҳсулотлардан фақат хом ашё эмас, балки истеъмолчилар учун тайёр моллар ишлаб чиқарилмоқда. Шунинг учун ҳам айнан кичик ҳудудларда аҳоли зичлигини ҳисобга олиб бундай ишни амалга ошириш айни муддао бўларди, деб ўйлаймиз.

Албатта ишлаб чиқаришни бир-бири билан боғлаб, катта маблағ ҳисобига янги иш жойларининг ташкил этилиши дарров самара беравермайди, айниқса бозор иқтисоди шароитида. Бунинг учун ишчилар ўзлари яратган бойликларнинг фақат эгалари бўлиб қолмасдан, эртанги кунга ҳам ишончлари комил бўлиши керак.

Мулкчиликнинг хўжаликда танланган бундай йўли ҳали ҳеч бир ишлаб чиқариш жамоасида учраётгани йўқ. Шунинг учун бу тажрибани чуқурроқ ўрганиб, хўжаликларда хусусийлаштириш, аҳолининг ижтимоий ҳимояси ва бошқа муаммоларини ҳал этишда қўлланса бўлади.

Яратилган тизимнинг яна бир янгилиги — бу хўжаликда бошқаришнинг мулк эгалари вакиллари кенгаши орқали амалга ошириш механизмини жорий этилганлигидир. Бу усул — ишлаб чиқариш бошқарувининг янада демократик асосда ташкил этилишига замин тайёрлайди.

Тажрибанинг яна бир муҳим аҳамияти шундан иборатки, юқори даражада уюшган кенг кўламдаги ишлаб чиқариш тизимини сақлаб қолган ҳолдаги мулкчиликнинг янги формасига ўтиш мумкинлиги исботланди. Демак, бу усулни қишлоқ хўжалигининг, айниқса, қолоқ, паст рентабелли ёки харажатларини қопламай ишлаётган жамоа, давлат хўжаликларини қайта ислоҳ қилишда асос қилиб олиш мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, ҳозир Ким Пен Хва номли жамоа хўжалиги заминида яратилган агросаноат ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва бошқариш моделини — умуман қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини замон талабига жавоб берадиган даражада ижтимоий-иқтисодий томондан қайта қуришда, пахта ва бошқа юқори механизациялаштирилган кенг кўламдаги ишлаб чиқаришни самарали олиб боришда, аҳолини иш билан тўла банд этишда, хусусий мулкчиликка асосланган хўжалик тизимини ривожлантиришда бошқаришнинг демократик, эркин усулига ўтишда кенг қўллаш мумкин. Яъни эски колхоз ёки совхоз ўрнида, янги типдаги юқори индустрлаштирилган, йирик деҳқончилик-саноат ишлаб чиқариши билан банд бўлган агросаноат бирлашмасини тузиш мумкин.

Албатта, Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигидаги ўзгаришлар, янгича тизим ўз-ўзидан содир бўлгани йўқ. Бу борада хўжалик мутахассислари, республика илмий-тадқиқот институтлари олимлари ҳиссаси билан бирга, корпорация раиси, изланувчан иқтисодчи Турғунбой ака Мадиёровнинг ҳам хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. У замонавий раҳбарларга хос бўлган талабчанлик, тадбиркорлик, узоқни кўра билиш, одамларга самимий муносабат каби фазилатларга эга. Эҳтимол қишлоқ хўжалигида ташкил этилган бу корпорация модели, Мадиёров модели деб юритилиб, у агросаноат ишлаб-чиқаришини замон талаби асосида ислоҳот қилиш учун бир мактаб бўлиб қолар. Ҳозирги кунда Ким Пен Хва номли хўжаликда синовдан ўтаётган корпорация модели асосида барча ҳисоб-китоб ишларини тўлиқ компьютерлаштириш — ўз навбатида қишлоққа яна бир янгилик олиб келиб, мутахассисларни янгича фикрлашга ва ишлашга ўргатади.

Б. БЕРКИНОВ,
Иқтисод фанлари доктори, профессор.

ЮТУҚЛАРНИ ДАРОМАД БЕЛГИЛАЙДИ

— Ҳозирги бозор иқтисодиёти ҳукмронлик қилаётган шароитда, деҳқоннинг ҳам кун кечириши осон бўлмаяпти. Тирикчилик учун кураш, уни ҳар томонлама тадбиркор бўлишга ундаяпти, — дейди Денов район шахсий деҳқон хўжаликлари уюшмаси раиси Ўринбой Бегматов.

— Бизнинг шахсий деҳқон хўжаликлари уюшмаси ташкил этилганига бир йилдан кўпроқ вақт ўтди. Лекин, мана шу қисқа вақт ичида деҳқонлар бу уюшманинг фойдали томонлари кўп эканлигини амалий ишлар натижасида тушуниб етдилар. Дастлаб 500 шахсий хўжаликдан таркиб топган бўлса, ҳозир уларнинг сони саккиз мингтага етди. Шу ўтган даврда 3 миллион сўм даромад қилдик. Сифатли маҳсулот етиштириб берган шахсий деҳқон хўжаликлари раҳбарлари 5 фоиз даромаддан, яъни 52 минг сўм пул билан мукофотландилар. Ўтган йили биз бартер усулида иш олиб бориб, Иркутск ёғоч ишлаб чиқариш корхонасидан ёғоч, Юрчинск машинасозлик корхонасидан кир ювиш машинаси, уй иситгичлари олдик ва деҳқонларга тарқатдик.

— Демак, деҳқоннинг турмуш фаровонлигини оширишда ҳам шахсий деҳқон хўжаликлари уюшмасининг таъсири катта экан. Бугунги кун режаларингиз нималардан иборат?

— Ўтган йили деҳқон хўжаликларида 36 минг бош қорамол бўлса, бу йил уларнинг сони 56 минг бошга етказилди. 26 мингдан зиёдроқ товуқ, 200 га яқин от бор. Ўртача ҳар бир шахсий деҳқон хўжалиги 150 сотихдан ерга эга бўлди. Баъзи бир хўжаликлар ердан тўрт мартагача ҳосил олишга эришдилар. Фозилжон Ботиров бир ярим тонна бодринг, 3 тонна карам, 2 тонна помидор етиштириб, жами 25 минг сўм даромад қилди. Омон Эшқурбоновнинг 8 бош қорамоли, 12 та қўйи, 22 бош товуғи бор. Бир тонна гўшт, 1500 литр сут топширди. Жами 39 минг сўм даромад қилди.

Шахсий деҳқон хўжаликлари етиштириб берган барча маҳсулотларни биз кичик корхоналар орқали қайта ишлаймиз, сотамиз. Лекин деҳқон ўз маҳсулотининг пулини вақтида олмайди. Чунки банкларда ҳар хил ечилмаган муаммолар бунга тўсиқ бўлмоқда. Бу тўсиқ эса деҳқон билан уюшма ўртасида норозиликларнинг келиб чиқишига сабабчи бўлаяпти. Шунинг учун менинг назаримда, тижорат ёки республика шахсий деҳқонлари уюшмаси банки ташкил қилиниб, ягона марказлашган бошқарув банки бўлса, ишимиз янада ривожланарди. Бу ишларни амалга оширишда қарзга пул бериш муҳим роль ўйнайди.

Президентимизнинг фармойишлари билан, шахсий деҳқон хўжаликларини ривожлантиришга 1 миллиард сўм ажратилган. Шундан 9 миллион сўмни бизнинг деҳқон хўжалигимиз олиши керак эди. Биз атиги 3 миллион 662 минг сўм олдик, холос. Бу эса ҳар бир шахсий деҳқон хўжалигига 10000 минг сўмдан тўғри келади. Икки миллион сўмни кичик корхона тузишга сарф қилдик.

— Ҳозирда кўпгина кичик корхоналар ўзини оқламаяпти, бозор иқтисодиёти уларнинг равнақига қандай таъсир қилаяпти?

Бизда ташкил этилган 6 та кичик корхонада 320 киши меҳнат қилаяпти. «Умид» кичик корхонаси тегирмонларда ун, зиғир мойи ишлаб чиқаради. Деҳқоннинг тайёр маҳсулотини бартер қилиш йўли билан ҳам шуғулланади. «Юлдуз» кичик корхонаси хўл меваларни қуритиш билан шуғулланади.

— Демак, кичик корхоналар орқали ҳам бугунги куни иқтисодиёт талаб қилаётган кўпгина масалалар ҳал этилиши мумкин экан.

— Бунинг учун бизларга камида 20 миллион сўм керак бўлади. Яқинда Финляндия билан ипак газлама ва синтетик плёнка ишлаб чиқаришга асосланган кичик корхона тузмоқчимиз. Амалга ошириладиган ишларимиз кўп. Ютуқларимиз ёмон эмас, лекин қўлга киритилган ютуқларни даромад белгилайди.

Суҳбатдош,
Насриддин ИСМОИЛОВ,
Сурхондарё вилояти.

ИНСОН ОМИЛИГА ЭЪТИБОР

● ЎЗБЕКИСТОН қурилиш вазирлиги «Ўзқурилиш пақлиёт» ижара ҳудудий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Наманганидаги 2-автокорхонасида ишлаб чиқариш шароити яратиш ва меҳнат хавфсизлиги соҳасидаги ишлар билан танишдиму, кайфиятим кўтарилиб кетди. Шунда шу масалага бағишланган семинарда қатнаша олмаганимдан афсусландим. 7 гектар майдонни эгаллаган автокорхона худди ишбилармон, нозик табиатли ва ҳар соҳада омилкор оиланинг ёғ тушса ялагудек, ҳар чўп ўз ўрнини топган саранжом-сариишта ҳовлиси ҳолатига кирган эди. Яширмайман, шундай автокорхоналар, техника ва турли-туман машина устахоналари ёки ташкилотлари мавжудки, дарвозасидан ичкарига қадам қўйсангиз, қаёққа юришингизни билмасдан бошингиз қотади, тартибсизлик, бесаранжомлик, ноўрин уюлиб ётган темир-терсаклар кўнглингизни оздиради. Бу ерда эса...

Косонсой кўчасидан юқорилаб борар экансиз, биз тилга олган корхона тарафга бурилганингизда мўъжазгина гулзорга кўзингиз тушади. Рўпарангиздаги «Хуш келибсиз» деган ёзув қаршилайди. Шу сўзларни ўқишнинг ўзиёқ қалбингизга ёқимли илиқлик бағишлайди. Ушбу ташкилотга турдош бошқа жойларда эрталаб йўл варақаси олиш маҳалидаги ҳангомаларга гувоҳ бўлганмиз. Бу ердаги «Ҳайдовчилар хонаси» саранжом-сариишта. Озода стол-стуллар. Девордаги йўл белгилари матога босилган гулдек эътиборингизни тортади.

80 ўринга мўлжалланган ишчи ошхонаси кўриниши, озодалиги, бино ичкарисининг безатилиши жиҳатидан унча-мунча шаҳар ресторанидан қолишмайди. Емак столи устида турфа гуллар. Таомлар хили ранг-баранг. Биз балки, бугун тадбир ўтказилаётгани учун таомнома «бойитилгандир» деган мулоҳаза билан олдинги кунлар ҳужжатларини варақладик. Сезиларли ўзгариш йўқ.

— Ошхонамизда бемалол 12—15 сўмга тушлик қилиш мумкин, — дейди ҳайдовчи Эргашбой Оқилов. — Бу пулнинг 10 сўми товон тўлови тариқасида маошимизга қўшиб берилади. Арғамчига қил қувват деганларидай, мана шу ёрдамнинг ўзи ҳам ишчиларимизга ҳамин қадар мадор бўляпти.

Суҳбатга корхона касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Эгамберди Мамажонов қўшилди.

— Аслида бизда бепул овқатланадиган имтиёзли меҳнатчиларимиз ҳам анчагина, — дейди у. — Масалан, таъмирловчилар шулар жумласига киради. Улар 75 нафар бўлиб, текин тушлик билан бир қаторда сут-қатиқ, махсус кийим-бош билан ҳам таъминланадилар.

Биз сўз юритаётган нақлиёт ташкилоти ҳудудининг ён-веридаги шерикларидан фарқи шундаки, кўча бўйлари-ю, ичкарида кўкка бўй чўзган, мевали ва манзарали дарахтлар борлиққа кўрк бермоқда.

«ИШОНЧ» мухбири.

* * *

● САМАРҚАНД чинни заводи цехларини айланар экансиз, бу ердаги саранжом-саришталикдан баҳра оласиз. Дам олиш хоналари, ҳовузчалардаги фавворалар саноат корхонасини эмас, балки ҳордиқ олиш масканини эслатади.

«Наврўз» болалар комбинати харажатлари ҳам тўлиқ завод ҳисобидан тўланмоқда. Ўтган йилнинг ўзида кичкинтойлар маскани учун 1 миллион сўмдан ортиқ маблағ харажат қилинди.

Корхонада фаолият кўрсатаётганларнинг 80 фоизидан ортиғини хотин-қизлар ташкил этади. Уларга енгиллик яратиш мақсадида шаҳардаги 4-туғуруқхона ва 2-клиник шифохона билан шартнома тузилган. Заводнинг ўзида ташкил этилган соғломлаштириш пунктида эса табобатнинг турли хил соҳалари бўйича хизмат кўрсатилаяпти.

Яратилган шароитлар фақат шуларгина эмас, сўлим табиатли Омонқўтонда дам олиш зонаси барпо этилган. Энг керакли маҳсулотларни заводнинг ўзига келтириб сотилиши корхона зиммасида эканлиги, фахрийларга ҳурмат, ётоқхона, ногиронларга кўрсатилаётган ёрдам... Буларнинг ҳаммаси ҳақида алоҳида тўхталишимиз, илиқ-илиқ фикрлар айтишимиз мумкин.

Завод касаба уюшмаси раиси Ҳаким Абдурасуловнинг айтишича, чиннисозлар Самарқанд шаҳрининг қадимий обидаларини таъмирлаш учун анчагина маблағ ўтказишди. Одамларга меҳр-мурувват кўрсатишда кўпгина жамоаларга ўрнак бўлишаётир. 6- ва 9-болалар уйларида тарбияланаётганлар суннат тўйлари харажатларининг ҳам асосий қисмини корхона ўз зиммасига олди. Табиий офатдан зарар кўрган Темир йўл районидаги 33-мактабга 200 минг сўм, берилди.

Хуллас, ибратли ишлар кўп. Бу ерда Ўзбекистон Мустақиллигининг бир йиллиги байрами кунига совға қилиб конвейерлардан мустақиллик манзаралари акс этган турли хил чинни буюмлар чиқарилди. Заводда ярим йиллик умумий даромад 10 ярим миллион ўрнига, 24 ярим миллион сўмдан ортиқроғини ташкил этди. Ана шу кўрсаткичнинг ўзиёқ бундан буён жамоада ижтимоий муҳофазани янада кучайтиришга имкон яратилаётганлигидан далолат беради. Бундай даромадга завод ишчиларининг астойдил меҳнати туфайлигина эришиляпти. Демак, у яна шу меҳнатининг маҳсулидан тўлиқ баҳраманд бўлишга юз карра ҳақлидир.

Ўсар АБДУРАҲМОНОВ.

НУРОН

Бизнинг телефонларимиз:
67-85-87
67-22-08
67-77-06
Факс 67-24-50

ЛТД таклиф қилади:

IBM PC AT 286/287, 24 MHz, 1/40, HYUNDAI

БИЗНИНГ ФИРМА ЖУДА ҚИСҚА ВАҚТ ИЧИДА ВА ЭНГ АРЗОН БАҲОДА СИЗДАГИ

PC AT 286/287ни PC AT 386/387га мослаштириб

ҚАЙТА СОЗЛАБ БЕРАДИ.

ХОҲЛАГАН ОРГТЕХНИКА УЧУН БУЮРТМА ҚАБУЛ ҚИЛАМИЗ!!!

КОМПЬЮТЕРДАГИ БУХГАЛТЕРЛИК ҲИСОБ-КИТОБИ

тажрибали ходимлар учун ҳам, бошловчи ходимлар учун ҳам қўл келади.

ҚУЙИДАГИ ДАСТУРЛАРНИ ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ:

— иш хақининг тўла ҳисоб-китоби (ўзгариб турадиган солиқ шкаласига ва ҳисоб-китобнинг маҳаллий хусусиятларига мослаштириш осон).
— кичик корхоналар учун — 5000 сўм;
— ўртача ва йирик корхоналар учун — 15000 сўм;
— молиячи ходимнинг иш жойи (ҳисоб варакалари бўйича пулларни тақсимлаш ва корхона балансини тузиш) — 4900 см;
— моддий бойликларни ҳисобга олиш — 10000 сўм;

БИЗНИНГ МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, 700077, Буюк Ипак йўли (Луначарский) кўчаси, 63-уй, 202а хона.

АВ АСТРОВАЗ

АСТРОВАЗ ФУҚАРОЛАР ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯСИГА ЎЗ ҲИССАСИНИ ҚЎШИШГА ИНТИЛЯПТИ

«АстроВАЗ» ишга муҳтож бўлган ҳамда суғурта ходими ва брокер сифатида ўз кучини синаб кўрмоқчи бўлган барча фуқароларга иш жойларини таклиф қилади.

Биз шунингдек, доимий иши бўлса-да, қўшимча пул ишлашга муҳтож кишиларга ҳам катта ҳақ тўланадиган иш топиб берамиз.

Ўз ходимларини ижтимоий ҳимоялаш соҳасидаги ўз бурчини бажаришга интилаётган корхоналарга биз ишсизликдан суғурта қилиш, шунингдек, тиббий суғурта қилиш имконини берамиз. Тиббий суғурта бизнинг йўлланмамиз билан республикамиздаги ва Москва шаҳридаги энг яхши шифохоналарда юқори малакали тиббий ёрдам олиш имконини беради.

1992 йил 1 июлдан «Астровaз» ҳаёт ва соғлиқ суғуртаси учун фуқаролар ва корхоналарнинг биргалги бадаллари бўйича йиллик фойдани 25 фоизгача оширди.

Қўшимча ахборот олмоқчи бўлсангиз, қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилишингиз мумкин: 33-03-69; 32-04-69; 55-32-18; 68-53-30; 78-48-16.

Хандалар

ПОЛВОН ХОЛАЛАР

Бир киши дўстига мақтанди:
— Менинг хотиним бир йўла бешта машинани кўтариб юради.
— Ё тавба, ростданми?— ҳайратланди дўсти.
— Ҳа, бешта машинани!— бармоқларини букиб санади, у — 2 та «Волга», 2 та «Тойота», 1 та «Мерседес».
— Қойил! Роса полвон эканлар, циркда ишлайдиларми?
— Йўқ. ЗАГС идорасида ишлайдилар.
— ЗАГС идорасида... ҳеч ақлимга сиғдиролмаяпман, қандай қилиб?..
— Оддийгина, икки қўлларида иккита билагузук. Пулига «Волга» беради. Қулоғидаги иккита зиракка иккита «Тойотта» келади. Бўйнидаги дурларга «Мерседес».
— Эй, акажонимей, шунақа демайсизми, унда менинг хотиним ТУ-104 самолётини тилла қўнғиздай оёғидан ип бойлаб учириб юрар экан-да.

АКСА УРГАНДА

Иккита лофчи бир-бирига мақтаниб қопти.
— Мени дадам акса урганда етти маҳалла уйғониб, оёққа турар экан,— дебди биринчиси.
— Э, шу ҳам акса уриш бўптими,— дебди иккинчиси,— катта бувамнинг кичкина невараси Тошкандда акса урганда Самарқанддагилар чўчиб тушган экан.

ИССИҚ ЧИҚҚАНДА

Иккита лофчи бир-бирига лоф уриб қопти.
— Эй, нима дейсан, яқинда мени шу даражада иссиғим чиқдики, ўғлим пешонамдан ушлаб, қўлини куйдириб олиб, ўн кун мактабга боролмай қолди.
— Эй, шу ҳам иссиқ бўптими. Мана мени иссиғи чиққан деса бўлади, тумов бўлганимда ўн кун пешонамга това қўйиб, тухум пишириб ейишди.

КЎЗОЙНАК

Бир лофчи иккинчи лофчига лоф уриб қолибди.
— Бир кўзойнак олдим дегин, чумолини эчки, мушукни йўлбарс қилиб кўрсатади.
— Эй, шу ҳам кўзойнак бўлибдими? Мен кўзойнак олдим дегин, уни кўзойнак деса бўлади. Тошкентдаги 19 қаватлик бинонинг 18-қаватидан туриб қарасанг Қора денгиз бўйларидаги жононларни кўрасан!

ЁЗУВЧИНИНГ ЎЛГАН ЙИЛИ

Бир студент адабиётдан имтиҳон топшираётган эди. Ёзувчининг туғилган кунини билди-ю ўлган кунини эсдан чиқариб қўйди.
— Қачон ўлганини айтмайсизми?— деб сўради домла.
— Кечирасиз, домла шундай ёзувчини ўлди, дейишга тилим бормаяпти. У тарих,— деди студент.

* * *

Мулла Табассумдан:
— Пулинг кўп бўлганда нима овқат ейсан?— деб сўрашибди.
— Палов,— деб жавоб берибди.
— Пулинг йўғида нима овқат ейсан?
— Хотиним билан гап ейман,— дебди Мулла Табассум.

Ҳ. МУХАММАДАЛИЕВ.

● ЙИГИРМА БИРИНЧИ АСР ТАКСИСИ.

М. БОЛТАБОЕВ олган сурат.

ҚЕЛГУСИ ЙИЛДА ҲАМ ИШОНЧИНГИЗНИ ОҚЛАЙМИЗ, АЗИЗЛАР!

ЯККА ТАРТИБДАГИ ОБУНАЧИЛАР УЧУН

Ф. СП—1

Алоқа вазирлиги «Матбуот уюшмаси»

«ИШОНЧ» (нашр номи) 64560 (нашр кўрсаткичи)

газетасига ОБУНА

обуна сони

19 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга

(Фамилияси, исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

ГАЗЕТАНИ ЕТКАЗИШ ВАРАҚЧАСИ

п.в. жойи 64560 (нашр кўрсаткичи)

«ИШОНЧ» (нашр номи)

обуна баҳоси обуна сони

янги манзилга юбориш баҳоси сўм

19 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга

(Фамилияси, исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

КОРХОНА ВА МУАССАСАЛАР ОБУНАСИ УЧУН

Ф. СП—1

Алоқа вазирлиги «Матбуот уюшмаси»

«ИШОНЧ» (нашр номи) 64561 (нашр кўрсаткичи)

газетасига ОБУНА

обуна сони

19 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга

(Фамилияси, исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

ГАЗЕТАНИ ЕТКАЗИШ ВАРАҚЧАСИ

п.в. жойи 64561 (нашр кўрсаткичи)

«ИШОНЧ» (нашр номи)

обуна баҳоси обуна сони

янги манзилга юбориш баҳоси сўм

19 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга

(Фамилияси, исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

Обуна-93

«ИШОНЧ»ГА ҲАММАМИЗ ЁЗИЛДИК!

БИЗ МАКТАБГА келиб, хушхабар устидан чиқдик. Бутун педагоглар жамоаси «Ишонч» газетасига юз фоиз обуна бўлибди. Бу ташаббусда мактаб директори Баҳодир Розиқов билан касаба уюшма қўмитаси раиси Рисбой Қурбоновнинг ҳиссаси катта, албатта. Шундай қилиб, Райимжон Муҳамедов номли 21-мактаб жамоасининг ҳар бир оиласи 1993 йилда ҳам «Ишонч»ни олиб ўқийдиган бўлишди. 10-синфга кирганимизда меҳнат ўқитувчиси Турсуной Маматованинг қизлар ўртасида олиб бораётган тикувчилик машғулоти якунланиб қолган экан. Қизлар алланарсани қизғин муҳокама қилишар эди. Яқинлашиб қарасак, қўлларида «Ишонч»нинг янги сони. Бизнинг шу газетадан келганимизни эшитиб, саволга тутишди. **Газетамизнинг бир йиллик обуна баҳоси 208 сўм 80 тийин, шунча пулни тўлаш оғирлик қилмайдими, деган саволимизга эса шундай жавоб эшитдик:**

— Ҳаммамиз дарсдан кейин пахта теряпмиз. Юз кило терсак, уч юз сўм. Ана шу ҳисобдан ёзилдик.

Дарвоқе, мактабга Райимжон Муҳамедов номи берилибди. У киши илгари «Қизил деҳқон» деб аталган жамоа хўжалиги (ҳозир «Ленинград» давлат хўжалиги)га Улуғ Ватан урушидан олдин ва ундан кейин ҳам узлуксиз раислик қилган. Мирзачўлда биринчи бўлиб электр станция қурган Райимжон Муҳамедов фақат тадбиркор, ишчангина эмас, ҳалол, тўғри сўз, одамларга меҳрибон раҳбар ҳам бўлган. Қишлоқларда очарчиликдан одамларнинг силласи қуриган уруш йиллари «Қизил деҳқон»ликларни оғир йиллардан эсон-омон олиб чиққан. Бу одамнинг номи қишлоқдаги каттаю кичикка таниш.

Мактабда «Қизил деҳқон» жамоа хўжалигининг тарихини ҳикоя қилувчи музей ҳам ташкил қилинган. Ундаги суратларни шу мактабнинг муаллими Шермат Орзуметов чизган. Анча йилдан бери нафақадаги бу муаллим Улуғ Ватан уруши фахрийсидир.

Алишер Навоий, Бобур, Амир Темур сингари улуғ боболаримизнинг сиймолари унинг мўйқалами орқали акс эттирилган. Ҳозир мактабда шунга ўхшаш уч юзга яқин сурат бор. Иқтидорли рассом уларнинг ҳаммасини мактабга совға қилган. Биз Шермат Орзуметовни болалар орасида учратдик. У ўзи чизган расмлар ҳақида бошланғич синф ўқувчиларига ҳикоя қилиб ўтирар эди.

Мактаб ҳовлисида ҳам, синфлар, заллар, фойеларда ҳам гул, гул... Ибратли, ҳикматли сўзлар ёзилган панолар, шиорлар. Шунинг учун ҳам бу маскан фақат Мирзаобод районидагина эмас, бутун Сирдарё вилоятида машҳур. «Дилрабо» дастаси эса хорижий мамлакатларга сафарга чиқиб, мактабнинг шуҳратини ёймоқда. «Қизил деҳқон»лик чевар теримчи Файзинисо Турдиева Мирзачўлдан биринчи бўлиб Москвага, халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига борган ва катта меҳнатлари эвазига кўплаб мукофотлар олган. Шубҳа йўқ-ки, 21-мактабнинг бугунги ўқувчилари орасидан ҳам ҳали кўплаб Райимжон Муҳамедовлар етишиб чиқади.

С. СУЛТОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

ОБУНА БЎЛДИК, АММО...

Районимизда ўттиздан зиёд давлат ва жамоа хўжаликлари, бошқа қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ корхона ва ташкилотлар бор. Уларнинг барчасида «Ишонч» газетасига обуна тўплаш уюшқоқлик билан ўтди. Фақат жамоаларнинг аъзолари 500 нусхадан зиёд «Ишонч» газетасига обуна бўлдилар.

Лекин обуначиларни ташвишлантираётган бир муаммони айтиб ўтмасдан бўлмайди. Газета-журналларни обуначиларга ўз вақтида етказиб бериш, умуман алоқа хизматидаги нохушликлар билан кўпчилик таниш бўлса керак. Кейинги вақтларда алоқа хизматида тезкорлик йўқолди, бунинг устига газета-журналлар фуқароларгагина эмас, ҳатто идора-ташкилотларга ҳам ойлаб келтирилмаяпти, ёки бир ҳафта икки ҳафталигини йиғиб олиб келишади.

Пировардида мен матбуот ходимларига битта истак билдирмоқчиман. Сиз тайёрлаб чиқараётган газета-журналлар обуначиларга қандай етказиб беriляпти, бу ишда қандай камчилик ва муаммолар бор? Шу масалалар билан янада чуқурроқ шуғулланиб, зарур бўлса бу борада қаттиқ танқидий мақолалар бериб турсангизлар обуначиларнинг дардларини енгиллаштирган бўлардингизлар.

Самандар АБДУЛЛАЕВ,
Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Боғот райони қўмитаси раиси.

«ИШОНЧ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

***ЯККА ТАРТИБДАГИ ОБУНАЧИЛАР УЧУН** йиллик обуна нархи 208 сўм 80 тийин. (нашр кўрсаткичи — 64560)*

***КОРХОНА ВА МУАССАСАЛАР УЧУН ГАЗЕТАНИНГ ЙИЛЛИК ОБУНА НАРХИ 312 СЎМДИР.** (нашр кўрсаткичи — 64561)*

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

ОБУНА ВАРАҚАСИНИ БЕХАТО ТЎЛҒАЗИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ!

Агар обуна «Матбуот уюшмаси» агентлигида расмийлаштирилган бўлса, касса аппаратининг мухри, алоқа бўлимларида расмийлаштирилганда эса тақвим штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида квитанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ ЎРТОҚЛАР!

Газета ва журналларга обуна варақасини сиёҳли ручкаларда хатосиз, сўзларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғазинг.

Обуначи ўз турар жой манзилгоҳи, фамилияси, исми ва отасининг исмини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақасидаги «п. в.»—«жойи» деган ёзувли катакларни алоқа бўлинмалари ва «Матбуот уюшмаси» агентликлари ходимлари тўлғазади.

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

ОБУНА ВАРАҚАСИНИ БЕХАТО ТЎЛҒАЗИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ!

Агар обуна «Матбуот уюшмаси» агентлигида расмийлаштирилган бўлса, касса аппаратининг мухри, алоқа бўлимларида расмийлаштирилганда эса тақвим штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида квитанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ ЎРТОҚЛАР!

Газета ва журналларга обуна варақасини сиёҳли ручкаларда хатосиз, сўзларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғазинг.

Обуначи ўз турар жой манзилгоҳи, фамилияси, исми ва отасининг исмини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақасидаги «п. в.»—«жойи» деган ёзувли катакларни алоқа бўлинмалари ва «Матбуот уюшмаси» агентликлари ходимлари тўлғазади.

№ 44 ИШОНЧ 1992

Ойнаи жаҳонда

НОЯБРЬ

2 ДУШАНБА

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар. 18.10 «Ау амаки шаҳарда». Мультфильм. 18.30 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 Ишбилармон кишилар ҳузурида. 19.40 Ўзбекистон пойтахти касаба уюшмалари мукофоти совриндорларининг концерти. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.55 Тижорат хабарлари. 21.00 Товфиқ ал-Ҳаким. «Изҳор». Теленовелла. 21.40 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ). 22.10 «Ошиқ Ғариб». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум». 19.30 Болалар учун. «Совға». 20.00 «Лаҳза». Хабарлар. 20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади. 20.25 «Билиб қўйган яхши». 20.40 «Йўлингиз бехатар бўлсин». 21.10 Шаҳар соғлиқни сақлаш хизмати фаолиятидан. 21.55 «Лаҳза». Хабарлар. 22.05 «Алп йигитнинг уйланиши». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 18.25 НЭП. 18.55 «Иқболи кулганда». 19.35 Футбол шарҳи. 20.05 «Крамаров Крамаров ҳақида». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Спорт уик-энди». 21.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телефильм премьераси. 6-серия. 22.10 «Матбуот клуби». 00.35 «Обана». Танаффус пйтида (24.00) Янгиликлар. 01.15 В. Третьяков раҳбарлигидаги Давлат камер оркестри чалади. 02.15 «Джазмен». Телевизион бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00—21.15
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

21.15 Криминал хабарлар экрани. 21.25 «Спорт олами «Жиллетт» фирмаси нигоҳи билан». 21.55 Эълонлар. 22.00 Хабарлар. 22.25 Эълонлар. 22.30 Душанба куни детектив. «Судланувчи». Бадиий фильм.

3 СЕШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.25 Футбол. Уйингоҳлардан дараклар. 7.35 «Қаҳрамон Дадаев». Фильм-концерт. 8.05 «Йўқолган хазина». Бадиий фильм. 9.35 Турк тили. 10.05 «Санъаткор ҳаётидан икки кун». Телефильм.

18.00 Янгиликлар. 18.10 «Узунқулоқ дўстим». Мультфильм. 18.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Спортлото». 19.25 «Фармон ва ижро». 19.55 Созандалар ҳақида ҳикоялар. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.55 Тижорат хабарлари. 21.00 Ҳукумат тадбирлари. 21.30 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!». Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви. 22.15 «Соҳиллар». Бадиий фильм. 23.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Болалар учун фильм. «Қувноқ камалак». 19.00 «Ўтмишсиз келажак йўқ». 19.30 Камер оркестрининг концерти. 20.10 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида. 21.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби. 6.00 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 9.00 Янгиликлар. 9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 10.05 Футбол шарҳи. 10.35 «Кекса устанинг эртаклари». Мультфильм. 10.50 «Кичкина Света ва бошқалар». 11.30 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телефильм. 6-серия. 12.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс:

12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 13.30 «Мистер Икс». Телевизион бадиий фильм.

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 15.25 Ишбилармон кишилар хабарномаси. 15.40 «Ён дафтар». 15.45 П. Донохоу чалади (фортепиано). 16.15 «Уолт Дисней таништиради...» 17.05 «Бизнинг мусиқий клуб». 17.50 Мультфильм. 18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради. 19.00 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 19.45 «Миниатюра». Мусиқий кўрсатув. 20.00 «Мавзу». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Икки дуэль». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Лентелефильм»). 22.30 «Қора қути». 23.00 «Максима». 23.30 «Оддий Арктика». Телефильм. 23.45 «Гапиришса гапираверишсин». И. Корнелюк томошалари. Танаффус пайтида (24.00)— Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар. 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Қушлар биз билан ёнма-ён». 10.00 «Ҳалфана». 10.30 «Сафсаталар». 11.00 «Бу ҳаммаси ва дудланган қуён гўшти». Мультфильм. 11.10 «Гап-гаштакларни қўмсаб». 11.40 «Репортёр». 11.55 Кундузги сеанс. «Радецки» операцияси». Бадиий-публицистик фильм. 13.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 13.35 «Деҳқонларга таалluқли масала».

15.55 Телебиржа. 16.25 Мультипульти. «Ширин сайёра». 16.35 «Бадабоки». Мактабгача ёшдаги болалар учун кўрсатув (Франция). 16.55 Янгиликлар. 17.10 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?». Телефильм (Австрия). 17.55 Эълонлар.

18.00—22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар. 22.30 «Асил ҳолича». 23.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида. 23.55 «Мусиқий имтиҳон». Сочида бўлиб ўтган ёш истеъдодлар танлови.

4 ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.25 «Қадрдонлар кўчаси». «Куй ва соз соҳиби». Телефильмлар. 8.05 Ўзбек тилини ўрганамиз. 10.00 «Бола бошидан...» Мактабгача тарбия масалалари.

18.00 Янгиликлар. 18.10 «Менинг филим бўл». Мультфильм. 18.25 «Чорраҳа». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Шароф Рашидов». Ҳужжатли фильм премьераси. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.55 Тижорат хабарлари. 21,00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида. 21.30 «Рақслар гулдастаси». 22.00 «Полвон ва қизиқчи». Бадиий фильм. 23.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

● «ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами. 19.20 «Спринт». 19.40 «Шарқ лирикаси». Жомий. 20.05 «Қалб хотиралари». 20.55 «Олтин маъбуда». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20 — Кўрсатувлар тартиби. 6.00 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 9.00 Янгиликлар. 9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 10.05 Александра Стрельченко куйлайди. 10.45 Вилоятдан туриб қараганда. Россия кичик шаҳарларининг қайта тикланиши. Россошь (Воронеж). 11.05 «Етти оғайни». Мультфильм. 11.20 «Бизнинг мусиқий клуб». 12.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс:

12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 13.30 «Сакс-Хорус» менинг оркестрим». Фильм-концерт. 13.55 «Олтин тўй». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 15.25 «Телемикст». 16.10 «Ён дафтар». 16.15 «Уолт Дисней таништиради...» 17.05 «Қизлар орасидаги сир». 17.50 «Матбуот-экспресс» рукнининг премьераси. 18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради. 18.55 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 19.40 «Око» студияси таништиради. «Юлдузнинг шуъласи». Ҳужжатли фильм премьераси («Ватан» киностудияси). 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.20 «Икки дуэль». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 22.25 Футбол. УЕФА кубоги. 1/16 финал. «Торпедо» (Москва)— «Реал» (Испания). «Торпедо» стадионидан олиб кўрсатилади. 00.20 Янгиликлар. 00.55 Футбол. Европа кубоклари.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар. 8.20 Эълонлар. 8.25 Ишбилармон кишилар даври. 8.55 «Ватаним менинг». 9.50 «Маза, таътиллар». «Москва — Кассиопея». Бадиий фильм. 11.10 Параллеллар. «Биз айбдормизми?». 11.25 «Ретро». М. Миансарова. 11.55 Кундузги сеанс. «Мен сизга уруш эълон қиламан». Бадиий фильм. 13.20 Мульти-пульти. «Эзгуликдан нима фойда». 13.35 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

15.55 «Бизнес: янги номлар». 16.10 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ». 17.10 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаймиз?». Телефильм. 17.55 Эълонлар.

18.00—22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар. 22.25 Эълонлар. 22.30 Спорт кўрсатуви. 22.35 Футбол. УЕФА кубоги. «Динамо» (Киев). «Андерлехт» (Бельгия). Танаффус пайтида — Эълонлар. 00.05 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Олтин туш».

5 ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.25 «Матлубанинг бахти». Телефильм. 8.00 «Еттидан ўн иккигача». Бадиий фильм. 9.40 Болалар учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим». 18.00 Янгиликлар. 18.10 Мультфильм. 18.20 «Ёзувчилар — болаларга. Раҳмат Азизхўжаев. 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Мерос». Мақом тарихидан. «Ушшоқ». 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.55 Тижорат хабарлари. 21.00 «Эл фарзанди». Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланган тантанали кеча. Халқлар Дўстлиги саройидан ёзиб олинган. 22.30 «Икки дил достони». Бадиий фильм. 00.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Белокуриха». Телефильм. 18.40 Болалар учун. «Табассум». 19.10 «Суҳбатга чорлаймиз». 20.00 «Пульс». Хабарлар. 20.10 «Бу оқшомда». 21.20 «Пульс». Хабарлар. 21.30 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15:20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби. 6.00 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 9.00 Янгиликлар. 9.20 «Кидди-Видди» рукнининг премьераси. 9.35 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 10.20 Футбол. Европа кубоклари. 11.10 Мультфильм. 11.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 12.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс:

12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 13.30 «Кичик давранинг катта сири». Мультфильм. 13.45 «Олтин тўй». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 15.25 «Телемикст». 16.10 «Ён дафтар». 16.15 «Уолт Дисней таништиради...» 17.05 «Ёшлик». Ўсмирлар ўртасида бал рақслари бўйича очиқ чемпионат. 17.50 «Матбуот-экспресс». 18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 18.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 19.05 Г. Свиридов. «Кичик триптих». 19.15 «Мистер Икс». Телевизион бадиий фильм. 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин». 21.55 Футбол. УЕФА кубоги. 1/16 финал. «Динамо» (Москва)—«Торино» (Италия). «Динамо» стадионидан олиб кўрсатилади. 23.50 «Ҳар бир киши ўзи ҳақида». 24.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар. 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Олтин туш». 9.30 «Маза, таътиллар. «Қувноқ томошалар». Мультфильм. «Ўсмирлар коинотда». 11.00 «Кечки овқатга келган қуён». Мультфильм. 11.10 Ишдан бўш пайтингизда. «Диққат, суратга олаяпман». 11.25 «К-2» таништиради. «Абзац». 11.55 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 94 ва 95-сериялар. 13.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 13.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

15.55 «Терминал». 16.25 «Рост» студияси. «Кенгуру» (тэквандо кураши). 16.55 Янгиликлар. 17.10 Трансросэфир. «Космополис». 6-кўрсатув. 17.55 Эълонлар.

18.00—22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар. 22.25 «Осойишта уй». 23.20 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида. 23.50 Россия Конституцион суди залидан. 00.20 «Осойишта уй» (давоми).

6 ЖУМА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.25 «Шермат Файзуллаев куйлайди». Фильм-концерт. 8.00 «Метичара — денгиз жониворӣ». Бадиий фильм. 9.20 «Оила». 10.00 Инглиз тили. 10.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

18.00 Янгиликлар. 18.10 «Оқ қарқара». Мультфильм. 18.30 «Хусусийлаштириш: муаммо ва ечимлар». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Замин саховати». 19.55 «Аждодлар мероси — хазина». Абу Наср Форобий. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.55 Тижорат хабарлари. 21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида. 21.30 «Эл фарзанди». Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланган кўрсатув. 22.20 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!» Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви. 23.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ). 23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
БИШКЕК КЎРСАТАДИ
● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20 — Кўрсатувлар тартиби. 6.00 Янгиликлар. 6.35 Эрталабки гимнастика. 6.45 «Тонг». 9.00 Янгиликлар. 9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 10.05 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан). 10.55 «Рамзеснинг найранглари». Мультфильм. 1—4-сериялари. 11.30 «Америка М. Таратута билан» рукнининг премьераси. 12.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс:

12.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 4 ва 5-сериялар.

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 15.25 «Бридж». 15.50 «Бизнес-класс». 16.05 «Ён дафтар». 16.10 «Уолт Дисней таништиради...» 17.00 «Фаберже мавзуларига фантазиялар». Телефильм. 17.10 «Марказ». 17.50 «Матбуот-экспресс». 18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 18.20 «Ромка, Фомка ва Артес». Мультфильмлар. 1—3-фильмлар. 18.50 «Инсон ва қонун». 19.20 «Америка М. Таратута билан» рукнининг премьераси. 19.50 «Мўъжизалар майдони». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Детективлар клуби»да. «КТВ-1» ҳамда «Франс интернациональ» канали таништиради. «Вайсақилар гапирмасдан туролмайди». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Шахсий детектив Нестор Бурманинг саргузаштлари» сериалидан. (Франция). 22.55 «Крешчендо». Мусиқий кўрсатув.

«ВИД» таништиради:

23.10 «Сиёсий бюро». 23.40 «Музобоз». 01.00 «Авто-шоу». 01.15 «Мусиқий соат». Танаффус пайтида (24.00)— Янгиликлар. 02.15 Футбол бўйича Европа чемпионлари лигасида қуръа ташлаш. Швейцариядан кўрсатилади. 02.45 «Ильф ва Петров трамвайда боришарди». Телевизион бадиий фильм.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар. 8.20 Эълонлар. 8.25 Ишбилармон кишилар давраси. 8.55 Мульти-пульти. «Булутларгача сакра». Мультфильм. 9.05 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси. 10.05 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб» 10.20 Кипрас Мажейка. НАТОдан репортажлар. 10.50 «Сатирикон» студияси. «Ўртоқ Райкинга — актёр ва инсонга». 12.00 Куйдузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 96-серия. 12.50 Санъат майдони. «Рококо мавзуида вариациялар». 13.05 Санкт-Петербург Давлат «Классика» симфоник оркестри чалади. 13.35 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

15.55 Телебиржа. 16.25 «Рост» студияси. «Тон-лабиринт». 16.55 Янгиликлар. 17.10 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?». Телефильм. 17.55 Эълонлар.

18.00—19.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.10 Жума кунлари Уолт Дисней. «Еввойи Джек». Бадиий фильм. 1-серия. 20.00 «Итдай чарчаган». Мультфильм.

20.10—22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар. 22.25 Россия телевизион театри. «Ленин ҳақида ҳикоялар. 23.10 «Иваннинг қайиғи». Бадиий фильм.

7 ШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».
8.00 «Ошиқ бўёқчи ҳақида эртак». Бадиий фильм. 9.20 «Саломат бўлинг». 9.50 «Қўнғироқча». Бухоро вилоят Қўғирчоқ театрининг спектакли. 10.20 «Бозор иқтисодиёти йўлида». 10.30 «Алифбо сабоқлари». 11.00 «Ҳужжатли экран». Кинокўрсатув. 11.50 «Қадрият». 12.20 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти. 13.00 «Бунёдкор». 13.15 III халқаро илмий-технологик конференция.

18.00 «Оҳ, маликам». Мультфильм. 18.10 «Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Юлдуз»нинг истиқболи. 19.50 Киноконцерт. 20.30 «Туркистон» ахбороти. 21.00 «Эл фарзанди». Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланган юбилей кечаси. Жиззах шаҳридан ёзиб олинган. 22.00 «Ганга қизи». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

7.40, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби. 7.45 Эрталабки гимнастика. 7.55 Янгиликлар. 8.30 «Спорт имконият». 9.00 «Марафон-15»— кичкинтойларга». «Бамси». Кўп серияли мультфильм премьераси (Швеция). 9.25 «Бумеранг». 9.55 Экологик хроника. 10.05 «Тиббиёт сиз учун». 10.45 «АБВГД—ЛТД» телесериали премьераси. 1-серия — «Бориб ол». 2-серия — «Пуллар чошгоҳда ғойиб бўлади». 11.35 Режиссёр А. Габрилович фильмлари. «Болалигимиз ўтган ҳовлилар». 1-фильм. 12.50 Киноҳақиқатми? «Буюк граждан». Бадиий фильм. 1-фильм. «Ленфильм», 1937 й.). 14.50 «Матбуот-экспресс». 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Татьяна Тарасова ва «Барча юлдузлар». 16.25 «Оломоннинг бошида». Телефильм премьераси. 1-фильм — «Мен — бу биз демак». 16.55 «Ҳайвонот оламида». 17.35 «Қизил квадрат». 18.15 «Дракулито — вампирча». Кўп серияли мультфильм премьераси (Франция). 18.40 «Сен ёки ҳаммаси, балки ўтиб кетар». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1- ва 2-сериялар. («Мосфильм»). 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгиликлар. 21.25 «Технодром». 21.40 «Брэйн-ринг». 22.30 «Даврани кенгроқ олинг ёки кўп номаълумли томоша»— Танаффус пайтида (24.00)— Янгиликлар. 01.05 Триатлон. Жаҳон чемпионати. Канададан кўрсатилади. 01.45 «Похол шляпа». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар. 8.20 Маза, таътиллар. «Эркакча тарбия». Бадиий фильм. 9.35 «Плюс ўн бир видеоканали». 10.50 Ҳужжатли панорама. «Биринчи шахсдан тортиб». 11.35 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Оловдан ўтиб бўлмайди». Бадиий фильм. 13.05 «Итдай чарчаган». Мультфильм.

13.15 — 16.50
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
«ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

16.50 Чегарасиз футбол.

17.45 — 18.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.20 Телеэкран премьераси. «Тўралар». Бадиий фильм. 20.20 «Маски-шоу». 20.50 «Бола тилидан...» 21.20 «Кулги денгизи-92». 22.00 Хабарлар.

22.05 — 01.00 ТУРКИЯ
ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

01.00 Тунги сеанс. «Жума кунлари қимор ўйини». Бадиий фильм. 02.30 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.

8 ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Халқ амалий санъати». Кинопрограмма.
8.00 «Туркистон» ахбороти. 8.30 Ойнаи жаҳонда биринчи марта «Учувчининг парвози». Бадиий фильм. 9.55 Болалар учун. «Бирgaликда куйлаймиз». 10.25 Спорт программаси: 1. «Шоҳруҳ» клуби. 2. «Футбол майдонларида». 11.35 «Хотира». Абдулла Қодирий. 12.15 Катталар учун мультфильмлар. 12.35 «Қандолатчилик фабрикаси — муддатдан илгари». 12.45 «Шарқ бозори». Марғилон халқ театри актёрлари ижросида. 13.20 Тижорат канали. «Сўғдиёна» — халқ хизматида».

18.00 «Данила ва Нинила», «Пион ҳақида афсона». Мультфильмлар. 18.30 Болалар учун. «Чаман» гулдастаси». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти /рус тилида /19.20 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал. 19.40 А. П. Чехов. «Қийшиқ ойна». Теленовеллалар. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.00 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!». Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатувчи. 21.45 «Марҳабо, талантлар!» Ўзбекистон Республикаси бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг телевизион фестивали. Сирдарё вилояти.

● ЎзТВ II
БИШКЕК КЎРСАТАДИ
● «ОРБИТА IV»

6.15, 8.30, 14.55, 21.50, 00.15 — Кўрсатувлар тартиби.
6.20 «Руҳни чиниқтириш.»
7.20 «Спортлото» тиражи.
7,35 «Эски кўза». Мультфильм.
7.55 Янгиликлар.
8.35 «Олтин сочмалари». «Какку қуш» тунлари ери». Сиктивкардан олиб кўрсатилади.
9.10 «Эрта саҳарлаб».
9.40 «Ҳозирча ҳаммаси жойида» рукнининг премьераси.
10.10 «Тонг юлдузи».
11.00 «А Б В Г Д — Л Т Д» телесериалининг премьераси. 2-серия — «Қўғирчоқ ўйини», 4-серия — «Икки кишилик капкан».
11.50 Режиссёр А. Габрилович фильмлари. «Болалигимиз ўтган ҳовлилар». 2-фильм.
12.45 «Волхонкадаги уй». Кўп серияли телефильм премьераси. 4-фильм.
13.15 «Воронеж-92» ёшларнинг X фестивалига бағишланган телебал. 14.30 «Хотима ўрнида.» Маяковскийнинг қайтадан вужудга келиши 15.00 Янгиликлар. 15.15 П. И. Чайковский романсларини ва дуэтларини И. Архипова ва Н. Дацко ижро этадилар. 15.45 «Оломоннинг бошида». Телефильм премьераси. 2-фильм — «Ҳокимият куч ғайрати». 16.15 «Саёҳатчилар клуби». 17.15 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув. 17.55 «Уолт Дисней таништиради...» 18.45 Янгиликлар (Сурдо таржимаси билан). 19.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Муаллифлари, муаллифлари». Бадиий фильм (АҚШ). 20.50 «Москва кинохит-паради». 21.00 Футбол. Россия чемпионати. Финал. 2-тайм. 22.00 «Якунлар». 22.45 «Телелоция». 23.00 «Матадор». 24.00 Янгиликлар. 00.20 «Видеодром». 00.50 «Бечора Маша». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар. 8.20 Мультипульти «Ёмғирдаги воқеа». 8.35 Ишдан бўш пайтингизда. 8.50 Маза таътиллар. «Спас ва Нелянинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 10.00 «Калит» программаси. «1812 йилнинг момоқалдироғи» 10.30 «Қиролликдаги саргузашт». Қўғирчоқ мультфильм. II-серия.

11.00—14.15 ЎЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ
«ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

14.15 «Дораэмон». Мультфильм премьераси. 9-серия. 14.30 «Лого»теле-ўйини. 15.00 «Познер ва донахью». 15.30 «Сатирикон» студияси «Ляпсус». 16.00 «Кремль кубоги». 16.15 «Йўқолган қуён ҳақида иш». Мультфильм. 16.25 Спорт кўрсатувчи. 16.30 «Бадабоки». Мактабгача ёшдаги болалар учун кўрсатув (Франция). 16.50 «Чашмалар». 17.20 «Формула-I» классида автопойга бўйича жаҳон чемпионати. Австралиядан кўрсатилади.

18.30 — 22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар. 22.20 Голливуд классик фильмлари фестивали. «Фаришта ва ёвуз одам». Бадиий фильм. 24.00 Эс-Эн-Си тунги клуби.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз»дан олинди.

Адолат тарозиси

У ЭНДИГИНА 17 ёшга тўлганди, орзулар, беғубор эҳтирослар... Бу кезларда кўплар адашади, йўлини йўқотади, яна топиб олади. Бироқ, баъзи воқеалар... адашишлар... алданишлар армон бўлиб қолади.

(Мен баъзи мулоҳазаларга кўра шахсларнинг исми-шарифини ўзгартириб ёздим.)

БИР ҒУНЧА УВОЛ КЕТДИ...

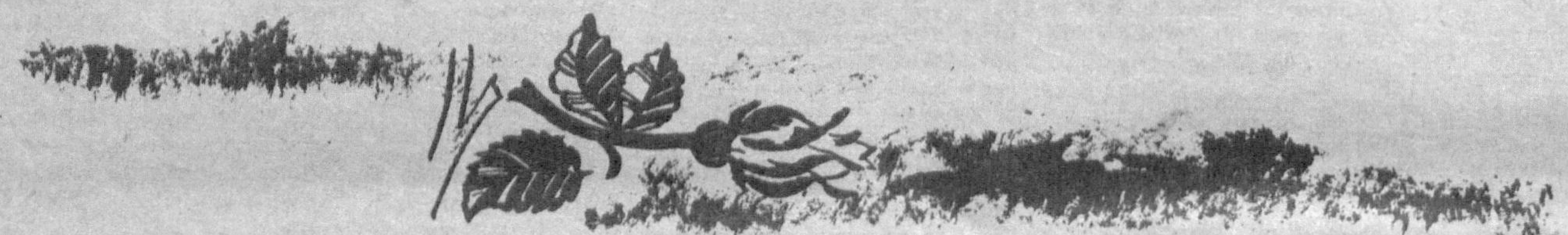

...ДОНОХОН онасининг ўлимига ҳамон кўника олмайди. Ахир, яқин-яқиндагина унинг тиззасига бош қўйиб эркаланарди-ку. Нуридийдасининг ёқимли нафаси, илиқ тафти димоғида... У ана шу нафасни соғинади. Шунда онасининг эски чит кўйлагини юзига босиб тўйиб-тўйиб ҳидлаб, йиғлайди. Ҳа, қизгинанинг ичига чироғ ёқса ёнмайди. Устига-устак отасининг қилиқлари-чи!

Онаси вафотидан сўнг ўгай оналарнинг бештаси келиб-кетди. Айни пайтда олтинчиси билан бирга яшашади. Кечагина онаси тутиб турган қошиқни бошқа аёлнинг қўлида кўрса, яқиндагина онаизори суянган ёстиққа бошқа кимса бошини қўйса... Ана шуларни кўришдан ортиқ азоб бормикин? Кошки эди, маст-аласт бўлиб келаётган ота қизининг кўз ўнгида содир бўлаётган ишларни идрок эта олса...

Нима қилсин? Шу уйдан бошини олиб кетсинми? Лекин қаёққа?..

Ўгай онасининг турткилашлари ва ўртадаги аччиқ-чучук гаплар бўғзига келди. Ҳамма нарсанинг чегараси бор. Донанинг ҳам сабр косаси тўлди.

Бир куни навбатдаги жанжалдан кейин уйидан кетиб қолди.

Орадан бир ой ўтди. Акаси уни қариндошлариникидан топиб уйига олиб келганда, ғазабланган жоҳил ота қизини «номуссиз», юзимни қаро ер қилгунингча, сени қаро ер қиламан», деб дағдаға қилди. Отасининг бу важоҳати акасини хавотирга солди. Ўйлаб-ўйлаб синглисини энг катта акасиникига элтиб қўйди, унга аҳволни тушунтирди. Кейин синглисини шу ерда қолдирди.

Орадан бироз вақт ўтди. Қиз акасиникида узоқ тура олмади. Бу ердан ҳам кетиб қолди.

Агар ўша куни акасининг уйидан кетиб қолиши ҳаётидаги энг катта фожеага сабаб бўлишини билганида, эҳтимол бундай қарорга келмасмиди?.. Йўқ! Атиргулнинг бахмал япроғидек нозик 17 яшар қизча хўрлик ва таҳқирни ана шундай исён билан қарши олиши табиий эди. Чунки у ҳаётнинг қалтис ўйинига илк бора рўпара бўлаётганди. Унинг оқибатини ҳеч қачон тасаввур ҳам қила олмас эди.

Ўша куни ҳамма машмаша Доно янгасининг кўйлагини кийиб кетганлигидан бошланди. Аччиғи чиққан янга эрига аччиқ-чучук гапларни айтади. Ака синглисини калтаклаб, ҳақоратлайди...

Оҳ, янгажон, янгажон, катталарга ҳавас қилиб, уларнинг юриш-туришлари-ю кийинишларига таассуф қилган кезларингизни унутдингизми?! Ахир унга сиз она ўрнига онасиз-ку! Панд-насиҳат ўрнига эркак важоҳатини ишга солдингизми?

Наҳотки, гапга тушуниши мумкин бўлган сингилга калтак билан ақл ўргатилса, нақадар қўполлик... Аввало жазо меъёридан ортиб кетса, оқибати фожеа билан тугаши муқаррар эмасми?

Қизгина акасининг уйидан чиқиб кетди-ю, кўчада бироз туриб қолди. Уйига қайтай деса, отасидан қўрқади. Ҳувиллаб қолган ўша ҳовлини эслаша юраги бетлалайди.

Доно гоҳ у, гоҳ бу дугонасиникида салкам икки ойни ўтказди. Кунлари сарсон-саргардонликда кечди. Ниҳоят Ғолия исмли отарчи аёлнинг уйидан бошпана топади. Қиз унинг гуруҳига ўйинчи бўлиб қўшилади.

Бир куни Ғолия қаергадир отланиб Донони уйда ёлғиз қолдиради. Кейин қизча хиралик қилиб юрган ансамбл доирачисига бу ҳақда хабар беради...

Нафсонияти лат еган қиз алам ўтида ёнади. У тамоман ёлғиз эди. Кимгадир кўнглини ёзгиси, ҳасрат қилиб тўйиб-тўйиб йиғлагиси келарди. Орадан бир неча кун ўтгач, бир «меҳрибон» йигит — Талъатни учратади. Бошидан ўтган ҳамма воқеани унга айтиб беради. Аммо у бу йигитнинг аввал қамалиб чиққанлиги ва айни пайтда ўғрилик билан шуғулланишидан бехабар эди шўрлик. «Ҳимоячи» Доно учун қасос олиб беришга қарор қилади.

...Улар Ғолиянинг уйига бориш учун тузукроқ баҳона излашади. Шунда Доно Ғолиянинг «қайси куни кимнинг тўйига бориш кераклиги» режалаб ёзилган дафтарчаси ўзида қолганлигини эслайди.

Улар ўша куни ёнларига яна битта шерик олиб, Ғолиянинг уйига келишади. Эшик қўнғироғини Доно чалади. Бошқалар эса панада туришади. Эшикни унинг жияни очади. Уйда ўзи ва синглисидан бўлак ҳеч ким йўқлигини айтгач, бостириб киришади. Йигит қизнинг (Ғолиянинг жияни) томоғига пичоқ тираб, овоз чиқармасликни буюради. Доно ганграб қолади. Чунки у йигитнинг қўлида пичоқ борлигини билмасди. Талъат ва унинг ҳамроҳи опа-сингилларни ювиниш хонасига қамаб, уйдан қимматбаҳо мато, кийим-кечак ва бошқа буюмларни тўртта сумкага жойлаб чиқиб кетишади. Донога битта кўйлак, шеригига эса этик, куртка ва ҳар иккисига пул бериб, йигит кўздан ғойиб бўлади.

...Қиз суд залида ўзига яқин бирон кишини топа олмади. На отаси, на акалари ва на қариндош-уруғи... «Келишмагани ҳам яхши бўлди»,— деб хаёлидан ўтказиб, оғир хўрсиниб қўйди. Онаси ҳаёт бўлганида келарди. Онасининг вафот этганига мана икки йил бўляпти. Ўшанда 15 ёшда эди. Айни балоғатга етаётган палла... Менимча, қиз бола ўз умрининг ҳеч бир даврида худди шу кезлардагидай энг яқин кишисининг таянчига, меҳрига, тарбиясига зор бўлмаса керак. Доно худди шундай кезларда кўнглига қулоқ соладиган энг яқин кишисидан айрилди. Тўғри, унинг отаси, акалари, қариндошлари бор эди, аммо уни ҳеч ким тушунмади. Тушунишни ҳам хоҳлашмади. Қизгина эътиборсизлик ва ёлғизлик қурбони бўлди.

Шу чоғ, ним қоронғи хонани чир айланиб жон ҳолатда ўзини қайта-қайта шифтга ураётган капалак, сочларини юлиб бошини деворга ураётган муштипар онасини эслатарди.

...Қиз етти йилга озодликдан маҳрум этилди.

...Хаёлга толаман. Ўйлаб-ўйлаб ўйимга етолмайман. Бир ғунча очилмай увол кетди. Бироқ нима бўлганида ҳам жиноят содир этилди. Жамият жиноятчини жазолайди. Аммо унинг сабабчилари-чи?..

Ота.., ака.., янга.., отарчи аёл.., доирачи ва ўғри йигит... Дунёда кимдир билиб, кимдир билмаган гуноҳ ва гуноҳкорлар кўп. Жамият ва қонун уларнинг айримларини жазолай олади. Бироқ, шундай гуноҳ ва гуноҳкорлар борки, бандаси кечирса ҳам, худо кечирмайди... Одамлар, атрофингизга синчковроқ қаранг.

Комила СУЛТОНОВА.

ИШОНЧ

Бош муҳаррир

Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Анвар АКБАРОВ, Акмал АКРОМОВ (бош муҳаррир муовини), Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ, Турғун НАЗАРОВ (масъул котиб), Жасур НОСИРОВ, Шарифа САЙДВАЛИЕВА, Муҳайё ТУЛАГАНОВА, Шабот ХЎЖАЕВ, Болтабой ЮСУПОВ, Турсун ҚЎШАЕВ, Дилбар ҒУЛОМОВА.

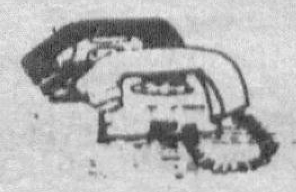

● Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36

● Бош муҳаррир муовини — 56-52-89

● Масъул котиб — 56-52-78

● Котибият — 56-87-59

БЎЛИМЛАР

● Қасаба уюшмалари, социал адолат, иқтисодий ҳаёт ва вилоятлараро мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79

● Хатлар, оммавий ишлар, тижорат, ҳамкорлик ва тадбиркорлик — 56-87-78; 56-87-73.

● Маънавият, маданият ва табиат — 56-87-63.

● Безатиш ва сураткашлик — 56-87-74.

● Ишлаб чиқариш, хўжалик ва ноширлик — 56-55-85.

● ВИЛОЯТЛАРАРО МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:

Андижонда — 5-32-24;
Гулистонда — 2-10-02;
Жиззахда — 2-39-54;
Наманганда — 6-22-10;
Нукусда — 4-19-97;
Самарқандда — 35-63-64;
Термизда — 2-70-07;
Тошкентда — 56-87-59;
Урганчда — 6-87-82;
Фарғонада — 4-47-73;
Қаршида — 5-33-71.

● Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

● Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.

● «Ишонч» газетаси 1991 йил 8 январь куни Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат қўмитасида рўйхатга олинган ва унга 000068 сонли гувоҳнома берилган.

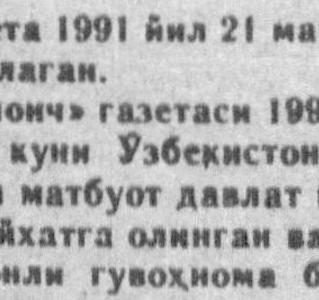

СОТУВДАГИ НАРХИ 3 СЎМ.

● ДУШАНБА кунлари чиқади.

● Босишга 30 октябрда топширилди.

● Навбатчи масъуллар:

Акмал Акромов,
Алишер Ҳакимов.

● МАНЗИЛИМИЗ:

700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» газетаси кўчаси, 24 -уй.

● Буюртма Г-422

● 101210 нусхада босилди

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёти-матбаачилик концернининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12